

FISKERIDIREKTORATETS SKRIFTER

Serie Fiskeri

~~Report on Norwegian Fishery and Marine Investigations~~

Vol. IV. No. 5

Published by the Director of Fisheries

Noen økonomiske undersøkelser angående
Norges fiskerier i 1930-årene

Av

INGVAR WEDERVANG

og

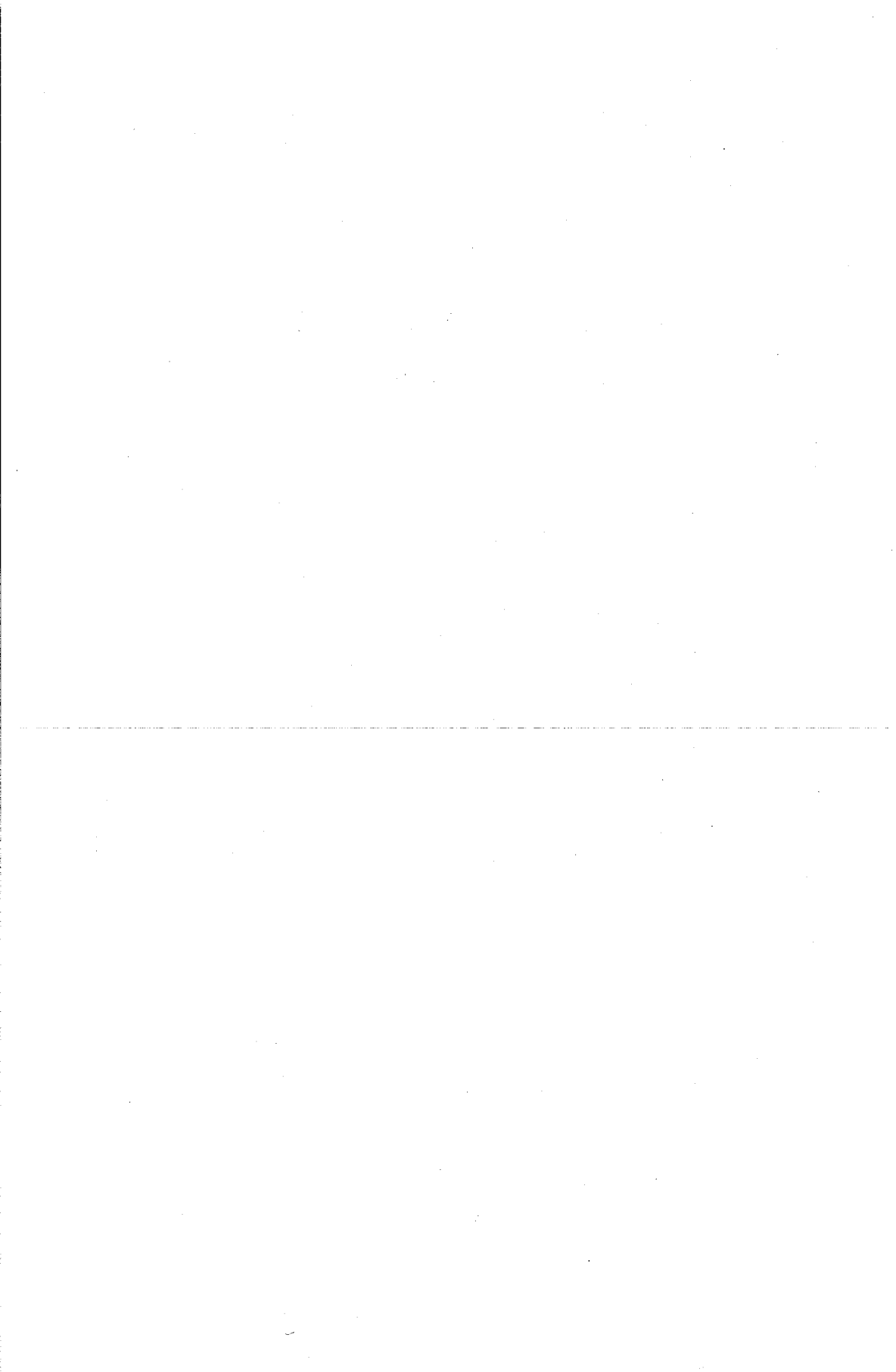
GERHARD MEIDELL GERHARDSEN

Utgitt av

Fiskeridirektøren

1961

A.S. JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI, BERGEN

INNHold

	Side
Forord	5
1. <i>Undersøkelse angående fiskernes inntekts- og formuesforhold 1937</i>	7
Planleggelsen	7
Materialet	9
Materialutskriften	10
Bemerkninger til de enkelte poster	11
Undersøkelsens hovedresultater sammenlignet med annet foreliggende ma- teriale, særlig skattestatistikkens oppgaver	22
Korte bemerkninger til de enkelte hovedtabeller	32
Hovedresultatene	32
Gruppering etter fiskerienes betydning for inntekten	32
Sammenheng mellom alder og inntekt	32
Utgifter vedrørende fiske i relasjon til fiskeriformue og inntekt	35
Gruppering etter formuens størrelse	35
Forsørgelsesbyrde	37
Hvor mange mennesker står bak arbeidet?	39
Fiskeriinntektens sammensetning	39
<i>Teksttabeller:</i>	
Tabell a. Oversikt over representasjonen	24
Tabell b. Oppgaver fra «skattestatistikken» for terminen 1938/39 (inntektsåret 1937)	26
Tabell c. Materialet jevnført med den offisielle ligningsstatistikken året 1937 og andre prøver på representasjonen	28
Tabell d. Fiskeriinntektens betydning for de forskjellige aldersgrupper	33
Tabell e. Sammenligning med folketellingen	34
Tabell f. Gjennomsnittlig inntekt i de enkelte aldersgrupper	34
Tabell g. Fradrag ved fiske i forhold til inntekt ved fiske	35
Tabell h. Fradrag i forhold til formuen	36
Tabell i. Nettoinntekt i prosent av nettoformue	38
Tabell j. Prosentvis fordeling av antall inntektstakere på ulike skatteklasser ...	39
Tabell k. Inntekt av vintersildfisket	41
Tabell l. Gjennomsnittlig nettoinntekt i ulike aldersgrupper i 10 viktige fiskeri- herreder	41

Grunntabeller :

	Side
Tabell 1. Hovedoversikt. Oppsummering etter ekstraheringsskjemaet.	
Bruttoførte	42- 45
Tabell 1.1. Relative tall for sammendrag av tabell 1. Bruttoførte.....	46- 47
Tabell 2. Formue, inntekt og utgift i sammendrag for 10 grupper av inntektstakere, gruppert etter fiskeriinntektens betydning	48- 49
Tabell 3. Fordeling etter fiskeriinntektens relative betydning. Relative tall	50
Tabell 4. Antall inntektstakere fordelt etter alder og samtidig etter nettoinntektens størrelse	52- 55
Tabell 5. Antall inntektstakere prosentvis fordelt på inntektsgrupper for hver aldersgruppe.....	56- 57
Tabell 6. Utgifter vedr. fiske delt etter fiskeriformuens størrelse og etter størrelsen på brutto fiskeriinntekt	58- 59
Tabell 7. Beløp for hver enkelt utgiftspost vedr. redskap og fartøy særskilt innen grupper etter formuens størrelse	60
Tabell 8. Nettoformue og nettoinntekt delt etter forsørgelsesbyrde	61
Bilag 1. Skjema for næringsoppgavene	62- 63
Bilag 2. Riksskattestyrets normalformular for kladdelister	64- 65
2. <i>Sammendrag av regnskap fra fiskeskipsredere i Ålesund og Hareid</i>	66
Tabell 1. Større fiskefartøyer fra Ålesund og Hareid 1937 og 1938. Fangstens (rederinntektens) sammensetning. Sammendrag	74- 75
Tabell 2. Større fiskefartøyer fra Ålesund og Hareid 1937 og 1938. Rederienes regnskap. Omkostninger. Sammendrag.....	76- 77
3. <i>Undersøkelser vedr. landnotfisket</i>	78
Tabell 1. Utbyttefordeling for landnotlag i Sogn og Fjordane	88- 89
Tabell 2. Notredernes årsoppgjør. Bremanger.....	90
4. <i>Driftsøkonomisk statistikk for vintersildfisket i 1940</i>	92
Tabell 1. Snurpenotfisket 1940	98
Tabell 2. Drivgarnfisket 1940	99
Tabell 3. Settegarnfisket 1940	100
Tabell 4. Kombinert sette- og drivgarnfiske 1940	101
5. <i>Undersøkelse av forbruket til 20 fisker- og småbrukerfamilier i Gildeskål i Nordland</i>	102
Tabell 1. Forbruksoppgaver fra 20 familier i Gildeskål 1938. - Gjennomsnitt	105
Tabell 2. Forbruksoppgaver fra 20 familier i Gildeskål 1938. - Prosenttall	106
Tabell 3. Brukte mengder av matvarer	107
Tabell 4. Sammenligning med andre undersøkelser	107
Bilag. Skjema brukt til undersøkelsen av forbruket til 20 fisker- og småbrukerfamilier i Gildeskål	108-109

FORORD

Det materiale som her presenteres, er et resultat av arbeidet i professor dr. I. Wedervangs del av «Økonomisk Strukturoversikt for Norge», som ble satt i gang i slutten av 1930-årene med bevilgning fra Norsk Varekrigsforsikrings Fond og Stortinget.

Vi arbeidet sammen om denne sak fra høsten 1937 til et stykke ut i 1940-årene, og tok saken opp igjen da krigen var slutt. Men da var forholdene forandret, og vi visste ikke riktig om det kunne være hensiktsmessig å utgi vårt arbeid. Vi var også blitt opptatt med andre ting, og materialet ble liggende.

Både tekst og tabeller er i det vesentlige slik at de måtte legges vekk i 1945—46, og noen særlig fortolkning av resultatene er derfor ikke foretatt. Jeg har tenkt på om det ville ha vært riktig å skrive noen flere kommentarer til resultatene slik de fortøner seg i dag. Men etter atskillige overveielser er jeg kommet til at det er riktigere bare å ta med her det vi rakk å gjøre før disse sakene ble lagt bort. En del redaksjonelle tilføyelser og forklaringer har det dog vært nødvendig å ta med.

En god del av vår oppmerksomhet ble viet en forholdsvis stort anlagt undersøkelse angående *fiskernes inntekts- og formuesforhold i 1937*, og en forklaring og vurdering av et sammendrag av resultatene fra denne opptar en stor del av plassen i nærværende publikasjon.

De øvrige arbeider er hver for seg et lite bruddstykke av det helhetsbildet som vi tok sikte på, men som vi dessverre ikke rakk å gjøre ferdig. Noe av det materialet vi samlet, ga professor Wedervang meg tillatelse til å bruke i min bok om «Våre fiskerier i mellomkrigstida» som kom ut i 1946, men det meste presenteres her for første gang.

Det materialet som nå offentliggjøres er selvsagt på en måte foreldet, men så vidt jeg kan se, må det være av interesse at den fremgangsmåten vi benyttet blir kjent for andre, slik at de, i alle fall i en viss utstrekning, kan dra nytte av våre erfaringer. Noen av de opplysningene vi fremlegger, skulle også ha historisk interesse.

I de 12—15 år som er gått siden vi måtte legge materialet til side, har professor Wedervang ofte ytret ønske om å få det offentliggjort. Av helbredshensyn har han imidlertid ikke kunnet delta i arbeidet med å legge det til rette for trykning.

I denne forbindelse vil jeg nevne den store takknemlighetsgjeld som jeg personlig står i til professor Wedervang. Både som lærer, forsker, kollega og venn har han betydd meget for meg. Samarbeidet med denne sterke personlighet var lærerikt; det ga utsyn over nye store områder av næringspolitikken, og et innblikk i den dypere sammenheng i vårt økonomiske liv. Sist, men ikke minst, ga det meg kontakt med den sunne statistiske tenkning som professor Wedervang mestrer så godt.

Vi arbeidet sammen som et team i den egentlige og beste forstand, og det er i de fleste tilfelle ikke mulig å si hvem som har gjort hva. Derfor står vi begge som forfattere, men det er jeg som har valgt ut det materialet som nå trykkes, og således lagt siste hånd på verket. Det er derfor jeg som står ansvarlig for publikasjonen.

Vi takker alle de mange som hjalp oss under innsamlingen av materialet, våre medarbeidere i Bergen, og sist, men ikke minst, Fiskeribedriftens Forskningsfond som har bekostet trykningen, og Fiskeridirektøren som har gått med på å la arbeidet trykke i sin skriftserie. Under den endelige redigering har kontorsjef Per Mietle vennligst lest gjennom manuskriptet og gitt gode råd og vink.

Bergen i mars 1960.

Gerhard Meidell Gerhardsen

1. UNDERSØKELSE ANGÅENDE FISKERNES INNTEKTS- OG FORMUESFORHOLD

Planleggelsen.

Undersøkelsen bygger på materiale fra skatteligningen for inntektsåret 1937. Den omfatter 42 kommuner i fylkene fra og med Rogaland til og med Finnmark, dog unntatt Sør-Trøndelag. Hvilke kommuner som er med, fremgår av tabellene. Av byer er bare Vardø tatt med, av hensiktsmessighets grunner.

Undersøkelsen ble foretatt av to grunner. Først og fremst for å få tilstrekkelig omfattende og spesifiserte opplysninger om fiskernes ervervsvirksomhet og økonomiske kår. Det foreligger intet annet materiale som kan gi så mange interessante detaljopplysninger om dette som skatteligningens kladdelister, hva man enn måtte mene om oppgavens fullstendighet og pålitelighet i alle henseender. Selv om f. eks. inntekts- og formuesoppgavene er for lave, gir de mange detaljer anledning til belysning av flere forhold og sammenhenger som man har visst lite eller intet om. Den annen grunn var at Riksskattestyrets skjemaer for næringsoppgaver fra fiskerne bl. a. inneholder krav om oppgaver over fangstoppgjør fra høvedsmenn og notbaser. Vi mente her å få et stort og forholdsvis pålitelig tallmateriale til belysning av driftsforholdene. Det viste seg dessverre snart at dette formål ikke kunne oppnås. Opplysningene om fangstoppgjør var så mangelfulle, at de bare i noen kommuner kunne anvendes for vårt formål. Disse oppgaver blir gjenstand for særskilt omtale i forbindelse med driftsforholdene.

Før undersøkelsen ble planlagt i detaljer, rettet vi en henvendelse til Riksskattestyret om tillatelse til å nytte ligningsoppgavene. Riksskattestyret stilte seg velvillig og anbefalte at oppgavene i størst mulig utstrekning ble skrevet ut under besøk på vedkommende ligningskontor. Dette var også vår plan, idet en på denne måte kunne få verdifull assistanse fra ligningssekretærene, hva vi også i stor utstrekning har fått.

Bare i få tilfelle er ligningsmaterialet lånt ut fra fylkesinspektørene eller ekstrahert i fylkesinspektørers kontor.

Ved planleggelsen av undersøkelsen sto valget mellom to alternativer: Enten forholdsvis få opplysninger for det størst mulig antall fiskere eller flest mulige detaljoppgaver for et mindre antall. Da den nye skattestatistikk inneholder opplysninger kommunevis om gjennomsnittlig inntekt og formue for de skattytere som er klassifisert som fiskere, fant vi å burde velge det siste alternativ, fordi det burde kunne gi resultater av størst verdi for en strukturell analyse. Vi antok videre at oppgaver for henimot 10,000 fiskere ville sikre en for alle vesentlige forhold tilstrekkelig representasjon. Ved bestemmelsen av fremgangsmåten for utvalget var det utelukket å gå til utplukking av enkeltpersoner innenfor de enkelte kommuner. En ville helt savne holdepunkter for en slik personlig utvelgelse. Og selv om man hadde kunnet finne rasjonelle utvalgsmetoder, ville en slik fremgangsmåte i sterk grad ha øket arbeidet med innsamlingen av materialet. Isteden valgte vi den fremgangsmåte å plukke ut visse kommuner i de forskjellige fiskeristrøk og i disse kommuner ta med alle skattytere med ervervsmessig inntekt av fiske. Ved utvalget av kommuner var det følgende hensyn å ta:

1. Fisket måtte være av større betydning som næring.
2. De forskjellige strøk med hensyn til de større sesongfiskerier, forskjellige driftsformer m. v. måtte bli representert.
3. En måtte få med både gode og mindre gode distrikter med hensyn til inntektsforhold.
4. Både mere «rene» fiskeriherreder og kommuner med kombinasjon av fiske med andre næringer (f. eks. jordbruk) burde være representert.
5. Det måtte legges vekt på kvaliteten av ligningsarbeidet.

Av sistnevnte grunn er enkelte typiske fiskeridistrikter ikke kommet med i undersøkelsen. Utvalget av kommuner ble drøftet med fylkeskatteinspektørene. Etter at et første utvalg av herreder var foretatt, utførte sekretær Gerhardsen ekstraheringen, der som nevnt med få unntagelser ble gjort på stedet under samarbeid med ligningssekretærene. Ekstraheringen, som omfattet ca. 10,000 skattytere i 29 kommuner tok lang tid og varte fra begynnelsen av juli til midten av oktober 1938. Ved en foreløpig vurdering av den oppnådde representasjon viste det seg noen ujevnheter mellom fylkene. For å unngå at dette skulle gi grunnlag for innvendinger og tvil om betryggende representasjon i andre og viktigere henseender, besluttet vi å ta med noen flere kommuner. Denne annen omgang av ekstraheringen varte med enkelte avbrytelser fra desember 1938 til slutten av april 1939. Materialet ble øket til å omfatte i alt 17,089 personer med inntekt av fiske i 42 kommuner. Da vi ved denne utvidelse måtte ta med herreder hvor ligningen til dels var mindre

god, førte den kvantitative økning til *noen* kvalitativ svekkelse, særlig med hensyn til spesifikasjoner av inntekter og utgifter. I enkelte av disse herreder fikk vi således med forholdsvis mange flere skattytere som det ikke forelå tilstrekkelige spesifikasjoner for vedkommende utgiftsfradrag for fiske.

Det gjelder i alt 3,618 personer, som i tabellen kalles «nettoførte», til adskillelse fra de 13,471 personer som det foreligger spesifikasjoner for angående utgifters og inntekters sammensetning. Disse kaller vi «bruttoførte». Den overveiende del av bearbeidelsen knytter seg til de opplysninger som foreligger for disse skattytere. Som nevnt omfatter materialet 42 kommuner, nemlig 4 i Finnmark fylke, 6 i Troms, 11 i Nordland, 2 i Nord-Trøndelag, 6 i Møre og Romsdal, 3 i Sogn og Fjordane, 4 i Hordaland og 6 i Rogaland fylke. Undersøkelsen omfatter de strøk hvor de store sesongfiskerier spiller en vesentlig rolle. Vi fant det både naturlig og hensiktsmessig å begrense undersøkelsen til disse strøk fordi de viktigste spørsmål undersøkelsen tar sikte på å belyse, knytter seg til dem.

Materialet.

Da hensikten med undersøkelsen var å få opplysninger om fiskernes inntekts- og formuesforhold, var det selvsagt at oppgaveinnsamlingen måtte begrenses til bare å omfatte de skattytere som i 1937 hadde ervervsinntekt av fiske i vedkommende kommune. Og alle disse er kommet med, uansett om fiske er personens eneervert, hovedervert eller biervert. Heri ligger nettopp et spesialformål, idet man ved hjelp av oppgavene over inntektens sammensetning får konkrete oppgaver til belysning av ervervs kombinasjonenes økonomiske betydning blant fiskerbefolkningen.

Ervervsmessig inntekt av fiske har, foruten de aktive deltagere, de som får andel av fangsten i form av båt- eller redskapslott. Fartøy- og redskapseierne var det av betydning å få med av hensyn til opplysningene om fartøy- og redskapsformuene og utgiften til disse. De personer som i kladdelistene var oppført med fiskeriinntekt bare i form av *fiske til husbruk*, er konsekvent holdt utenfor.

For å ha et holdepunkt for sammenligning med inntektsforholdene i tidligere år, ble i ekstraktene tatt med oppgavene i kladdelistene over samlet nettoinntekt av fiske og gårdsbruk i 1937, 1936 og 1935 for dem som ble gjennomsnittslignet.

De ekstraherte oppgaver er de som finnes i *kladdelistene*. Disse lister utfylles av ligningsvesenet på grunnlag av opplysningene i næringsoppgaver, selvangivelser og annet forhåndenværende kontrollmateriale. Kladdelistene inneholder alle de spesifikasjoner som de foreliggende opplysninger kan gi, og med ligningsvesenets korreksjoner. Riksskattestyret har

utarbeidet en normalformular for kladdelisteskjemaet, og de skjemaer som er i bruk, avviker lite fra normalformularen. Visse unntagelser forekommer dog fra denne regel.

Landsskattelovens § 58 sier at plikten til å avgi næringsoppgave av herredsstyret kan utvides til også å gjelde skattytere som driver fiske. I de fleste kommuner undersøkelsen omfatter, har avgivelse av næringsoppgavene vært påbudt, men påbudets overholdelse har vært meget forskjellig. I stor utstrekning viste de seg å være mangelfulle.

Under ekstraheringsarbeidet viste det seg da også at det kan forekomme betydelige avvikelser mellom skattyternes oppgaver og kladdelistenes. Selv om ligningsmyndighetene legger meget arbeid i å kontrollere opplysningene i selvangivelser og næringsoppgaver, er en effektiv kontroll så vidt vanskelig å gjennomføre, at det kan reises sterk tvil om hvorvidt den inntekt som fremkommer selv i kladdelistene gir et tilstrekkelig korrekt uttrykk for de virkelige inntektsforhold. Denne tvil ble fremholdt av Riksskattestyret under korrespondansen om iverksettelsen av nærværende undersøkelse. Av samtaler med ligningssekretærene og skatteinspektørene under ekstraheringsarbeidet fremgikk det at tvilen deles temmelig samstemmig av disse. Alt i alt må fiskeriligningen ansees som meget svak. Skal det oppnås vesentlige bedringer, må det flere kontrollmidler til.¹

Materialutskriften.

Materialutskriften skjedde som nevnt i de aller fleste tilfelle på stedet under veiledning av ligningskontoret. Kladdelistene ble gjennomsett og for hver skattyter som hadde ervervsinntekt av fiske (unntatt personer med bare fiske til husbehov) ble kladdelistens oppgaver ført over på våre tabeller. Alle de detaljoppgaver som finnes i kladdelisteskjemaet, var det uoverkommelig å spesifisere i ekstraktene, og det var heller ikke nødvendig for formålet. For gårdsbrukets vedkommende er således bare beløpet for samlet bruttoformue, samlet bruttoinntekt og samlet utgiftsfradrag ført opp i tabellene. For fiskerinæringens vedkommende er derimot de fleste spesifikasjoner tatt med i ekstraktene. Dog fant vi å måtte avstå fra å spesifisere de forskjellige arter av båt- og redskapsutstyr og nøye oss med én samlet post for hver av disse driftsmiddelgrupper. Omfanget av de oppgaver som ble tatt med under utskriften fremgår i hovedtrekkene av *tabell 1*. De opprinnelige grunntabeller hadde noen flere rubrikker for spesifikasjoner, som ikke lot seg gjennomføre for alle skattytere, og som derfor har måttet sløyfes under bearbeidelsen.

¹ Kontrollmulighetene er nå bedre, bl. a. gjennom salgsorganisasjonene og i sammenheng med forskuddstrekkordningen. GMG.

Bemerkninger til de enkelte poster.

Formuen.

For en rekke av formuespostene gjelder det at de er ansatt i samsvar med takseringsregler fastsatt av ligningsnemndene. For de enkelte formuesgjenstander kan ansettelsene være gitt med ganske vide grenser og således undergitt skjønn ved ligningen av den enkelte skattyters formue. Dessuten kan ansettelsene i takseringsreglene variere ikke så ganske lite herredene imellom, bl. a. på grunn av de i mange henseender ulike forhold. Denne forskjell kan bli ganske betraktelig for et så stort geografisk område som nærværende undersøkelse omfatter (Rogaland—Finnmark).

Formuen vedrørende *gårdsbruk* omfatter kladdelistenes spesifikasjoner fra jordvei med bygninger, skog, besetning og maskiner, beholdninger samt aksjer eller andeler i meierier. Det må antas at denne formuespost også i visse tilfelle innbefatter sjøhus.

For *fiskeriformuens* vedkommende gjelder det at takseringsreglene bare unntagelsesvis kommer til anvendelse for fartøyer og båter og da helst for småbåter. Ved betraktningen av tallene over båtformuen må en være klar over at denne formuespost ofte foreligger som part eller parter.

For så vidt fiskeredskapene angår, kommer i det overveiende antall herreder takseringsregler til anvendelse, men som nevnt kan de oppstilte verdigrenser være ganske vide. Redskapsformuen omfatter følgende poster i kladdelistene: Garnbruk, linebruk, notbruk og «andre fiskeredskaper». Dessverre forekommer det ikke sjelden at kladdelistene bare inneholder oppgaver over fiskeriformue under ett, uten spesifikasjon for fartøy og redskap. I de aller fleste herreder dreier de uspesifiserte poster seg om beskjedne beløp, mens i et par herreder hele fiskeriformuen eller det meste av den ikke har latt seg dele opp på fartøy og redskap.

Posten «*annen formue vedrørende kommuneskatt*» omfatter utestående fordringer, obligasjoner m. v., formue i pelsdyrgård, håndverksredskaper, beskattet innbo o. l. Kladdelistenes rubrikker for disse formuesbestanddelene sto meget ofte tomme. «*Formue vedrørende statsskatt*» (bankinnskudd, aksjer og parter i norske selskaper samt utenbygds formue) er slått sammen til én post. Blant disse poster forekom så godt som bare bankinnskudd, men de forekom påfallende sjelden. For formuens vedkommende kan det tenkes at man ikke har vært helt nøyeregnende med å føre opp små poster når det har vært på det rene at nettoformuen ikke når opp i skattегrensen. Det lot seg dog under utskriften ikke påvise at dette spiller noen synderlig rolle.

I kladdelistene fins ingen spesifikasjon av *gjeldens* art. Formuesfradrag for «kapitalverdi av stedsevarende avgifter og rettigheter» har ikke forekommet i materialet.

Under utskrivningen av tabellene ble formue og gjeld ført opp med de nøyaktige beløp. For avstemningens skyld måtte da også nettoformue føres opp med nøyaktige beløp og ikke avrunnes nedad slik som praksis er ved utskrivning av skattelistedene (landssk.l. § 85). Dette fører til at vårt materiale får noe høyere tall for nettoformuen enn oppsummeringen av skattelistedene til skattestatistikken ville gi. Omvendt fører fremgangsmåten til at vi for en del skattytere har fått en negativ nettoformue. Ved oppsummeringen for de enkelte herreder er disse beløp kommet til fradrag i summen for nettoformuen. Noen større rolle spiller disse beløp dog ikke.

Inntekten.

Et hovedformål for undersøkelsen var å få så fyldig som mulig rede på inntekten, dens sammensetning og de med inntektservervelsen forbundne utgifter. Først ved hjelp av et mest mulig oppdelt tallmateriale kan en bli i stand til å danne seg et bilde av disse forhold og få et noenlunde virkelighetsnært inntrykk av erverskombinasjonenes art og betydning. Ved utskriften av kladdelistene ble det lagt an på å få med mest mulig til belysning herav. Dog måtte det også for dette ledd av undersøkelsen skje en viss begrensning. De innteksts- og utgiftsoppgaver som vedkommer fiskerivirksomhet ble ekstrahert så spesifisert som mulig, mens postene vedkommende andre inntektskilder måtte slåes sammen.

Inntekter utenom fiske er oppdelt i inntekt av gårdsbruk, «andre inntekter gjenstand for kommunal beskatning» og «øvrige inntekter gjenstand for statsskatt» (renter av bankinnskudd, utbytte av aksjer og parter, utenbygds inntekt). *Bruttoinntekten av gårdsbruk* har for den største del vært ansatt etter takseringsregler. En stor del av de skattytere som er med i ekstrakten, har ikke hatt annen inntekt av «gårdsbruk» enn den verdi eget husvær er taksert til. «*Andre inntekter*» vedrørende kommuneskatt omfatter i kladdelistene prosentinntekt av skog eller personlig arbeid vedkommende skog, fast lønn og pensjon, annen arbeidsinntekt, inntekt av håndverk m. v., renter av obligasjoner og andelsinntekt av pelsdyrgård. Taksering av fritt hus og inntekt av personlig arbeid på eget bruk er i en hel rekke tilfelle ført opp under denne gruppe i kladdelistene, når vedkommende skattyter ikke har andre inntekter enn disse poster som kan falle inn under gårdsinntekter. Ved siden herav er det først og fremst kontant lønnsinntekt som spiller hovedrollen. «*Øvrige inntekter*» vedrørende statsskatt består for den alt overveiende del av renter av bankinnskudd.

Det synes å være en nokså gjengs oppfatning at det er lettere å få inntekten av gårdsbruk ansatt noenlunde riktig enn *inntekt av fiske*, som

ikke i samme grad er stedbundet. Det er nevnt foran at det er den herskende mening blant lignings- og skattemyndighetene at fiskeriligningen er svak. Den oppfatning vi har tilegnet oss ved detaljgjennomgåelsen av individualoppgavene går sterkt i samme retning, skjønt graden av usikkerhet varierer betydelig.

I sine «Alminnelige regler for utførelse av ligningen» sier Riksskattestyret (Rundskrivelser og regler, utgitt 1938¹, s. 73) bl. a.:

«Bruttoinntekten av fiske må kontrolleres ved hjelp av de nye bestemmelser i sktl. § 65, annet ledd. Det må således i størst mulig utstrekning innhentes *omsetningsoppgaver* fra fiskernes salgsorganisasjoner, fiskehandlere, sildoljefabrikker m. v. samt *oppgaver fra hovedsmenn og notbaser over utbetalte lotter og parter*». I § 65 annet ledd heter det: «Meierier, ysterier og enhver som driver oppkjøp av eller mottar til foredling jordbruks- eller fiskeriprodukter samt enhver som formidler omsetning av sådanne varer, er forpliktet til på forlangende å gi oppgaver over de til navngitte personer utbetalte beløp. På samme måte er enhver, som formidler transport av varer som nevnt, forpliktet til å gi oppgaver over transporterte varemengder.»

Forskriftsmessig er det således lagt ligningsmyndighetene mange midler i hende. Men midlene har i svært mange tilfelle vist seg lite anvendelige. Av salgsorganisasjoner som fiskerne selv styrer med er det bare

Noregs Sildesalslag og
Håbrannfiskernes forening

som en har kunnet innhente oppgaver fra for inntektsåret 1937. Systemet med oppgaver fra de private fiskehandlere er bare blitt effektivt på enkelte steder: der hvor fisket drives stasjonært. Vi har enkelte slike kommuner med i undersøkelsen.

Opgavene for vintersildfisket må antas å være så pålitelige som de kan skaffes, likegyldig hvor fiskerne hører hjemme. For landnotfisket kan kontrollen bli noe vanskelig, selv om det foreligger oppgaver fra Sildesalslaget. En har nemlig den praksis at kjøpesummen for sildesteng utbetales til *en* av basene, selv om det kanskje er 20 baser sammen om stenget. Hvor meget hvert av de deltakende lag får utbetalt, har Sildesalslaget ingen oversikt over.

Riksskattestyrets rundskrivelse nr. 37 gir nærmere regler for hvordan kontrollopgaver skal samles inn. Det heter her bl. a. (Rundskr. s. 151): «Skjemæt for *kjøp* av jordbruks- eller fiskeriprodukter må sendes til samtlige avtagere i og utenfor distriktet som kan tenkes å ha kjøpt jordbruks- eller fiskeriprodukter fra vedkommende skattytere. Man nevner spesielt bøndernes og fiskernes produksjons- og salgslag, kjøpmenn, slaktere og fiskehandlere. Når kontrollopgaver skal innhentes for fiskernes

¹ Disse og de reglene som det henvises til i det følgende, er nå til dels endret. GMG.

vedkommende, bør man i de tilfelle hvor fisken ikke blir solgt gjennom en salgsorganisasjon, men til forskjellige oppkjøpere, først tilskrive hovedsmannen (notbasen) for vedkommende båtlag med anmodning om å oppgi fiskekjøpernes navn og hvor meget hver enkelt har betalt, eller eventuelt oppfordre ham til å fremlegge noteringer som viser dette. Kan ikke effektiv kontroll oppnås gjennom avtagerne, må oppgaver over *transporterte* varemengder ved hjelp av det annet skjema søkes innhentet fra dem som formidler transporten av varene».

Begge disse midler — oppgaver fra kjøperne og oppgaver fra den som transporterer varene — har vist seg lite effektiv, med visse unntagelser. På lofotfisket har kontrollen vist seg helt *umulig*. Det finnes under lofotfisket så mange kjøpere på så mange forskjellige steder at de forsøk på kontroll som er blitt foretatt ikke godt kan ha noen større betydning.

En stor vanskelighet for ligningsmyndighetene ligger i bestemmelsen om at forespørsler til kjøperne bare kan gjelde *navngitte* personer.

Med hjemmel i § 65 kan det som nevnt også innhentes kontrolloppgaver fra hovedsmenn og notbaser over utbetalte lotter og parter. Heller ikke denne ordning har vist seg helt effektiv.

Det avgjørende blir hva vedkommende skattyter gir opp som sitt utbytte av fiskerivirksomheten i form av lott under sesongfisket og som inntekt ved hjemmefisket og annet fiske utenfor sesongene. For lottens vedkommende skal ifølge Riksskattestyrets bestemmelser oppgis den lott som har vært utbetalt fiskeren etter fradrag av driftsutgifter, dvs. de poster som vanligvis kalles «fellesutgifter» og som kalles så i skjemaet for næringsoppgaver. Det er slike utgifter som brenselolje, smøreolje, agn, is og salt, husleie og belysning og andre lignende utgifter. «Lagutgifter» (redskaps- og proviantutgifter) skal ikke regnes fra i det beløp som kommer frem som mannlott ved fangstoppgjøret. For redskapsutgiftene er det således særskilt fradragsspos til næringsoppgaven, men proviant er en utgiftspost som ikke tillates fratrukket unntagen for så vidt angår øking i utgifter til kost på grunn av opphold utenfor hjemmet. Sammenhengen vil fremgå av følgende: Som inntekt i næringsoppgaven skal føres opp mannlott, båtlott og redskapslott ifølge fangstoppgjøret. Da er de foran omtalte fellesutgifter allerede trukket fra. Næringsoppgaven inneholder så en spesifikasjon av poster som ytterligere trekkes fra som utgift, nemlig avskrivning av fartøy og båter (1 prosent av kostpris), kontant utlegg til vedlikehold av fartøy og båter, utgifter til forsikring av fartøy og båter, kontant utlegg til vedlikehold av redskap (iberegnet fornyelse) til fisker- og sykeforsikring, til oljehyre, kontant lønn til dreng, halvlotteskar eller leiekar, kost til samme, reiseutgifter og eventuelt andre utgifter vedkommende fisket (f. eks. økte kostutgifter på grunn av opphold utenfor hjemmet). Det vil forstås at en effektiv kontroll av alle disse poster er

forbundet med store vansker. Dertil kommer som innledningsvis nevnt at fangstoppgjørene som skal gi beløpet for lotten ofte er lite tilfredsstillende. Så er det spørsmål om hvor pålitelige opplysningene om inntekter og utgifter ved det daglige hjemmefiske m. v. kan bli.

Oppfatningen blant ligningssekretærene om feilmulighetene og feilenes størrelse er naturligvis ganske varierende. I sildedistriktene f. eks. er det stort sett så at man er fornøyd med kontrollordningen for sild, men av hjemmefiske og annet fiske utenom sildesesongen antas det at atskillig ikke oppgis til beskatning.

En betydelig kontroll burde kunne oppnåes derved at ligningsarbeidet utføres av lokalkjente ligningsmenn.

Til tider har det likevel vært fremhevet at ligningsarbeidet ikke blir like godt i kommuner med en bestemt næringsgruppe som den dominerende og i en kommune hvor interessene krysser hverandre. I de «rene» fiskerkommuner skulle ligningsarbeidet bli mindre godt, fordi alle — eller i alle fall storparten av de deltagende — ville være interessert i å få ansettelsene så lave som mulig. Denne oppfatning kan neppe avvises. Spørsmålet om den lokalkjente ligningsmann fra hver krets har nok også sine svakheter.

Under ekstraheringen ble det gjort forsøk på å spesifisere fiskeriinntekten. Kladdelisteskjemaet forutsetter nemlig en oppdeling av fiskeriinntekten, f. eks. på de store sesongfiskerier. De spesifikasjoner som er brukt kommunene imellom, er meget forskjellig. Noe sammendrag for flere kommuner på dette punkt er derfor ikke mulig. Men spesifikasjonene kan nok, selv om de er mer eller mindre mangelfulle for alle kommuner og for enkelte slett ikke finnes, likevel være av en viss interesse når hver kommune skal sees for seg. De data om dette som det er lyktes å få samlet, blir omtalt i teksten.

I en særskilt rubrikk er oppført ansettelsene (etter takseringsregler) for inntekt av *fisk til husbruk*. I landssktl. § 49, som omhandler fiskeriinntekt heter det om fisk til husbruk: «For så vidt angår inntekt av fiskeri, medtas i alle tilfelle ved ansettelsen, hvad der av utbyttet er forbrukt av skattyteren og hans husstand». Riksskattestyret gir nærmere regler (Rundskr. s. 73): «*Sild og fisk til husbruk*» må påsees medtatt med sin fulle verdi. For dem som har hatt fisk til husbruk hele året rundt, bør ansettelsen foretas etter en normalsats pr. husstandsmedlem (med halv sats for barn under 10 år)». Takseringsreglens beløp for denne post er sterkt varierende. Enkelte kommuner har en sats på omkring 10 kr. pr. husstandsmedlem, andre har satser med grense oppover på 100 kr. pr. husstandsmedlem. Det ser ut som satsene i de nordlige fylker ligger atskillig lavere enn lenger sør, hvilket vel i og for seg er rett og rimelig. 10 kr. pr. husstandsmedlem pr. år kan se lite ut. En må huske på at det her gjelder

førstehåndsverdi av fisken og ofte bruker en i huset fisk som det har vært umulig å selge, enten fordi det er avfallsfisk eller fordi markedet har vært overfylt.

Utgiftsfradragene.

Som for inntektspostene har vi også for utgiftspostene vært nødsaget til å klassifisere dem i større grupper. Bare fiskeritgiftene er spesifisert så sterkt som kladdelistene tillater.

Utgiftsfradrag vedrørende gårdsbruk er således bare medtatt i et samlet beløp. Om hva posten kan inneholde viser en til kladdelistenes spesifikasjoner under bokstav F.

Riksskattestyret regner i sin veiledning opp en rekke poster som man må være omhyggelig med å få riktig, og uttaler til slutt (Rundskr. s. 73): «Hvor kontrollen av de heromhandlede poster vil falle særlig vanskelig, kan fradragene fastsettes etter normalsatser. Fradrag for vedlikehold av våningshus vil eksempelvis kunne ansettes til en viss prosent av bruttoinntekten av huset. Fradrag for vedlikehold og avskrivning av uthus kan settes i forhold til besetningens størrelse og beregnes under ett med et visst beløp pr. storfe, hest, sau etc. Og fradrag for vedlikehold og avskrivning av maskiner og redskaper kan gis under ett med en viss prosent av takstsummen . . . Disse satser bør fastsettes således at de også omfatter verdien av det arbeide som er forbundet med vedlikeholdet. Utføres dette arbeide av skattyteren selv eller hans folk, må det da igjen inntektsføres under posten personlig arbeide.»

Under ekstraheringen ble det klart at posten lønningsutgifter (iberegnet kost og losji, tvungen sykeforsikring m. v.) til hjemmeværende barn for enkelte skattytere spiller en ganske betydelig rolle. Det hender til og med at det er denne post som er dominerende, selv om inntekten av gårdsbruk er minimal og fiskerinntekten er det vesentlige. For å forstå dette må en erindre at en far under sin inntekt ofte kan ha fått oppført de inntekter hans hjemmeværende sønner kan ha tilført den felles husholdning. At så skjer mens sønnene ennå er i ungdomsårene, er lett å forstå. Det faller helt naturlig. Men i voksen alder ville det være mer naturlig om de ble ført opp som selvstendige skattytere.

Det går an å skille ut de tilfelle hvor sønnen på denne måten har bidradd til det felles underhold med sin *fiskerimøring* når dette arbeid har vært av noen betydning. Han vil nemlig da finnes i fiskermanntallet, og faren har fått fradrag for sønnens premie i fiskertrygden. En far og en hjemmeværende sønn får tilsammen en fradragspost for fiskeripremie med kr. 28, og stigende fradrag hvis det er flere sønner. Dette er det eneste holdepunkt en har, og i de fleste tilfelle vil det være en tilstrekkelig rette-

snor. Særlig mange tilfelle av slike sammenslåinger er det ikke, når hele materialet sees under ett.

For de kommuner undersøkelsen omfatter har det vanlige vært at takseringsregler er anvendt på nesten alle fradragsposter under gårdsbruk.

Angående *utgiftsfradrag vedrørende fiske*, uttaler sktl. § 49, siste punktum: I bruttoutbyttet gjøres fradrag for medgåtte driftsutgifter, iberegnet slitasje og tap av fiskeredskaper. Videre heter det i dok. nr. 11 i rundskrivelser fra Riksskattestyret (s. 73): «Ved ligning av fiskeri blir inntekten å ansette *skjønnsmessig* når det ikke foreligger nøiaktige regnskapsmessige noteringer over utbyttets størrelse, jfr. sktl. § 49 (43), punktum 2.»

Oppfatningen av hva en skal forstå ved «nøiaktige regnskapsmessige noteringer» synes å variere atskillig kommunene mellom. Det synes som om de som har *forsøkt* å gi en pålitelig oppgave til ligningsmyndighetene, i lengste laget ikke blir lignet *skjønnsmessig*, selv om noteringene ikke er helt nøyaktige. I noen kommuner kan det også inntreffe at skattytere er blitt lignet brutto (altså ikke rent *skjønnsmessig*) selv om ingen oppgaver er inngitt til myndighetene. I slike tilfelle må en gå ut fra at ligningsnemnda mener på andre måter å ha skaffet seg oppgaver over vedkommende skattyters inntekter og utgifter. Tross alt vil en imidlertid finne en rekke skattytere uten utgifter vedrørende fiske, selv om de i alle fall sikkert har hatt utgifter til fiskertrygden. En må gå ut fra at disse er blitt *skjønnsmessig* lignet. Klare linjer foreligger ikke. Selv for en del av de skattytere som uten tvil er blitt *skjønnsmessig* lignet finner en spesifikasjoner, enten under formue eller under inntekt eller begge steder. For å kunne gjøre et skille her, har vi derfor som nevnt tidligere funnet å burde dele materialet opp i to grupper, nemlig de *bruttoførte* og de *nettoførte* skattytere. Med de bruttoførte menes de skattytere som det foreligger spesifikasjoner for for så vidt angår utgifter vedrørende fiske; med de nettoførte menes de som ikke har fått noe beløp oppført under utgifter vedkommende fiske. Dette skillet er nyttet under den videre bearbeidelse.

Vi tar så for oss de forskjellige utgiftsposter i den orden hvori de finnes i tabellen. Om *avskrivning på båter* heter det i Rundskr. s. 74: «Det må føres *protokoll over avskrivning på motorbåter*». I dok. 18 (Rundskr. s. 110) gis nærmere rettleiding. Til slutt heter det: «Som det vil fremgå av foranstående eksempel blir avskrivningene å beregne av båtens *kostpris* for vedkommende eier, ikke av den takst som benyttes ved *formuesansettelsen*. Avskrives båt og motor under ett — hva Riksskattestyret antar vil være mest praktisk — bør innsetting av ny motor betraktes som vedlikehold av båten, for så vidt den ikke tjener til å bringe båten i vesentlig bedre stand enn den var ved overtagelsen».

Erfaringen fra ekstraheringen går i den retning at systemet med avskrivninger ikke var brakt helt i orden i alle kommuner. I de viktigste

fartøykommuner hadde imidlertid behovet for slik protokoll trengt seg frem som en nødvendighet.

Avskrivningsprosenten fastsettes for hvert års ligning. For mange kan det bli betydelige beløp. En ligningssekretær antydet således at det nok var en del som simpelthen «levde på fartøyavskrivningene». Sikkert er det i hvert fall at forholdsvis velstående fartøyeiere på grunn av disse avskrivninger kan komme til å figurere med en temmelig lav nettoinntekt.

Om fartøyavskrivninger må en dessuten merke seg at avskrivninger på spesialbåter under notbruk vel oftest er ført opp sammen med avskrivningen på redskap, mens en må kunne gå ut fra at avskrivningen på losjifartøy som notlaget måtte eie, ikke er medtatt under redskapsavskrivning, men satt som særskilt fartøyavskrivning.

Ved ligningsmyndighetenes fastsettelse av avskrivningsprosenten kan det hende at man forsøker å sette den så høyt som mulig i år med gode inntekter av fiske jevnt over. Men i det enkelte år må prosentsatsen være fast over hele kommunen. Man kan ikke ta hensyn til den enkelte persons gode eller dårlige bruttoutbytte.

Om vedlikehold av båter, heter det i Riksskattestyrets regler (Rundskr. s. 74) om dette: «Fradrag for *vedlikehold av motorbåter* bør gis etter oppgave eller skjønn i det enkelte tilfelle (ikke med en fast prosent av taksten). Fradragene må kreves legitimert ved regning, iallfall i en del tilfelle. Når bilag på forlangende ikke kan fremskaffes, må fradragene settes så lavt som man ved et forsvarlig skjønn kan komme.»

Vanlig praksis er den at de større fartøyer — altså alle motorfartøyer — som også krever de største utgifter, blir strengest kontrollert med hensyn til vedlikeholdsutgifter. Det ser ut som det for færingbåters vedkommende som regel er gått frem etter takseringsregler.

Hvis kontrollen gjennom stikkprøver med legitimeringskrav har vært effektiv, skulle beløpene i tabellen svare til den reelle utgift til vedlikehold av fartøy. I denne henseende atskiller den seg fra avskrivningsrubrikkene, som bare inneholder skattemessig tillatte avskrivninger og ikke opplyser noe om hva som virkelig er avskrevet.

Vedlikehold av redskap er særskilt nevnt i skatteloven (§ 49, siste punktum): «I bruttoutbyttet gjøres fradrag for medgåtte driftsutgifter, iberegnet slitasje og tap av fiskeredskap». Riksskattestyret har gitt nærmere regler (Rundskr. s. 74, punkt 26):

«*Fradrag for garnbruk* (vedlikehold og avskrivning) vil i alminnelighet mest praktisk kunne fastsettes etter normalsatser, beregnet på grunnlag av de gjennomsnittlige utgifter til vedlikehold og fornyelse av garnbruket år om annet. Det vil dels kunne være hensiktsmessig å regne med et visst beløp pr. garn eller garnbruk, dels med et visst beløp pr. fisker.

Fradrag for linebruk bør fastsettes på tilsvarende måte. Satsene bør

både for garnbruk og linebruk fastsettes således at de også omfatter verdien av det arbeide som er forbundet med vedlikeholdet. Utføres dette arbeide av skattyderen selv eller hans husstand, må det da igjen inn-tektsføres under posten personlig arbeide.»

Disse reglene må en kunne si er fulgt så nær som det lar seg gjøre. Men hva som skal ansees for «gjennomsnittlige utgifter til vedlikehold og fornyelse», er det ingen gitt å si med sikkerhet. Takseringsreglene kommer således til å inneholde en god porsjon skjønn. Det er derfor stadig klager over satsene. Fiskerne synes gjerne de blir for lave, mens gårdbrukere som ingen ting har med sjøen å gjøre, lett finner at satsene er satt for høyt. Skatteinspektørene hevder stort sett det standpunkt at satsene så noenlunde svarer til det som er gjengs i kommunen.

Under ekstraheringen er det ikke forsøkt å spesifisere hva slags redskapsutgifter det gjelder.

Vedlikehold av garnbruk

—«— linebruk

—«— notbruk

er slått sammen til én post. I dette «vedlikehold» medregnes også fornyelser.

Det er klart at tallene for vedlikehold av garnbruk og notbruk blir ganske betydelig større enn for vedlikehold av linebruk.

En må også legge merke til den store forskjell i satsene for samme slags redskap k o m m u n e n e i m e l l o m . Skatteinspektøren i Nordland var den første som gjorde oss oppmerksom på dette. Som eksempel kan en ta garnfiskere på yttersiden og garnfiskere på innersiden av Lofoten. I Vesterålkommunen Bø gis det for en manns «storgarnsbruk» for fiske på yttersiden et årlig vedlikeholdsfradrag på 450—500 kroner (fra dette regnes mottatt bruksbidrag). I Moskenes får hver mann et fradrag på 200—550 kroner årlig. Slike forskjeller skyldes den store ulikhet i risiko og slitasje. Fra Bø fisker en på åpent hav 10—12 timer fra land, på innersiden av Lofoten ligger feltet like ved og er tross alt atskillig «lunere».

Det fremgår av de vedtatte takseringsregler at det er satt et variasjonsområde for de forskjellige fradragssatser. De som har hatt den mest intense drift, får de høyeste fradrag. Den som har brukt sine redskap i forholdsvis kortere tid, får sitt fradrag regnet etter laveste sats.

Disse, som alle andre satser i takseringsreglene, er *fravikelige*.

For notbruk har Riksskattestyret fastsatt særskilt oppgjørsskjema. (Se Rundskr. s. 146).

Det heter i veiledningen:

«I kladdelistene blir for hver enkel skattyter bare å innføre *netto*-lotten. Det vil således i kladdelisteskjemaet ikke bli å oppføre noen fradrag vedkommende nøtene.

I denne forbindelse bemerkes at den enkelte skattyter i sitt næringsoppgaveskjema likeledes bare vil ha å oppføre den utbetaalte nettolott, således at der heller ikke her vil bli plass for noe særskilt fradrag vedkommende nøtene . . .»

Til dette er å bemerke at Riksskattestyrets skjema ennå på langt nær er innarbeidet i alle kommunene. Og bare i et fåtall av de kommuner hvor det er kommet i bruk, følges regelen om at avskrivningsbeløpet ikke skal komme med i kladdelisteskjemaet. Det er i virkeligheten bare i én kommune — Bremanger i Sogn og Fjordane — hvor vi har funnet denne regel fulgt helt ut.

Denne ulikhet kommunene imellom må en være oppmerksom på ved sammenligninger. Størst rolle vil ulikheten sikkert spille i sammenligning mellom de enkelte landkommunene i Sogn og Fjordane.

De andre kommuner i materialet som har benyttet Riksskattestyrets skjema, er fortrinnsvis kommuner hvor annet enn notfiske er det vesentlige fiske. Men det synes som om regelen fra Riksskattestyret om å holde *avskrivninger* utenfor kladdelistene i alminnelighet ikke er fulgt.

Derimot kan en med sikkerhet gå ut fra at utgifter til *vedlikehold* ikke er ført i kladdelistene for noteiernes vedkommende. Den slags utgifter trekkes i storparten av tilfellene fra *før* noteierne får sin redskapslott utbetalt.

I forbindelse med omtalen av de forskjellige utgiftsfradrag vedkommende fiske er det nødvendig å feste oppmerksomheten ved de forskjellige bidrag fra staten som er gitt til fiskere.

Det dreier seg om følgende:

a. *Nedskrivningsbidrag* til anskaffelse av nytt skrog eller ny motor. Etter Riksskattestyrets rundskriv av 25. januar 1937 skulle bidraget i første rekke anvendes til reduksjon av den del av påkostningen som skal trekkes fra som *vedlikehold*. Hvis bidraget er større, reduseres den del av påkostningen som skal gjøres til gjenstand for avskrivning med det overskytende. Det vesentlige av det under denne post bevilgede beløp skulle således vise seg som lavere vedlikeholdsbeløp for båter i året 1937.

b. *Nedskrivningsbidrag* til anskaffelse av *nye* motorfiskefartøyer. Disse bidrag skulle benyttes til reduksjon av kostprisen for farkosten, slik at de fremtidige avskrivninger bare blir å beregne for den del av kostende som fiskerne selv har skaffet til veie. For disse bidrag ble det utstedt et pantedokument til staten, som under visse omstendigheter kan kreve bidraget tilbakebetalt. Så lenge det ikke er skjedd, blir bidraget ikke å betrakte som gjeld ved formuesligningen og heller ikke å medregne i avskrivningsgrunnlaget.

c. *Bidrag til rentelettelser* for fiskere med fartøylån i andre banker enn Fiskeribanken.

d. *Støtte til fiskere som har mistet sine redskaper.* Hvis redskapstapet har funnet sted samme år som bidraget blir utbetalt, antar Riksskattestyret at bidraget burde tas i betraktning ved beskatningen på den måte at fiskerne *ikke* blir gitt fradrag for den del av tapet (eller innkjøpet av nye redskaper) som dekkes av Statens bidrag.

* * *

Fiskeridirektøren sendte ligningsmyndighetene i de enkelte herreder oppgave over disse utdelinger, dog ikke over de under punkt d. nevnte bidrag som var mange og forholdsvis små (50—120 kr.). En kan derfor ikke ha noen mening om i hvilken utstrekning de er kommet med i ligningen i form av redusert fradrag for redskapsholdets utgifter.

Etter oppgave fra Fiskeridirektøren ble det i 1937 foretatt følgende uttelling til de 42 kommuner som undersøkelsen omfatter:

Lån til rep. av fiskefarkoster <i>over</i> 4 br.tonn, antall 200 . . .	kr.	544,991
Nedskrivningsbidrag til rep. av farkoster <i>under</i> 4 br.tonn, antall 123	«	55,665
Bidrag til nyanskaffelse av fiskefarkoster, antall 28	«	155,590
Bidrag til nyanskaffelse av redskaper, antall 13,223	«	1 107,778

Riksskattestyret gir følgende konklusjon i sitt rundskriv av 25. januar 1937: «Efter det foran anførte vil altså de forskjellige fiskeribidrag — på samme måte som for jordbrukeres vedkommende ved nydyrking — ikke bli direkte å inntektsføre, men å ta i betraktning ved fastsettelsen av utgiftsfradragene.»

Oljehyre. Det har vært forutsetningen da loven ble utarbeidet at det regelmessig skulle gis fradrag for «skinnhyre», som nå så godt som over alt er erstattet med «oljehyre». Det anvendes takseringsregler for denne post. Som regel er det angitt en over- og undergrense for å gjøre det mulig å ta hensyn til hvor intens driften har vært. Kommunene imellom kan det nok også være store forskjeller i nivået for utgiftsfradrag til oljehyre.

Trygd av båter. Det er påfallende hvor sjelden denne post forekommer. En kunne være fristet til å tro at utgifter til trygd i en rekke tilfelle har vært regnet fra før vedkommende har fått sin fartøylott utbetalt. I så fall er altså fartøyforsikring regnet som en alminnelig driftsutgift, hvilket det vel i grunnen ikke er så mye å si på.

Andre utgiftsfradrag vedkommende fiske kan komme opp i ganske betydelige beløp. Utgifter ved reiser til og fra fiskefeltet er det alminnelig å sette her. «Fordyret opphold» er det heller ikke ualminnelig å finne et lite fradrag for. Dessuten teller driftsutgifter med i noen få tilfelle hvor disse ikke er regnet fra i den lott som er ført opp under inntekter. Det finnes

også kommuner hvor ekstra redskapstap er ført under «andre utgifter» ved fisket.

Andre utgiftsfradrag. Her er *renter av gjeld* det viktigste og oftest forekommende. Men dessuten kommer inn *livsforsikringspremie*, som finnes på forbausende mange kladdelisteskjema. «Fordyret opphold» ved annen næringsvirksomhet enn fiske kan også være med her, ja hendelsesvis er vel her medtatt utgifter som egentlig skyldes fiskerinæringen, men av noen vesentlig betydning vil denne feilplasing aldri være.

Enkelte kommuner forlanger fyldegjørende bevis for at renter er betalt før fradraget gis, andre er mindre nøyeregnende. Det hender derfor at renter ikke er oppført, skjønt kladdelistene inneholder gjeldsposten. Dette skyldes da enten at lånebetingelsene er misligholdt (hvilket en fikk inntrykk av var tilfelle i noen utstrekning f. eks. i Finnmark for boligbanklånenes vedkommende) eller at gjelden er avtalt å skulle være rentefri. Gjeldsrentene kan — i likhet med gjelden — høre hjemme både under gårdsbruk og under fiske eller bare ett av stedene, uten at man av kladdelistene kan finne ut noe som helst om dette. Det har derfor ikke noe sted vært mulig å foreta en oppdeling.

Samlet nettoinntekt angir den *faktiske* inntekt i 1937 uten hensyn til hva ligningsmyndighetene ved gjennomsnittsberegning har funnet frem til. På denne måten vil vi i vårt materiale sikkert få inntektene mindre «avdempet» enn de er det i likningsprotokollene. Det blir større spredning i inntektsbeløpene. Negative beløp for nettoinntekten blir således slett ikke ualminnelige.

Nettoinntekt av gårdsbruk og fiske de siste tre år er oppgaver til bruk for gjennomsnittsberegningen for den som har hatt sånn inntekt i de siste tre år. Disse tallene finnes oppført i kladdelisteskjemaaet. Nettoinntekten av gårdsbruk og fiske for 1937 kommer frem ved å summere rubrikkene 12 og 13 i tabell 1 og derfra trekke summen av rubr. 18 og 19. Tallene for 1935 og for 1936 er kommet frem på samme måte tidligere år.

Disse tre års nettotall er tatt med for å ha et middel til å danne seg et bilde av næringsinntektens variasjoner fra år til annet. En må være klar over at disse oppgaver bare gjelder de skattytere som er blitt gjennomsnittslignet i disse tre år. Deres antall er betydelig mindre enn det antall skattytere som de øvrige oppgaver i tabellen angår.

Undersøkelsens hovedresultater sammenlignet med annet foreliggende materiale, særlig skattestatistikkens oppgaver.

1. Det mest nærliggende spørsmål som melder seg til besvarelse er hvorledes det stiller seg med hensyn til skattyterantallet sett i forhold til andre foreliggende opplysninger om antall fiskere. Saken er omhandlet et annet

sted i fremstillingen for hele fiskerbefolkningens vedkommende¹. På dette sted skal kort påvises de ulikheter som de forskjellige kilder viser for de herreder som omfattes av spesialundersøkelsen. De foreliggende oppgaver er stillet sammen i *tabell a*.

Først er gitt en opptelling av antall menn 15 år og derover som hørte til ervervsgruppen «fiske og fangst» ifølge Folketellingen 1930. Etter den bearbeidelsesmåte som nyttes i folketellingen klassifiseres personene ervervsmessig etter sitt *hovedyrke* dvs. den viktigste kilde til livsopphold. Herav følger at bare personer som har oppgitt fiske som eneste eller hovedervert blir klassifisert som fiskere, derimot ikke de personer som driver fiske bare som biertvert. Lensmennenes oppgaver til den av Fiskeridirektoratet utgitte Fiskeristatistikk er ikke en helt tilfredsstillende statistikk på dette punkt.² I stor utstrekning er det fiskertrygdens manntall som ligger til grunn for lensmennenes oppgaver. Disse gir for øvrig den interessante gruppering av fiskerne etter hvorvidt fisket er personens eneste ervert, hovedervert eller biertvert. Biertvertsfiskerne utgjorde 25.5% av det samlede antall i 1930 og 24.6% i 1937. Sammenstillingen ovenfor har en særskilt rubrikk for de to første grupper som burde svare til folketellingens klassifiseringsmåte. Det fremgår av tabellen at Folketellingens oppgaver for 1930 og Fiskeristatistikens oppgaver over eneste- og hovedervertsfiskere i samme år, stemmer godt for antallet under ett. Derimot viser tallene for de utvalgte herreder i de enkelte fylker visse uoverensstemmelser både oppover og nedover. Og forskjellen er til dels ganske betydelig. Fiskertrygden omfatter som kjent en del fangstmenn. Tallet for disse er ikke stort, og de fleste hører hjemme i Troms fylke. Tallet på personer som hører til småskipsfarten, til besetningen på fisker- og fangstfartøyer (lørere, maskinister, kokker, fyrbøtere) samt på rednings-, los- og kystbåter, som også går inn under Fiskertrygden, er meget større. Hvorvidt disse er tatt med i Fiskeristatistikens oppgaver er ikke klart. En sammenligning av oppgavene i Fiskeristatistikken for årene 1930 og 1937 viser en sterk vekst i dette tidsrom. At denne vekst som gir uttrykk for at fisket har trukket stadig flere folk til seg, også faktisk har funnet sted, er sikkert nok. Den danner en fortsettelse av en utvikling som har gjort seg gjeldende gjennom de siste decenniene, men det er neppe tvilsomt at veksten i noen grad skyldes den støttepolitikk som fant sted i 1930-årene. Likeledes bidrar de gunstige vilkår for medlemskap i fiskertrygden til at mange, hvis delaktighet i fisket er meget ringe, kommer med i den. Tilføyelsen til loven om syketrygd ved lov av 25. juni 1935 om manntallstrygden for manntallsførte fiskere har således ført til en sterk vekst i antallet manntallsførte fiskere. — Det vil videre sees at fisker-

¹ Dette avsnittet måtte sløyfes. GMG.

² Se *Norges Fiskerier 1938*, s. 16—23.

Tabell a. *Oversikt over representasjonen.*

De utvalgte herreder i	Menn 15 år og derover i fiske og fangst. Folketellingen 1930	Lensmennenes oppgave til fiskeristatistikken.				Fiskertrygden 1937	Skattestatistikken 1937	Skattestatistikken i prosent av fiskertrygden	Nærværende undersøkelse 1937
		Fiskere							
		I alt 1930	Herav fiske som eneste- og hoved-ervert 1930	I alt 1937	Herav fiske som eneste- og hoved-ervert 1937				
Finnmark	1 567	1 500	1 355	2 018	1 680	2 368	1 691	71.4	1 554
Troms	3 615	3 738	3 123	5 088	4 223	5 180	2 826	54.6	2 970
Nordland	5 492	7 552	5 633	9 127	6 839	9 199	4 076	44.3	5 002
Nord-Trøndelag	880	1 264	697	1 589	944	1 593	658	41.3	763
Møre og Romsdal	2 341	3 020	2 160	3 632	2 805	3 132	2 086	66.6	2 375
Sogn og Fjordane	1 013	1 775	1 256	1 963	1 417	2 031	842	41.5	1 345
Hordaland	1 448	2 137	1 471	2 758	1 916	2 746	1 484	54.0	2 037
Rogaland	717	1 144	795	1 406	980	1 544	863	55.9	1 043
Sum	17 073	22 130	16 490	27 581	20 804	27 793	14 526	51.5	17 089

trygdens oppgaver for 1937 gir meget nær det samme antall personer som Fiskeristatistikken, hvilket er naturlig etter det som foran er nevnt om Fiskeristatistikkens oppgaver. Men også her foreligger det enkelte avvikelser i detaljene. Det alminnelige er at fiskertrygden har noen flere personer enn Fiskeristatistikken. Slik burde det også være, fordi trygden som nevnt bl. a. omfatter småskipsfart m. v. Dog viser trygden færre personer i de utvalgte herreder i Møre og Romsdal fylke. Dette skyldes at det i enkelte av disse herreder hører hjemme en del havgående fartøyer, hvis mannskap går inn under sjømannstrygden og ikke under fiskertrygden.

Sammenligner en så skattestatistikens oppgaver med fiskertrygdens, fremgår det at skattestatistikken bare har med noe over halvparten av det antall personer som fiskertrygden og fiskeristatistikken omfatter. Det er i og for seg ikke så forbausende, når en erindrer at biervervsfiskerne er med i de to sistnevnte oppgaveserier. Men skattestatistikens tall omfatter videre bare ca. 2/3 av antallet personer med fiske som eneste eller hovedervert, ifølge fiskeristatistikken. Bortsett fra den ulikhet som kan bero på skattestatistikens yrkesklassifisering, skyldes forskjellen den omstendighet at en god del personer av forskjellige grunner ikke kommer med i skatteligningen. Ved undersøkelsen av inntekts- og formuesforholdene i forbindelse med folketellingen 1930 viste det seg således at gjennomsnittlig ble bare 77% av de som selvstendige fiskere oppgitte personer funnet igjen i skattelistene. Det var særlig de yngste og eldste aldersklasser som ikke kunne finnes igjen. Skattestatistikens antall fiskere for 1937 utgjør 69% av antallet personer som har fiske som eneste ervert eller hovedervert ifølge fiskeristatistikken for samme år. Denne sammenlikning gjelder imidlertid for forskjellige materialgrupper, mens personene i folketellingen var identiske.

2. Den foretatte spesialundersøkelse omfatter for de samme herreder 16,886 personer som ifølge skatteligningens kladdelister hadde ervervmessig inntekt av fiske (ikke medtatt personer som bare fisket til husbehov). Det er 60.8% av Fiskertrygdens samlede antall medlemmer og 81.2% av dem som hadde fiske som eneste eller hovedervert. Vi skal i det følgende gjøre nærmere rede for skattestatistikens hovedresultater i sammenlikning med de vår undersøkelse gir, for bl. a. å få et inntrykk av det innsamlede materiales representative karakter.

I tabell b er — på grunnlag av den offisielle skattestatistikk for budsjettåret 1938/39 (inntektsåret 1937) — stillet sammen antallet inntekstakere kalt «fiskere og gårdbrukere» eller «fiskere og småbrukere», disse personers samlede formue og inntekt samt beregnet gjennomsnittlig inntekt, alt etter den kommunale skatteligning. Sammenlikningen gjelder bare landkommuner.

Det fremgår av tabellen at statistikken for den kommunale ligning i

Tabell b. Oppgaver fra «Skattestatistikken» for terminen 1938/39 (inntektsåret 1937).

	Antall personer kalt «fiskere» eller fiskere komb. med gårdbr. eller småbr.	Disses formue til kommunal beskatning Kr.	Disses inntekt til kommunal beskatning Kr.	Gjennomsnittlig inntekt Kr.
A. Samtlige landets herreder	51 612	55 233 232	30 357 066	588
B. Herav faller på herredene i				
Finnmark	5 731	3 219 658	3 576 714	623
Troms	10 574	15 004 226	5 673 383	537
Nordland	12 259	8 719 756	6 412 315	523
Nord-Trøndelag	1 400	468 450	622 770	445
Møre og Romsdal	6 382	8 657 007	4 067 736	637
Sogn og Fjordane	2 129	1 794 400	1 059 457	498
Hordaland	3 945	4 466 581	2 510 760	636
Rogaland	2 886	4 228 760	2 296 080	796
Disse fylker i alt	45 306	46 558 838	26 219 215	579
C. Sumtall for tellingskommunene i hvert fylke:				
Finnmark ¹ (3 herreder)	1 488	580 441	939 045	631
Troms (6 herreder)	2 826	4 859 230	1 746 481	618
Nordland (11 herreder)	4 076	3 258 445	2 229 486	547
Nord-Trøndelag (2 herreder)	658	168 000	297 580	452
Møre og Romsdal (6 herreder)	2 086	3 383 500	1 412 725	677
Sogn og Fjordane (3 herreder)	842	1 022 000	488 335	580
Hordaland (4 herreder)	1 484	1 889 928	1 005 345	677
Rogaland (6 herreder)	863	1 010 140	661 562	767
41 tellingskommuner i alt	14 323	16 171 684	8 780 559	613
D. Prosenttall (C i pst. av B):	%	%	%	
Finnmark	26.0	18.0	26.3	
Troms	26.7	32.4	30.8	
Nordland	33.2	37.4	34.8	
Nord-Trøndelag	47.0	35.9	47.8	
Møre og Romsdal	32.7	39.1	34.7	
Sogn og Fjordane	39.5	57.0	46.1	
Hordaland	37.6	42.3	40.0	
Rogaland	29.9	23.9	28.8	
Alle under ett	31.6	34.7	33.5	

¹ Vardø by er med i vår detaljundersøkelse, men ikke i ovenstående tabell.

samtligte landdistrikter i riket gir et samlet antall skattytere, klassifisert som fisker eller fiskere som samtidig er gårdbrukere eller småbrukere, på 51,612 personer med en samlet formue på 55.2 mill. kroner og en samlet inntekt på 30.4 mill. kroner ifølge kommuneskatteligningen. De fylker som er tatt med i tabellen, representerer omtrent 90% og det samlede antall skattytere kalt fiskere m. v. i rikets samtligte landdistrikter. Under avsnitt C er ført opp tallene fra skattestatistikken for de herreder som vi har samlet inn opplysninger fra; vi har kalt dem «tellingskommuner». Disse herreder omfatter i skattestatistikken 31.6% av det samlede antall fiskere m. v. i sine resp. fylker, de representerer 34.7% av formuen og 33.5% av inntekten for denne yrkesgruppe. De herreder vi har undersøkt, representerer således temmelig nær 1/3 av såvel personene som deres formue og inntekt. Innenfor de enkelte fylker varierer representasjonsstyrken en del, hvilket ikke er til å unngå når det enkelte herred, som her, er den representerte statistiske enhet.

I det store og hele er representasjonsprosenten i de enkelte fylker av samme størrelsesorden for personene, formuen og inntekten. Betydeligere avvikelser viser formuesrepresentasjonen i Finnmark, Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane, underrepresentasjon i de to førstnevnte og overrepresentasjon i det sistnevnte fylke. I disse fylker er de herreder undersøkelsen omfatter få, slik at eiendommeligheter i det enkelte herred med hensyn til ervervskombinasjon og fiskeriutstyr kan øve forholdsvis sterkt utslag. Den større formuesprosent for Sogn og Fjordane skyldes således bl. a. antakelig at utvalget omfatter herreder hvor det kostbarere landnotutstyr spiller en betydelig rolle.

Den beregnede gjennomsnittlige inntekt etter kommuneskatteligningen synes også å tyde på at de utvalgte herreder gir en god representasjon.

De oppgaver som her er omtalt, stammer alle fra skattestatistikken og tjener bare til belysning av det foretatte utvalg av kommunen. Det neste skritt blir å sammenligne de oppgaver skattestatistikken gir med de opplysninger nærværende undersøkelse har brakt for de samme herreder. Dette er gjort i *tabell c.*

Da spesialundersøkelsen har tatt med også den *formue og inntekt som angår ligning for statsskatt*, må disse beløp — som i våre ekstrakter er ført opp særskilt for hver person — trekkes fra.

Sammenligningen viser at nærværende undersøkelse tar med et betydelig antall flere personer enn de som er klassifisert som fiskere, eventuelt i kombinasjon med gårdbrukere eller småbrukere i skattestatistikken. Dette er helt selvfølgelig, idet vi har tatt med *alle skattytere i vedkommende kommune som overhodet hadde ervervsmessig inntekt av fiske i 1937*. Dette var nødvendig for å sikre at materialet ble fullstendig og for å nå frem til et fullstendig inntrykk av betydningen og omfanget av deltagelsen i fisket

Tabell c. *Materialet jevnført med den offisielle ligningsstatistikk 1937, og andre mål for representasjonen.*

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Møre og Romsdal	Sogn og Fjordane	Hordaland	Rogaland	Tellingsskommuner i alt
1. Antall kommuner	4	6	11	2	6	3	4	6	42
2. Folkemengde	10 792	20 564	35 168	5 991	14 066	7 977	10 644	7 692	112 894
3. Antall menn over 15 år	5 592	10 981	17 765	2 989	7 464	3 962	5 359	3 909	58 021
4. Av disse i fiske og fangst	1 963	3 615	5 492	880	2 341	1 013	1 448	717	17 469
5. Antall medl. i fiskertrygden	2 368	5 180	9 199	1 593	3 132	2 031	2 746	1 544	27 793
<i>Ligningsstatistikken:</i>									
6. Antatt innenbygds pers. skattytere ...	3 946	7 054	11 312	2 621	5 517	3 302	3 893	2 859	40 504
7. Antatt nettoformue for disse 1 000 kr.	2 811	12 027	17 241	2 490	8 933	5 622	7 926	11 011	68 061
8. Antatt nettoinntekt for disse 1 000 kr.	4 952	6 312	10 208	1 722	4 200	2 922	3 508	2 888	36 712
9. Gjennomsnittlig nettoinntekt (8 : 6) kr.	1 255	895	902	657	761	885	901	1 014	906
10. Antall skattytere kalt «fiskere»	1 691	2 826	4 076	658	2 086	842	1 484	863	14 526
<i>Inntektstillingen:</i>									
11. Antall personer med inntekt av fiske.	1 554	2 970	5 002	763	2 375	1 345	2 037	1 043	17 089
12. Disse i % av alle pers. skattytere...%	39.4	42.1	44.2	29.1	43.0	40.7	52.3	36.5	42.2
13. Nettoformue i alt1 000 kr.	767	6 091	6 801	571	4 880	3 634	5 387	4 300	32 431
14. I % av samlet nettoformue%	27.3	50.6	39.4	22.9	54.6	64.4	70.0	39.1	47.6
15. Nettoinntekt i alt1 000 kr.	1 054	2 016	3 490	403	2 039	780	1 779	1 207	12 768
16. I % av samlet nettoinntekt%	21.3	31.9	34.2	23.4	48.5	26.7	50.7	41.8	34.8
17. Gjennomsnittlig inntekt pr. inntektstaker (15 : 11)kr.	679	679	698	528	858	580	873	1 157	747

og av ervervskombinasjonen. Derved er først og fremst kommet med flere personer med kombinert erverv enn i skattestatistikken, hvis klassifikasjonsgrunnlag for ervervsgrupperingen ifølge Riksskattestyrets vedtak av 28. juni 1937 er den «inntektskilde som år om annet må ansees for den vesentligste for vedkommende skattyter». Uttrykket «år om annet» må vel oppfattes som et uttrykk for at det ønskes en viss stabilitet i yrkesgrupperingen.

Den omstendighet at flere personer er tatt med i undersøkelsen enn de som er klassifisert som fiskere m. v. i skattestatistikken, gir seg et sterkt utslag i inntektssummen, og et meget sterkt utslag i formuesbeløpet. Ved bearbeidelsen av materialet har man tatt sikte på å få frem hvilken betydning kombinasjonen av andre erverv med fiske har. Det vil av den følgende analyse av resultatene fremgå at de av materialets skattytere som har sin vesentligste inntektskilde fra andre erverv enn fiske, gjennomgående har høyere inntekt og særlig større formue enn de som overveiende eller helt lever av fiske. Den store forskjell, særlig for formuens vedkommende, skyldes at de fleste av dem som er kommet med i tilgift til skattestatistikken, eier gårdsbruk først og fremst, men dessuten driver utrustning av egne fartøyer for fiske o. l. virksomhet — altså næringsdrift hvor *ervervsformuen* utgjør et karakteristisk trekk og er en betingelse for ervervsvirksomheten.

Ved en nærmere sammenligning mellom skattestatistikken og vårt materiale viser det seg at forskjellen særlig kommer frem i de fylker hvor skattestatistikken i sin ervervsgruppering bare har gruppen «fiskere», og ikke noen gruppe for «fiskere og gårdbrukere» eller «fiskere og småbrukere». Disse kombinasjoner er bare anvendt i de to nordligste fylker samt i Møre og Romsdal. Hvilke retningslinjer som er anvendt ved ervervsgrupperingen i skattestatistikken får man ingen nøyere rede på utover den refererte bestemmelse om den «vesentligste» inntektskilde, og den kan svinge fra år til annet ettersom fisket er godt eller ikke. En må for øvrig anta at det i skattestatistikken vil herske en tilbøyelighet til å oppføre en person i samme yrkesgruppe som tidligere, selv om den vesentligste inntektskilde kan variere fra år til år f. eks. mellom fiske og gårdsbruk.

Skattestatistikken for 1938/39 har på s. 8 følgende sammenstilling for hele rikets landdistrikter over skattytere kalt fiskere samt fiskere og gårdbrukere resp. småbrukere ifølge den kommunale skatteligning:

	Antall skatt- ytere	Formue kr.	Gjennom- snitt kr.	Inntekt kr.	Gjennom- snitt kr.
Gårdbrukere og fiskere ..	1 504	8 115 886	5 396	1 263 456	840
Småbrukere og fiskere ...	4 544	9 375 450	2 063	3 252 432	716
Fiskere	45 564	37 741 896	828	25 841 178	567
Sum	51 612	55 233 232	1 070	30 357 066	588

Det fremgår av disse tall at inntekten, men særlig formuen, er betydelig høyere pr. skattyter for de kombinerte grupper enn for gruppen fiskere alene. Således er gjennomsnittlig formue blant «gårdbrukere og fiskere» kr. 5,400, blant «småbrukere og fiskere» kr. 2,060 og blant «fiskere» kr. 830. Da de to kombinasjonsgrupper i skattestatistikken bare er nyttet i Troms og Finnmark fylke med gjennomgående små bruksenheter foruten for et mindre antall i Møre og Romsdal, er det neppe tvilsomt at gjennomsnittstallene vil ligge høyere i flere av de sydligere kystfylker. Nå har vi i vårt materiale tatt med 2,563 flere skattytere enn skattestatistikken har i de samme herreder. Forskjellen utgjøres som nevnt fortrinnsvis av folk som driver fiske kombinert først og fremst med gårdsbruk. Dersom en forutsetter at disse 2,563 skattytere har en gjennomsnittlig formue som er ca. 4,500 kr. større enn blant «fiskere», betyr det et formuestillegg på 11.5 mill. til det beløp på 1.62 mill. kr. som skattestatistikken for de utvalgte herreder viser. Denne beregning er foretatt bare for å gi et holdepunkt ved bedømmelsen av hva forskjellen i omfang mellom vårt materiale og skattestatistikken betyr for formuebeløpets vedkommende. Noe større formue- og inntektsbeløp enn skattestatistikken fremkommer også i vårt materiale av den grunn at vi ved ekstraheringen har benyttet de nøyaktige tall i kladdelistene og ikke de nedad avrundede tall som anvendes i skattestatistikken.

For inntektsbeløpenes vedkommende kommer foruten det foran nevnte også gjennomsnittsligningen inn.

Nærværende materiales inntektsoppgave gjelder bare inntekter i 1937, mens skattestatistikken nytter gjennomsnittsinntekt for fiske og gårdsbruk. For å ha et visst kontrollmiddel til bedømmelse av inntektsnivået i 1937, ble under ekstraheringen av kladdelistene også notert ned skatteligningens oppgaver over nettoinntekt av gårdsbruk og fiske i 1936 og 1935. Slike oppgaver ble ekstrahert for 10,045 skattytere. Disses nettoinntekt av gårdsbruk og fiske var 7,874,011 kr. i 1937, 7,135,534 kr. i 1936 og 6,167,786 kr. i 1935. Inntekten i 1937 lå således mer enn 800,000 kr. over gjennomsnittet for de 3 år (7,059,110 kr.). Dette ene blant de forhold som betinger forskjell mellom skattestatistikken og vårt materiales inntektsoppgave, spiller således en ganske betydelig rolle.

De skattytere som omfattes av nærværende undersøkelse (16,886) utgjorde 43% av samtlige innenbygdsboende personlige skattytere i de 41 landkommuner. Dette tall viser at utvalget gir en god representasjon av fiskerikommuner. Disse 16,886 skattytere representerte 36% av samtlige innenbygdsboende personlige skattyteres inntekt til kommunal beskatning i de samme kommuner (12.45 mill. kr. av 34.37 mill. kr.). Her er sett bort fra at spesialundersøkelsen gjelder inntekten i året 1937, mens skattestatistikken tall bygger på gjennomsnittsligning.

Følgende oppstilling viser hvordan de 41 landkommuner fordeler seg etter den prosentandel de i undersøkelsen medtatte skattytere utgjør av antallet innenbygdsboende personlige skattytere og den tilsvarende prosentandel av inntekten.

	Prosent av skattyterne: Antall kommuner	Prosent av inntekten: Antall kommuner
Under 15% ...	1	1
15—19%	1	2
20—29%	3	9
30—39%	11	5
40—49%	8	10
50—59%	7	5
60—69%	9	4
70—79%	1	5
	41	41

De laveste prosentener for antallet av skattytere viser Sandtorg (Troms) og Stangaland (Rogaland), for inntektsandelens vedkommende viser Sandtorg, Vågan (Nordland) og Nærøy (N. Trøndelag) de laveste tall.

Antallet skattytere viser en liten stigning fra 1937 til 1938; stigningen faller særlig på gruppen «småbrukere og fiskere», men denne økning kompenseres for den vesentligste dels vedkommende av en synkning i antallet av dem som er klassifisert som bare fiskere. Dette forhold tyder på at det er foregått en klassifikasjonsforskyvning mellom disse to grupper. Den samme tendens gjør seg gjeldende i 1939.

En kan med sikkerhet gå ut fra at materialet for de tre år omfatter de samme personer.

Formuesbeløpet viser en ikke ubetydelig stigning både absolutt og gjennomsnittlig pr. skattyter. Den vesentligste del av stigningen faller på de kombinerte grupper, de for hvem ervervet i større grad enn for fiskerne er knyttet til avkastningen av en ervervsformue. Også inntekten viser en ikke ubetydelig stigning i alle tre grupper såvel absolutt som gjennomsnittlig. Både den gjennomsnittlige formue og den gjennomsnittlige inntekt steg sterkere for fiskere m. v. i disse år enn for samtlige innenbygds personlige skattytere i rikets landdistrikter under ett. Det samlede verdiutbytte på fiskernes hender var da også stigende i disse år; særlig steg det fra 1938 til 1939. Ifølge fiskeristatistikkens oppgaver for 1937 ga fiskeiene dette år en beregnet bruttoverdi av samtlige fiskerier på 92.3 mill. kr. mot 95.0 mill. kr. i 1938 og 100.9 mill. kr. i 1939. Stigningen i verdiutbyttet gjorde seg særlig gjeldende for torskefisket.

Korte bemerkninger til de enkelte hovedtabeller.

Resultatet av bearbeidelsen er gjengitt i en del grunntabeller (1—8) og nedenfor skal hver av disse omtales ganske kort. En del sammendrag- og oversiktstabeller som vi har kalt «teksttabeller» (a—m) er også tatt med.

Hovedresultatene.

Tabell 1 gir en hovedoversikt med oppsummering av det ekstraherings-skjemaet som ble brukt og gir totaltall for hver enkelt kommune og for hele materialet tilsammen. På grunnlag av hovedtabellen er det også regnet ut visse forholdstall som er vist i *tabell 1.1*.

Gruppering etter fiskerienes betydning for inntekten.¹

Det er ikke særlig mange mennesker her i landet som har fiske som absolutt eneste yrke. Det fins mange slags kombinasjoner, men jordbruk i en eller annen form er uten sammenligning det yrke som sjødriften oftest er kombinert med. Om ikke annet så har de fleste familieforsørgende fiskere i alle fall et hus, gjerne med en liten jordlapp til poteter og høy. Og selv om vedkommende bare har huset, så teller dette under ligningsarbeidet som inntektsgivende «jordbruk».

I *tabell 2* har vi forsøkt å få frem hvor mye fisket har å si for den gruppen av inntektstakere som er med i denne undersøkelsen. Vi har da gått frem på den måten at *alle de bruttoførte er delt opp i 10 grupper*, alt etter hvor mye fisket hadde å si for den samlede bruttoinntekt.

Gruppene er gitt betegnelser fra 0 til 9. Gruppe 0 omfatter alle som fikk mellom 0 og 10% av sin bruttoinntekt ved fiske, gruppe 2 alle som fikk mellom 10 og 20% osv., slik at gruppe 9 kommer til å omfatte alle som fikk mellom 90 og 100% av sin inntekt ved fiske.

For inntektstakerne innen hver av disse gruppene er satt opp de viktigste postene vedrørende formue og inntekt. *Tabell 2* gir også en del prosenttall og gjennomsnitt og *tabell 3*, som bygger på *tabell 2*, gir en del prosenttall innen hver av de 10 inntektsgruppene.

Sammenheng mellom alder og inntekt.

Gjennom andre inntektstillinger er det konstatert en viss *sammenheng mellom inntektenes størrelse og inntekttakernes alder*. I *tabell 4* har vi foretatt en opptelling for å undersøke dette for de inntektstakere som er med i nærværende undersøkelse. Tabellen viser resultatet særskilt for de bruttoførte og nettoførte og dessuten samlet for alle inntektstakere som er med.

¹ På grunn av den tid som er gått siden statistikken ble utarbeidet, er herredstabellene ikke tatt med her. GMG.

Vi har under arbeidet benyttet følgende aldersgrupper:

- A. Under 20 år, som omfatter alle født i 1918 og senere.
- B. 20—29 år, som omfatter alle født i årene 1908—1917
- C. 30—39 —«— —«— 1898—1907
- D. 40—49 —«— —«— 1888—1897
- E. 50—59 —«— —«— 1878—1887
- F. 60 år og over, som omfatter alle født i 1877 og tidligere.
- G. Alder uoppgitt.

Denne måten å dele inn på svarer så noenlunde til den måten som ble anvendt i folketellingens inntektsstatistikk for året 1929.

For inntektens størrelse har vi satt opp relativt snevre grupper, hvilket gjør det mulig med stor nøyaktighet å beregne en gjennomsnittlig nettoinntekt for hver undergruppe. Beregningens nøyaktighet får en et inntrykk av ved å se på gjennomsnittet for alle grupper under ett. Det var 741 kr. Etter tabell 2, med helt nøyaktige tall, skulle gjennomsnittet være 747 kr. En er altså kommet så nær som overhodet mulig.

Tabell 5 gir prosenttall som er regnet ut på grunnlag av tabell 4.

I tabell 2 ble inntektstakerne delt inn i grupper etter den betydning fiske hadde for hver enkelts bruttoinntekt. Det ligger i den forbindelse nær å spørre om fiskerinæringens forholdsvis betydning har noen sammenheng med inntektstakernes alder.

I tabell d nedenfor har vi innen hver av aldersgruppene i tabell 4 talt opp hvor mange av inntektstakerne som har 40% eller mer av inntekten fra fiske. Dette antall er så regnet ut i prosent av alle i gruppen.

Tabell d. *Fiskeriinntektens betydning for de forskjellige aldersgrupper.*

Aldersgruppe	Samlet antall bruttoførte	Av disse hadde følgende 40% eller mer av sin inntekt fra fiske	
		Antall	Prosent av alle
A. Under 20 år	706	644	91.2
B. 20—29 år	3 398	2 868	84.4
C. 30—39 år	3 241	2 305	71.1
D. 40—49 år	2 436	1 386	56.9
E. 50—59 år	1 654	796	48.1
F. 60 år og over	1 107	396	35.8
G. Alder uoppgitt	929	728	78.4
Alle grupper	13 471	9 123	67.7

Tabellene e og f gir en sammenligning med Folketellingens resultater. Tabell m gir gjennomsnittlig nettoinntekt i de forskjellige aldersgrupper for 10 viktige fiskerierreder.

Tabell e. Sammenligning med folketellingen.

Folketellingen 1930				Strukturoversiktens telling 1937		
Aldersklasser	Selvstendige ved fiske Bygder			Personer med inntekt av fiske 42 kommuner		
	I alt	Herav funnet i ligningsprotokollen		Aldersklasser	Antall	Pst.
		Antall	Pst.			
I alt	60 908	46 818	100.0	I alt	17 089	100.0
15—20 år	9 216	3 808	8.1	Under 20 år ..	983	5.8
21—30 år	19 415	15 420	32.9	20—29 år	4 496	26.3
31—40 år	12 939	11 522	24.6	30—39 år	3 898	22.8
41—50 år	8 288	7 425	15.9	40—49 år	2 823	16.5
51—60 år	6 070	5 337	11.4	50—59 år	1 891	11.1
61 år og over ..	4 908	3 255	7.0	60 år og over .	1 266	7.4
Alder uoppgitt .	72	51	0.1	Alder uoppgitt	1 732	10.1

Merk: Prosentfordelingen gjelder i begge tilfelle alle som er funnet i ligningsprotokollen. Tok en hensyn til det samlede antall fiskere — også dem som ikke fins i protokollen fordi inntekten var for lav — ville prosentfordelingen bli noe annerledes enn den en har funnet ovenfor, med forholdsvis større besetning i de lave aldersgrupper.

Tabell f. Gjennomsnittlig inntekt i de enkelte aldersgrupper.

Aldersgrupper		Inntekt etter folketellingen	Inntekt etter inntektstelingen
Folketellingen 1930	Inntektstelingen 1937		
I alt	I alt	732	741
15—20 år	Under 20 år	426	417
21—30 år	20—29 år	565	576
31—40 år	30—39 år	817	790
41—50 år	40—49 år	967	932
51—60 år	50—59 år	923	939
61 år og over	60 år og over	728	808
Alder uoppgitt ...	Alder uoppgitt ..	680	666

Utgifter vedrørende fiske i relasjon til fiskeriformue og fiskerinntekt.

I tabell 6 er samlet beløp for utgifter vedrørende fiske og antall inntektstakere fordelt etter grupper for fiskeriformuens størrelse samtidig som de er delt etter grupper for bruttoinntekt av fiske.

På grunnlag av tabell 6 er det så regnet ut en del gjennomsnitt og prosenttall, som vist i tabell g og tabell h.

Tabell g. *Fradrag ved fiske i forhold til inntekt ved fiske.*

Grupper for bruttoinntekt av fiske	Antall inntektstakere	Midt i inntektsgruppen	Gj.-snittlig bruttoformue	Gj.-snittlig fradrag vedr. fiske	Beregnet nettoinntekt av fiske	Innt. i % av form.	Utg. i % av form.	Utg. i % av innt.
Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%
1. 0— 99	796	50	330	66	÷ 16	15.2	20.0	132
2. 100— 199	1 545	150	342	65	85	43.9	19.0	43
3. 200— 299	1 573	250	418	92	158	59.8	22.0	37
4. 300— 399	1 625	350	481	112	238	72.8	23.3	32
5. 400— 499	1 192	450	612	160	290	73.5	26.1	36
6. 500— 599	935	550	875	208	342	62.9	23.8	38
7. 600— 699	792	650	812	237	413	80.0	29.2	36
8. 700— 799	707	750	950	277	473	78.9	29.2	37
9. 800— 899	530	850	1 175	330	520	72.3	28.1	39
10. 900— 999	452	950	1 414	361	589	67.2	25.5	38
11. 1000—1199	688	1 100	1 556	409	691	73.9	26.3	37
12. 1200—1399	532	1 300	1 784	540	760	72.9	30.3	42
13. 1400—1599	432	1 500	2 263	618	882	66.3	27.3	41
14. 1600—1799	339	1 700	2 418	753	947	70.3	31.1	44
15. 1800—1999	251	1 900	2 693	823	1 077	66.8	30.6	46
16. 2000—2499	415	2 250	3 450	1 003	1 247	65.2	29.1	45
17. 2500—2999	216	2 750	4 748	1 339	1 411	57.9	28.2	49
18. 3000—3499	123	3 250	6 002	1 557	1 693	54.1	25.9	48
19. 3500—3999	89	3 750	6 924	1 954	1 796	54.2	28.2	52
20. 4000—4499	77	4 250	8 262	2 250	2 000	51.4	30.3	53
21. 4500—4999	36	4 750	8 660	2 887	1 863	54.8	33.3	61
22. 5000 og over	126	7 583 ¹	15 371	4 521	3 062	49.3	34.8	60
Alle inntektsgrupper	13 471	814 ¹	1 302	355	459	62.5	27.3	43

¹ Gj.snitt pr. inntektstaker.

Gruppering etter formuens størrelse.

Tabell 7 viser beløp for fartøyformue og fartøyutgifter i grupper etter fartøyformuens størrelse for 38 herreder og videre beløp for redskapsformue og redskapsutgifter i grupper etter redskapsformuens størrelse for 37 herreder.

Tabell h. *Fradrag i forhold til formuen.*

Grupper for bruttoformue vedr. fiske	Midt i gruppen	Antall inntekstakere	Gjennomsnittlig bruttoinntekt	Gjennomsnittlig fradrag-beløp (utg.) under fiske	Nettoinntekt av fiske	Inntekt i % av formuen	Utgift i % av formuen	Utgiftsfradrag i % av bruttoinntekt
Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%
0. 0.....	0	4 094	576	124	452			
1. 1— 499	250	3 325	432	114	318	172.8	45.6	26.3
2. 500— 999	750	2 043	635	255	380	84.7	34.0	40.1
3. 1000—1499	1 250	1 016	725	349	376	58.0	27.9	48.1
4. 1500—1999	1 750	497	891	397	494	50.9	22.7	44.6
5. 2000—2499	2 250	509	1 076	535	541	47.8	23.8	49.7
6. 2500—2999	2 750	337	1 357	714	643	49.3	26.0	52.6
7. 3000—3499	3 250	276	1 304	751	553	40.1	23.1	57.6
8. 3500—3999	3 750	211	1 575	912	663	42.0	24.3	57.9
9. 4000—4499	4 250	182	1 651	1 023	628	38.8	24.1	62.0
10. 4500—4999	4 750	149	2 018	1 096	922	42.5	23.1	54.3
11. 5000—5999	5 500	212	1 885	1 133	752	34.3	20.6	60.1
12. 6000—6999	6 500	152	2 428	1 447	981	37.4	22.3	59.6
13. 7000—7999	7 500	121	2 724	1 658	1 066	36.3	22.1	60.9
14. 8000—8999	8 500	92	3 567	2 317	1 250	42.0	27.3	65.0
15. 9000—9999	9 500	46	2 542	1 676	866	26.8	17.6	65.9
16. 10 000— 11 999	11 000	78	3 210	2 151	1 059	29.2	19.6	67.0
19. 12 000— 13 999	13 000	43	4 028	2 248	1 780	31.0	17.3	55.8
18. 14 000— 15 999	15 000	21	4 679	3 653	1 026	31.2	24.4	78.1
19. 16 000— 17 999	17 000	19	4 407	3 055	1 352	25.9	18.0	69.3
20. 18 000— 19 999	19 000	14	6 771	4 185	2 586	35.6	22.0	61.8
21. 20 000 og over	39 314	34	7 088	4 987	2 101	18.0	12.7	70.4
Alle formues- grupper	1 302	13 471	814	355	459	62.5	27.3	43.3

I tabell 1, som gir en oversikt over hovedresultatene oppsummert for hvert herred, ble det under formuesspesifikasjonen anvendt en rubrikk for «uoppgitt». Der ble under oppsummeringen plasert alle de tvilsomme tilfelle, hvor en ikke med sikkerhet kunne si om formuesbeløpet gjaldt

redskap eller om det gjaldt fartøy. Men under ekstraheringen var beløpet satt under den rubrikk hvor det måtte *antas* å høre hjemme.

Under arbeidet med tabellene har vi tatt opp denne skjønnsfordeling og benyttet den som grunnlag under arbeidet. Rubrikken «uoppgitt» faller da bort.

	Fartøy- formue kr.	Redskaps- formue kr.
I innledningstabellen er oppgitt	9 649 608	6 382 956
«Uspesifisert» fordeles slik	892 719	173 530
I alt	<u>10 542 327</u>	<u>6 556 486</u>

Ved en detaljgjennomgåelse av utgiftsspesifikasjonene vil en se at det fins samme problem der. Men i det tilfelle har vi også i innledningsspesifikasjonene funnet å kunne benytte en skjønsmessig fordeling i samsvar med den som ble foretatt under ekstraheringen.

Under utarbeidelsen av tabell 7 har vi sjaltet ut noen få herreder hvor slike usikre tilfelle forekom hyppigst. I første del av tabell 7 er fire herreder sjaltet ut, i siste del fem herreder. Likevel blir det, som en vil se av sammenligningen nedenfor, en meget stor del av hele materialet som omfattes av denne tabellen.

	I alt	Herav med i tabell 7	%
<i>Fartøyformue</i>	10 542 327	9 776 563	92.7
Avskrivning på fartøy	665 982	643 259	96.6
Vedlikehold av fartøy	861 158	795 851	92.4
Trygd av fartøy	135 601	127 942	94.4
Fartøyutgifter i alt.....	<u>1 662 741</u>	<u>1 567 052</u>	<u>97.1</u>

	I alt	Herav med i tabell 7	%
Redskapsformue.....	6 556 486	6 080 681	92.7
Redskapsutgifter	2 030 249	1 782 051	87.7

Forsørgelsesbyrde.

I tabell 8 har vi delt inntektstakerne inn i grupper etter hvor mange personer hver har å forsørge. Hensikten er å se om dette har noen sammenheng med nettoformuens og nettoinntektens størrelse.

Tabell i. *Nettoinntekt i prosent av nettoformue.*

Skatteklasser	Antall personer å forsørge	Nettoførte	Bruttoførte	Alle
		%	%	%
1.	0	185.1	55.0	64.6
2.	1	48.0	24.4	26.2
3.	2	53.9	31.7	35.2
4.	3	90.6	33.5	36.4
5.	4	85.8	36.7	39.7
6.	5	71.1	34.4	37.2
7.	6	57.2	36.5	37.8
8.	7	141.4	46.4	49.3
8.	8	68.6	41.4	42.1
8.	9—12	108.1	42.3	45.5
Alle	0—12	85.7	35.9	39.4

Om skatteklassene heter det i landsskattelovens § 75:

«Til bestemmelse av det skattefrie beløp for hver enkelt skattyter inndeles de skattepliktige i 8 klasser, hvor 1. klasse omfatter dem, der ikke har noen å forsørge; 2den til 7de klasse omfatter dem der har henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer å forsørge; 8. klasse omfatter dem der har 7 eller flere personer å forsørge.» I paragrafens siste ledd heter det: «Hvilke personer der ved klasseansettelsen skal henregnes til forsørgede, bestemmes av herredsstyret. Til forsørgede blir dog alltid å henregne den skattepliktiges arbeidsudyktige foreldre samt barn (herunder adoptivbarn og pleiebarn), der er under 15 år eller ikke arbeidsdyktige, når de virkelig forsørges av den skattepliktige eller etter § 16 lignes med denne.» Om aldersgrensen 15 år for de barn som kan regnes med, sier Thomle i sin kommentarutgave: «Barn under 15 år må *alltid* medregnes, men der er intet til hinder for, at herredsstyret kan gå lengre opp med aldersgrensen, eller at aldersgrensen helt kan sløyfes, hvis dette finnes ønskelig.»

Under innsamlingen av materialet var det vårt bestemte inntrykk at denne aldersgrensen ikke sjelden ble fraveket i de herredene som er med i undersøkelsen. I slike tilfelle var det imidlertid regelen at om barna hadde ervervet inntekt, ble dette regnet med i farens inntekt. Alt dette må en ha i minne ved vurdering av tallene i tabell 8.

Det er under bearbeidingen skilt mellom bruttoførte og nettoførte. Til slutt er det gjort sammendrag for alle.

I tabell 8 er det også regnet ut gjennomsnittlig nettoformue og gjennomsnittlig nettoinntekt innen hver skatteklasser for bruttoførte, nettoførte og alle under ett.

Tilsvarende tabeller foreligger også herredsvis.¹

¹ Heller ikke disse herredsoppgaver er tatt med i nærværende utgave.

Tabell j. *Prosentvis fordeling av antall inntektstakere på ulike skatteklasser.*

		%	%	%
1.	0	37.9	53.2	41.2
2.	1	15.5	11.7	14.7
3.	2	14.7	12.6	14.3
4.	3	11.7	9.1	11.1
5.	4	8.4	5.7	7.8
6.	5	5.2	4.3	5.0
7.	6	3.4	1.8	3.0
8.	7	2.2	1.2	2.0
8.	8	0.6	0.1	0.5
8.	9-12	0.4	0.3	0.4
Alle	0-12	100.0	100.0	100.0

Tabellene i og j er bygget på tabell 8. *Tabell i* viser nettoinntekt i prosent av nettoformuen i hver skatteklasse og *tabell j* viser hvordan inntektstakerne fordeler seg prosentvis på de forskjellige skatteklasser.

Hvor mange mennesker står bak arbeidet?

Under omtalen av skatteloven er nevnt at faren blir inntektslignet for barnas inntekt når han «får klasse» for barna. Den egentlige aldersgrense er 15 år, men det står hvert herred fritt å variere den. Det er også gjort for en stor del av de inntektstakerne som er med. Faren er i stor utstrekning blitt lignet sammen med yngre hjemmeværende sønner, selv om de er atskillig over 15 år. Det er i realiteten hele husstandens inntekt vi har fått frem. Vi har gjort følgende optelling:

Far og 1 sønn lignet sammen i 385 tilfelle

— 2 sønner	—«—	122	—
— 3	—«—	23	—
— 4	—«—	6	—
— 5	—«—	2	—

I alt 538 tilfelle

Fiskeriinntektens sammensetning.

Den som skal drive fiske året rundt, kommer som regel bort i mange slags driftsmåter. Likevel er det slik for de aller fleste av de inntektstakerne som vi har kunnet undersøke forholdet for, at det er på et eller annet sesongfiske det meste av inntekten skaffes til veie. Når en ser alle et herreds inntektstakere under ett, blir dette forhold ennå mer fremtredende, fordi en meget stor del av de som har inntekt av fiske, så å si ikke har annen inntekt fra sjøen enn det som det store sesongfiske fører med seg.

Slik har det vært fra gammelt. De steder på kysten hvor fiskerne er kommet mest bort fra dette etter at driften ble motorisert, må vel sies å være Finnmark og Sunnmøre, i den senere tid også Troms fylke. Men i Finnmark regnes ennå vinter- og vårtorskefisket som det vesentlige, det er det fisket som så å si alle voksne mennfolk er med på. Fra Troms var det tidligere meget alminnelig først å dra på lofotfiske og så fortsette på vårfisket i Finnmark til ut i juni måned. Nå er tromsværingene mer kommet bort fra denne praksis til fordel for fiske på Troms-bankene. Det er dessuten å merke at flere av herredene i Troms er gått over til å bli rene jordbruksherredene; folk flest i disse herredene deltar ikke lenger i samme utstrekning som før i de store sesongfiskeriene, og de som er med på fiske, drifter mer sammenhengende året rundt.

For Nordland fylke har *lofotfisket* den alt overveiende betydning. Her er ennå den typiske «bondedrift» i fiskerinæringen sterkt representert med robåter og motorsjarker. Helt sør på Helgeland er det ennå slik at lofotfisket for svært mange skaffer den overveiende del av fiskeriinntekten, selv om andelen heller ikke der er så stor som den var i eldre tid.

I de 9 Nordlands-herredene var av samlet bruttoinntekt av fiske på 1,797,000 kr. 919,000 kr. eller 51% oppgitt å være inntekt av lofotfisket. I Troms hadde 4 herreder slike oppgaver. Samlet bruttoinntekt var 1,130,000 kr. Av dette skyltes 330,000 kr. lofotfisket, altså 29%. 112,000 kr. (10%) var inntekt av Finnmarksfiske.

Møre og Romsdal er sikkert det fylke i landet hvor fiskeridriften er mest allsidig. Det gamle, ganske betydelige sesongfiske etter skrei er riktignok nesten helt borte. På Nordmøre har dette hatt særdeles uheldige virkninger på fiskernes økonomi. Det meste av redskapsutstyret og fartøyene var, som rimelig kan være, temmelig ensidig innstilt på dette fiske. Da skreien ble borte, lot utstyret seg vanskelig på en hensiktsmessig måte anvende til annet fiske.

I Nordmørs-herredet Bratvær var 12,400 kr. av en samlet fiskeriinntekt på 190,400 kr. oppgitt å være inntekt av skreifiske om vinteren, altså bare 6%. Vintersildfisket innbrakte 19%, småhvalfangsten om sommeren 28.8%. For 41% var det ikke gitt spesifisering.

Sunnmøringene har i tide maktet å legge om til mer allsidig driftsmåte. Av de herredene som er med i undersøkelsen, er det særlig Herøy som utmerker seg på denne måten. Her (og ellers i Sunnmøre) fiskes det håbrann og hå, skrei i Lofoten, hummer, nordsjøisild, småsild, bankfisk som torsk, lange, kveite og lignende og mange forskjellige sorter på «hjemmefiske». Selvfangsten spiller også en betydelig rolle for Sunnmørsdistriktene.

For fylket under ett er det likevel vintersildfisket som har mest å si. 4 Møre-herreder har spesifiserte oppgaver over dette. De hadde en samlet fiskeriinntekt på 1.720,000 kr. Av dette skyldtes minst 582,000 kr. vintersildfisket, altså 34%. I 4 herreder med samlet fiskeriinntekt på 1,880,000

kr. var oppgitt som særskilte fartøyparter fra alle slags fiske 502,000 kr., altså 27%. En stor del av dette kom sikkert også fra vintersildfiske.

Tabell k. *Inntekt av vintersildfisket.*

Antall herreder med oppgave	Fiskeriinntekt i alt	Herav vintersild
Møre 4	1 720 478	582 143
Sogn og Fjordane 3	935 422	562 734
Hordaland 4	1 472 830	472 547
Rogaland 5	796 218	467 876
I alt 16	4 924 948	2 085 300

I materialet er det i 16 herreder funnet igjen 2.1 mill. kr. som er oppgitt som inntekt av vintersildfisket (se tabell k). Men dette gir ikke på noen måte uttrykk for vintersildfiskets betydning for de distriktene som er med i undersøkelsen.

Går en ut fra forholdet i tabell k, hvor inntekten av vintersildfisket utgjorde 42.3% av samlet fiskeriinntekt, kan en sette opp følgende beregning:

I alt oppgitt som fiskeriinntekt i de 4 sydligste fylkene	kr.	5 784 261
Vintersildfisket, 42.3%	ca. kr.	2 500 000
Antakelig medtatt under særskilte fartøyparter og redskapsparter	ca. «	500 000
I alt ca.	kr.	3 000 000

Samlet førstehandsverdi av vintersildfisket i 1937 var ca. 17 000 000 kroner. Inntekten av vintersildfisket i de herredene som er med i tellingen i de 4 sydligste fylker omfatter altså ca. 18% av førstehandsverdien i vintersildfisket.

Tabell l. *Gjennomsnittlig nettoinntekt i ulike aldersgrupper i 10 viktige fiskerierreder.*

Herred	A. under 20 år	B. 20—29 år	C. 30—39 år	D. 40—49 år	E. 50—59 år	F. 60 år og over	Alle alders- grupper
1. Herdla	424	558	953	1 094	1 009	877	810
2. Solund	326	380	451	703	751	638	515
3. Herøy	484	679	998	1 097	1 094	752	862
4. Gildeskål	437	503	697	846	106	670	646
5. Bø	250	384	569	726	717	551	548
6. Andenes	565	813	851	1 303	1 236	901	998
7. Tromsøysund	600	506	622	979	1 158	1 218	899
8. Skjervøy	365	498	586	809	881	834	682
9. Torsken	476	585	775	812	606	566	667
10. Vardø herred	374	423	548	554	581	606	506

Tabell 1. Hovedoversikt. Oppsummering

Kommune	1	2	3						4		5		6		7		8	
			Antall inn-tekts-takere med i under-søkelsen	Gjen-nom-snitt-lig alder år	I alt	Bruttoformue						Annen formue vedr. kommu-neskatt						
						Vedr. gårdsbruk	Herav				Uspesifi-sert							
							Fartøy og båter	Redskap	Vedr. fiske									
				Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
1. Nord-Varanger	370	31	336 272	245 135	61 257	29 005	375	500										
2. Vardø herred .	277	36	319 599	195 784	83 355	5 900	0	34 560										
3. Vardø by.	164	35	263 310	143 100	77 900	12 060	26 750	3 500										
4. Kjelvik.	28	45	192 510	57 805	101 700	32 205	0	800										
5. Skjervøy.	591	41	1 547 644	821 250	272 975	400 520	0	26 224										
6. Hillesøy.	460	39	1 666 726	748 685	364 402	385 205	0	140 461										
7. Tromsøysund .	736	42	3 004 374	1 892 675	683 395	296 361	26 615	20 750										
8. Torsken.	289	37	989 585	425 000	293 810	189 425	0	39 530										
9. Dyrøy.	390	36	1 586 218	898 032	346 505	170 550	8 000	185 167										
10. Sandtorg.	205	36	731 484	494 090	107 665	48 890	6 780	43 550										
11. Andenes.	346	39	771 855	459 755	251 500	54 100	0	6 500										
12. Bø.	236	44	1 119 040	630 800	198 805	245 985	0	34 650										
13. Moskenes.	169	39	1 319 265	349 870	104 075	17 090	788 530	54 100										
14. Buksnes.	289	38	1 050 086	696 187	234 750	84 249	0	29 900										
15. Vågan.	169	39	569 401	316 570	148 760	69 545	3 500	10 700										
16. Lødingen.	322	38	1 098 913	632 997	246 640	169 455	750	45 071										
17. Kjerringøy.	129	36	272 843	161 365	20 100	10 650	500	39 900										
18. Gildeskål.	691	38	1 543 771	1 155 556	219 421	132 366	7 244	18 799										
19. Meløy.	422	37	1 189 861	774 577	269 710	112 274	1 600	25 725										
20. Leirfjord.	274	39	819 481	591 767	92 960	70 465	0	47 944										
21. Brønnøy.	267	47	1 143 708	735 065	189 430	169 542	0	20 500										
22. Vikna.	100	46	657 829	404 759	78 422	64 708	24 830	63 246										
23. Nærøy.	155	37	543 874	376 138	97 165	64 871	750	4 000										
24. Bratvær.	302	40	619 358	319 950	134 110	106 106	5 110	37 982										
25. Vigra.	195	34	882 105	518 652	194 950	78 990	0	47 048										
26. Giske.	393	—	1 804 218	834 218	650 600	264 725	0	18 025										
27. Hareid.	297	32	742 537	525 549	39 128	16 115	0	43 400										
28. Ulstein.	334	35	1 335 641	871 803	206 330	100 865	0	84 369										
29. Herøy.	747	36	2 545 053	1 394 344	641 186	418 425	0	55 560										
30. Bremanger.	434	38	1 422 670	896 259	228 655	177 134	0	74 659										
31. Askvoll.	362	43	2 549 499	1 556 948	373 410	445 699	0	127 783										
32. Solund.	534	38	1 989 880	867 233	451 563	621 918	0	38 666										
33. Hjelme.	225	40	637 859	478 327	1 149 190	10 342										
34. Herdla.	899	37	3 074 197	1 834 641	631 188	340 577	100	88 269										
35. Bremnes.	475	40	2 657 399	1 388 709	394 645	349 988	3 700	145 924										
36. Bømlo.	313	35	1 483 993	689 103	440 590	225 599	0	44 135										
37. Utsira.	124	35	529 697	260 047	100 908	86 725	0	39 904										
38. Stangaland.	82	36	670 284	285 966	227 224	40 556	10 925	28 341										
39. Skudenes.	318	36	1 164 811	880 673	112 350	79 770	1 000	8 386										
40. Bokn.	157	38	1 218 331	803 027	70 655	88 989	0	58 736										
41. Rennesøy.	101	34	757 442	449 399	142 695	26 485	0	59 249										
42. Mosterøy.	100	37	942 560	731 589	64 719	78 869	0	21 848										
I alt.	13 471	38	49 765 183	28 793 399	9 649 608	6 382 956	1 066 249	1 928 703										

¹ I Hjelme var formuen vedr. fiske ikke spesifisert. Dette skyldes antakelig det forhold at land-nottfisket spilte en overveiende rolle. I landnotbrukene er det vanskelig å foreta et skille mellom fartøy og båter og redskaper.

etter ekstraheringsskjemaet. Bruttoførte.

9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Annen formue vedr. stats-skatt	Fradrag i formue (Gjeld)	Nettoformue	Bruttoinntekt						Samlet bruttoinntekt	
			Av gårdsbruk i alt	Av fiske		Annen inntekt vedr. kom-muneskatt	Øvrige inntekter vedr. stats-skatt			
				I alt	Herav fisk til husbruk					
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
0	198 597	137 675	70 043	75 976	5 859	128 921	0	274 940	1.	
0	161 872	157 727	36 743	95 068	6 145	53 639	0	185 450	2.	
0	171 920	91 390	5 216	281 950	2 431	21 800	0	308 966	3.	
0	99 300	93 210	450	37 695	920	7 741	0	45 886	4.	
26 675	640 355	907 289	198 646	319 295	14 401	173 686	0	691 627	5.	
27 973	580 318	1 086 408	139 269	383 358	7 880	67 966	237	590 830	6.	
84 578	1 170 979	1 833 395	459 740	439 550	26 731	127 791	0	1 027 081	7.	
0	315 653	673 932	46 314	328 587	5 670	49 503	0	424 404	8.	
19 784	563 808	1 022 410	155 781	248 431	5 884	53 058	578	457 848	9.	
30 509	371 261	360 223	94 228	122 874	2 364	62 485	146	279 733	10.	
0	469 300	302 555	51 404	700 999	9 292	37 256	0	789 659	11.	
8 800	472 195	646 845	138 667	209 050	7 490	33 394	577	381 688	12.	
5 600	624 260	695 005	56 630	288 323	3 385	70 930	0	415 883	13.	
5 000	581 998	468 088	140 318	307 243	4 277	89 828	0	537 389	14.	
20 326	309 987	259 414	67 936	122 093	2 902	42 017	626	232 672	15.	
4 000	556 120	542 793	147 022	190 377	6 512	86 024	250	423 673	16.	
40 328	31 858	240 985	42 818	30 341	1 790	40 956	0	114 115	17.	
10 385	617 634	926 137	220 999	290 471	11 727	200 084	24	711 578	18.	
5 975	454 475	735 386	189 424	257 813	8 135	90 796	85	538 118	19.	
16 345	351 290	468 191	123 234	143 332	4 140	73 645	621	340 832	20.	
29 171	528 562	615 146	141 798	166 286	6 895	52 431	470	360 985	21.	
21 864	423 193	234 636	89 040	67 533	2 452	18 331	0	174 904	22.	
950	275 163	268 711	90 508	71 493	2 420	41 129	0	203 130	23.	
16 100	325 585	293 773	53 585	190 396	5 285	18 880	391	263 252	24.	
42 465	262 431	619 674	101 251	202 429	3 740	18 591	1 484	323 755	25.	
36 650	485 300	1 318 918	110 875	599 241	4 960	29 207	2 129	741 452	26.	
118 345	296 220	446 317	59 283	330 075	245	81 209	8 362	478 929	27.	
72 274	622 993	712 648	150 982	349 854	4 650	87 741	5 227	593 804	28.	
35 538	1 158 915	1 386 138	240 871	728 412	11 635	140 778	229	1 110 290	29.	
45 963	693 675	728 995	165 104	204 901	7 115	130 786	1 098	501 889	30.	
45 659	981 977	1 567 522	256 752	285 100	9 878	58 818	28	600 698	31.	
10 500	655 183	1 334 697	142 886	445 421	9 726	87 857	0	676 164	32.	
0	230 427	407 432	77 899	107 990	7 445	50 108	150	236 147	33.	
179 422	924 074	2 150 123	251 740	665 731	16 037	130 419	787	1 048 677	34.	
374 433	821 790	1 835 609	255 411	364 315	8 625	131 142	10 781	761 649	35.	
84 566	669 583	814 410	91 042	334 744	1 935	87 498	2 813	516 097	36.	
42 113	240 469	289 228	19 462	164 565	950	44 975	439	229 441	37.	
77 272	145 012	525 272	46 209	178 814	0	13 640	2 178	240 841	38.	
82 632	356 058	808 753	167 519	217 983	2 748	58 139	1 956	445 597	39.	
196 924	280 649	937 682	169 075	175 325	1 009	38 061	6 388	388 849	40.	
79 614	232 002	525 440	160 485	135 343	457	18 382	2 051	316 261	41.	
45 535	270 992	671 568	138 701	103 622	160	16 680	1 218	260 221	42.	
1 944 268	19 623 433	30 141 750	5 365 360	10 962 399	246 302	2 866 322	51 323	19 245 404		

Tabell 1. (forts.) Hovedoversikt. Oppsummering

Kommune	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	Utgiftsfradrag								
	Vedr. gårdsbruk i alt	Vedr. fiske							
I alt		Avskrivning på båter	Vedlikehold av båter	Vedlikehold av redskap	Oljehyre	Trygd av båter	Fisker- og syke-trygd	Andre utgiftsfradrag vedr. fiske	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Nord-Varanger	24 950	22 635	1 170	1 515	9 003	7 394	0	2 360	1 193
2. Vardø herred .	5 640	24 077	5 724	3 432	700	8 155	1 445	2 580	2 041
3. Vardø by.....	0	90 713	17 704	8 148	36 785	14 453	5 296		8 327
4. Kjelvik.....	100	18 414	10 116	2 888	3 234	146	1 053	88	889
5. Skjervøy.....	63 522	209 316	13 560	29 204	119 025	19 205	5 657	10 975	11 690
6. Hillesøy.....	49 254	236 033	30 629	37 015	137 524	13 148	7 067	6 963	3 687
7. Tromsøysund .	166 457	136 507	32 166	28 704	70 742	16 090	8 388	11 642	31225 ²
8. Torsken.....	12 387	176 837	52 242	31 921	71 014	10 744	5 495	2 879	2 542
9. Dyrøy.....	76 913	184 184	33 894	44 945	79 367	10 171	7 095	5 321	3 391
10. Sandtorg.....	43 053	70 160	7 270	17 559	14 397	3 766	1 413	2 789	22 966
11. Andenes.....	19 553	391 544	29 927	55 688	274 295	15 146	9 693	4 877	1 918
12. Bø.....	55 051	148 077	9 670	9 236	110 205	7 905	2 713	4 298	4 050
13. Moskenes.....	15 278	177 754	17 123	15 416	68 107	2 820	2 520	2 126	69 642
14. Buksnes.....	49 077	147 680	27 322	23 660	64 460	6 463	4 872	4 119	16 784
15. Vågan.....	31 556	77 259	9 140	12 214	32 681	4 417	2 579	2 160	14 068
16. Lødingen.....	47 859	122 354	16 334	18 564	61 899	5 777	4 048	4 424	11 308
17. Kjerringøy... .	15 263	11 732	826	1 399	4 148	2 331	420	1 830	778
18. Gildeskål.....	75 240	123 351	14 571	12 889	37 978	13 677	4 134	10 134	29 968
19. Meløy.....	80 501	67 749	10 617	9 403	17 012	10 162	3 577	6 457	10 521
20. Leirfjord.....	56 261	58 344	6 733	9 127	26 204	4 621	984	4 437	6 238
21. Brønnøy.....	45 677	84 449	11 756	6 256	54 231	2 887	2 787	4 207	2 325
22. Vikna.....	40 409	35 701	4 246	5 310	21 996	1 165	598	1 402	984
23. Nærøy.....	41 285	37 240	5 905	4 886	18 089	2 097	768	2 212	3 282
24. Bratvær.....	25 078	79 974	9 427	10 540	12 511	8 221	2 026	3 886	33 363
25. Vigra.....	48 777	79 691	10 045	33 805	19 892	6 525	2 778	2 734	3 912
26. Giske.....	61 638	251 136	29 652	55 268	90 055	22 876	9 885	4 964	38 436
27. Hareid.....	41 311	58 056	3 567	4 291	3 870	25 460	692	9 263	10 913
28. Ulstein.....	76 532	131 964	19 531	36 324	26 821	20 710	2 706	6 517	19 355
29. Herøy.....	99 668	262 458	43 616	100 076	49 695	37 177	1 701	10 250	19 943
30. Bremanger.....	77 885	105 748	15 774	30 125	37 174	7 389	1 394	5 878	8 014
31. Askvoll.....	141 810	165 325	30 524	20 735	84 805	7 197	1 850	4 763	15 451
32. Solund.....	89 067	260 224	39 375	24 589	132 411	17 267	4 608	7 492	34 482
33. Hjelme.....	23 567	12 195	550	4 670	0	3 751	30	3 194	0
34. Herdla.....	83 116	172 986	47 562	17 633	34 665	18 162	9 765	12 561	32 638
35. Bremnes.....	119 901	100 194	5 101	26 293	49 048	8 894	3 454	6 310	1 094
36. Bømlo.....	37 211	127 696	10 340	52 200	43 268	6 750	5 634	3 976	5 528
37. Utsira.....	6 142	57 723	1 815	6 098	7 504	2 710	681	1 491	37 424
38. Stangaland... .	28 121	378 069	10 078	14 818	33 101	6 550	2 210	3 154	8 158
39. Skudenes.....	76 106	66 141	4 680	7 837	32 954	6 996	562	4 074	9 038
40. Bokn.....	72 880	33 250	3 998	2 128	16 854	5 815	278	2 139	2 038
41. Rennsøy.....	101 928	53 432	6 994	19 526	9 966	4 213	1 965	1 238	9 530
42. Mosterøy.....	78 247	40 017	4 708	4 823	12 558	2 392	780	1 266	13 490
I alt.....	2304 271	4788 389	665 982	861 158	2030 249	401 795	1 35 601	193 430	500 174

² Dette refererer seg til statsbidragene, slik de var oppført i kladdelistene.

³ Tallet var ikke spesifisert i oppgavene. Det er delt på utgiftsarter i samme prosentvise forhold som en fant for resten av kommunene under ett.

etter ekstraheringsskjema. Bruttoførte.

27		28		29		30		31		32 33 34			35	
Andre utgiftsfradrag				Samlet utgiftsfradrag		Samlet nettoinntekt		Antall personer å forsørge		Nettoinntekt av gårdsbruk og fiske under ett			Antall med disse nettotall oppgitt	
I alt	Herav renter av gjeld									Siste år (1937)	Foregående år (1936)	Nest foregående år (1935)		
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
18 674	1 412	66 259	208 681	583	92 542	88 683	95 013	335	1.					
8 631	540	38 348	147 102	453	87 809	106 689	105 374	228	2.					
4 579	3 236	95 292	213 674	206	110 916	125 369	130 776	102	3.					
1 650	1 308	20 164	25 722	81	—	—	—	0	4.					
9 091	13 473	281 929	409 698	1 582	238 329	242 681	298 653	545	5.					
28 933	16 451	314 220	276 610	855	198 296	187 134	152 762	322	6.					
61 811	31 769	364 775	662 306	2 178	514 707	423 793	389 491	599	7.					
20 109	9 057	209 333	215 071	467	174 747	188 198	140 754	262	8.					
47 403	22 095	308 500	149 348	549	123 323	95 616	126 901	275	9.					
28 106	15 288	141 319	138 414	366	75 040	54 350	56 526	125	10.					
33 171	17 357	444 268	345 391	729	317 723	239 221	218 947	297	11.					
20 303	15 103	223 431	158 257	681	107 136	75 683	74 389	154	12.					
23 246	18 060	216 278	199 605	402	142 679	72 289	÷59 849	147	13.					
37 936	21 908	234 693	302 696	754	218 418	143 860	110 284	214	14.					
16 860	11 212	125 675	106 997	279	61 220	61 901	63 152	100	15.					
34 976	20 174	205 189	218 484	530	148 196	114 533	124 966	269	16.					
7 172	1 240	34 167	79 948	184	36 549	30 282	29 921	81	17.					
45 411	19 025	244 002	467 576	1 076	257 936	173 899	183 773	446	18.					
24 449	18 787	172 699	365 419	766	210 772	206 308	175 695	224	19.					
27 586	12 860	142 191	198 641	486	133 813	80 767	71 124	206	20.					
22 619	15 828	152 745	208 240	658	165 150	128 661	97 462	233	21.					
15 018	10 617	91 128	83 776	181	74 453	62 734	48 578	93	22.					
17 564	9 963	96 089	107 041	231	63 604	46 771	34 482	81	23.					
15 413	7 947	120 465	142 787	467	66 730	85 177	57 286	123	24.					
31 331	9 254	159 799	163 956	276	164 290	112 132	95 374	172	25.					
57 581	19 688	370 355	371 097	704	369 715	288 816	230 348	334	26.					
47 478	12 075	146 845	332 084	462	261 681	288 348	246 646	238	27.					
56 791	19 532	265 287	328 517	520	259 457	224 511	186 828	274	28.					
100 957	37 197	463 083	647 207	1 285	561 890	430 021	367 170	640	29.					
54 791	20 690	238 424	263 465	679	170 696	220 625	252 882	367	30.					
59 756	29 141	366 891	233 807	612	209 448	296 754	248 795	288	31.					
49 252	25 059	398 543	277 621	753	190 770	637 010	296 275	360	32.					
26 482	10 239	62 244	173 903	457	144 034	117 035	103 927	202	33.					
81 602	29 562	337 704	710 973	1 570	428 181	354 410	321 909	363	34.					
53 010	26 751	273 105	488 544	867	372 267	317 014	288 617	398	35.					
38 732	26 552	203 639	312 458	418	229 682	164 012	159 069	253	36.					
19 965	8 091	83 830	145 611	143	117 300	74 052	77 727	100	37.					
12 331	5 468	118 521	122 320	127	108 720	109 611	110 142	75	38.					
31 828	15 491	174 075	271 522	518	199 250	146 863	155 458	220	39.					
22 778	11 329	128 908	259 941	285	227 514	150 154	137 170	127	40.					
17 271	10 377	172 631	143 630	151	123 995	82 888	81 754	82	41.					
12 996	9 207	131 260	128 961	189	115 033	86 679	81 235	91	42.					
1 345 643	640 413	8 438 303	10 807 101	24 760	7 874 011	7 135 534	6 167 786	10 045						

Tabell 1.1. *Relative tall for sammendrag*

Kommune	Bruttoformue i alt	Herav				Gjeld i pst. av bruttoformue
		Vedr. gårds- bruk	Vedr. fartøy og båter	Vedr. fiske- redskap	Annet	
	%	%	%	%	%	%
1. Nord-Varanger	100.0	72.4	17.5	8.8	1.3	59.1
2. Vardø herred	100.0	61.3	26.1	1.8	10.8	50.6
3. Vardø by	100.0	54.3	39.7	4.6	1.4	65.3
4. Kjelvik	100.0	30.0	52.8	16.7	0.5	51.6
5. Skjervøy	100.0	53.1	17.6	25.9	3.4	41.4
6. Hillesøy	100.0	44.9	21.9	23.1	10.1	34.8
7. Tromsøysund	100.0	63.0	23.5	10.0	3.5	39.0
8. Torsken	100.0	42.9	35.8	17.2	4.1	31.9
9. Dyroy	100.0	56.6	18.5	11.9	13.0	35.5
10. Sandtorg	100.0	67.5	15.5	6.8	10.2	50.8
11. Andenes	100.0	59.6	32.6	7.0	0.8	60.8
12. Bø	100.0	56.3	17.8	22.0	3.9	42.2
13. Moskenes	100.0	26.5	67.6	1.3	4.6	47.3
14. Buksnes	100.0	66.3	22.4	8.0	3.3	55.4
15. Vågan	100.0	55.6	26.1	12.8	5.5	54.4
16. Lødingen	100.0	58.3	22.1	15.2	4.4	50.6
17. Kjerringøy	100.0	59.1	7.6	3.9	29.4	11.7
18. Gildeskål	100.0	74.8	14.7	8.6	1.9	40.0
19. Meløy	100.0	65.1	22.7	9.5	2.7	38.2
20. Leirfjord	100.0	72.2	11.3	8.6	7.9	42.9
21. Brønnøy	100.0	64.3	16.6	14.8	4.3	46.2
22. Vikna	100.0	61.5	15.5	10.0	13.0	64.3
23. Nærøy	100.0	69.2	17.9	12.1	0.8	50.6
24. Bratvær	100.0	51.7	22.5	17.1	8.7	52.6
25. Viga	100.0	58.8	22.1	9.0	10.1	29.8
26. Giske	100.0	46.2	36.1	14.7	3.0	26.9
27. Hareid	100.0	70.8	5.3	2.2	21.7	39.9
28. Ulstein	100.0	65.3	15.4	7.6	11.7	46.6
29. Herøy	100.0	54.8	25.2	16.4	3.6	45.5
30. Bremanger	100.0	63.0	16.1	12.5	8.4	48.8
31. Askvoll	100.0	61.1	14.6	17.5	6.8	38.5
32. Solund	100.0	43.6	22.7	31.2	2.5	32.9
33. Hjelme	100.0	75.0	23.4	0	1.6	36.1
34. Herdla	100.0	59.8	20.5	11.1	8.6	30.1
35. Bremnes	100.0	52.3	14.9	13.3	19.5	30.9
36. Bømlo	100.0	46.2	29.9	15.3	8.6	45.1
37. Utsira	100.0	48.9	19.2	16.5	15.4	45.4
38. Stangaland	100.0	42.7	33.9	7.7	15.7	21.6
39. Skudenes	100.0	75.6	9.7	6.8	7.9	30.6
40. Bokn	100.0	65.9	5.8	7.3	21.0	23.0
41. Rennesøy	100.0	59.3	18.8	3.5	18.4	30.6
42. Mosterøy	100.0	77.6	6.9	8.4	7.1	28.8
Alle	100.0	57.9	21.2	13.2	7.7	39.4

av tabell 1. Bruttoførte.

Bruttoinntekt				Utgiftsfradragene i relasjon til bruttoinntekten			Netto fiskeri-inntekt i pst. av samlet netto
I alt	Vedr. gårdsbruk	Vedr. fiske	Annen inntekt	Utg. vedr. gårdsbr. i pst. avinnt. vedr. g.br.	Utg. vedr. fiske i pst. avinnt. vedr. fiske	Samlet utg. i pst. av samlet innt.	
%	%	%	%	%	%	%	%
100.0	25.5	27.6	46.9	35.6	29.8	24.1	25.6
100.0	19.8	51.3	28.9	15.3	25.3	20.7	48.3
100.0	1.7	91.3	7.0	0	32.2	30.8	89.5
100.0	1.0	82.1	16.9	22.2	48.8	43.9	75.0
100.0	28.7	46.2	25.1	32.0	65.6	40.8	26.8
100.0	23.6	64.9	11.5	35.4	61.6	53.2	53.3
100.0	44.8	42.8	12.4	36.2	31.1	35.5	45.8
100.0	10.9	77.4	11.7	26.7	53.8	49.3	70.5
100.0	34.0	54.3	11.7	49.4	74.1	67.4	43.0
100.0	33.7	43.9	22.4	45.7	57.1	50.5	38.1
100.0	6.5	88.8	4.7	38.0	55.9	56.3	89.6
100.0	36.3	54.8	8.9	39.7	70.8	58.5	38.5
100.0	13.6	69.3	17.1	27.0	61.7	52.0	55.4
100.0	26.1	57.2	16.7	35.0	48.1	43.7	52.7
100.0	29.2	52.5	18.3	46.4	63.3	54.0	41.9
100.0	34.7	44.9	20.4	32.6	64.3	48.4	31.1
100.0	37.5	26.6	35.9	35.6	38.7	29.9	23.3
100.0	31.1	40.8	28.1	34.0	42.5	34.3	35.7
100.0	35.2	47.9	16.9	42.5	26.3	32.1	52.0
100.0	36.2	42.1	21.7	45.7	40.7	41.7	42.8
100.0	39.3	46.1	14.6	32.2	50.8	42.3	39.3
100.0	50.9	38.6	10.5	45.4	52.9	52.1	38.0
100.0	44.6	35.2	20.2	45.6	52.1	47.3	32.0
100.0	20.4	72.3	7.3	46.8	42.0	45.8	77.3
100.0	31.3	62.5	6.2	48.2	39.4	49.4	74.9
100.0	15.0	80.8	4.2	55.6	41.9	49.9	93.8
100.0	12.4	68.9	18.7	69.7	17.6	30.7	81.9
100.0	25.4	58.9	15.7	50.7	37.7	44.7	66.3
100.0	21.7	65.6	12.7	41.4	36.0	41.7	72.0
100.0	32.9	40.8	26.3	47.2	51.6	47.5	37.6
100.0	42.7	47.5	9.8	55.2	58.0	61.1	51.2
100.0	21.1	65.9	13.0	62.3	58.4	58.9	66.7
100.0	33.0	45.7	21.3	30.3	11.3	26.4	55.1
100.0	24.0	63.5	12.5	33.0	26.0	32.2	69.3
100.0	33.5	47.8	18.7	46.9	27.5	35.9	54.1
100.0	17.6	64.9	17.5	40.9	38.1	39.5	66.3
100.0	8.5	71.7	19.8	31.6	35.1	36.5	73.4
100.0	19.2	74.2	6.6	60.9	43.7	49.2	82.4
100.0	37.6	48.9	13.5	45.4	30.3	39.1	55.9
100.0	43.5	45.1	11.4	43.1	19.0	33.2	54.6
100.0	50.7	42.8	6.5	63.5	39.5	54.6	57.0
100.0	53.3	39.8	6.9	56.4	38.6	50.4	49.3
100.0	27.9	57.0	15.1	42.9	43.7	43.8	57.1

Tabell 2. *Formue, inntekt og utgift i sammendrag for 10 grupper av inntektstagere,*

Fiskeriinntekten i prosent av sam- let bruttoinntekt varierer for hver gruppe mellom følgende grenser	1	2	3	4	5				6	7	8
	Antall inn- tekts- tagere i hver gruppe	Brutto- formue Kr.	Gjeld Kr.	Netto- formue Kr.	Bruttoinntektens sammensetning				Inntekt av fiske Kr.	Annen inntekt Kr.	Samlet brutto- inntekt Kr.
					Inntekt av gårds- bruk Kr.	Inntekt av fiske Kr.	Annen inntekt Kr.	Samlet brutto- inntekt Kr.			
<i>Absolutte tall og prosenttall:</i>											
0: (0—9.9%) ...	Ant. 854	5 081 553	1 808 542	3 273 011	904 706	90 704	541 993	1 537 403			
	Pst. 6.3	10.2	9.2	10.9	16.9	0.8	18.6	8.0			
1: (10—19.9%) .	Ant. 1 210	5 696 598	2 161 976	3 534 622	996 289	268 199	612 574	1 877 062			
	Pst. 9.0	11.4	11.0	11.7	18.5	2.5	21.0	9.8			
2: (20—29.9%) .	Ant. 1 186	5 661 310	2 277 042	3 384 268	861 918	415 653	430 864	1 708 435			
	Pst. 8.8	11.4	11.6	11.2	16.1	3.8	14.8	8.9			
3: (30—39.9%)	Ant. 1 099	4 678 345	1 846 189	2 832 156	675 116	519 492	315 263	1 509 871			
	Pst. 8.3	9.4	9.4	9.4	12.6	4.7	10.8	7.8			
4: (40—49.9%) .	Ant. 1 055	4 788 706	1 882 250	2 906 456	596 334	689 563	276 529	1 562 426			
	Pst. 7.8	9.6	9.6	9.7	11.1	6.3	9.5	8.1			
5: (50—59.9%) .	Ant. 1 101	4 820 636	1 968 294	2 852 342	496 051	883 462	256 971	1 636 484			
	Pst. 8.2	9.7	10.0	9.5	9.2	8.1	8.8	8.5			
6: (60—69.9%) .	Ant. 1 002	4 110 577	1 629 406	2 481 171	330 329	945 766	202 225	1 478 320			
	Pst. 7.4	8.3	8.3	8.2	6.2	8.6	6.9	7.7			
7: (70—79.9%) .	Ant. 1 095	3 985 969	1 651 244	2 334 725	267 583	1 139 113	127 036	1 533 732			
	Pst. 8.1	8.0	8.4	7.7	5.0	10.4	4.3	8.0			
8: (80—89.9%) .	Ant. 1 190	3 898 063	1 578 647	2 319 416	159 648	1 416 104	100 785	1 676 537			
	Pst. 8.8	7.8	8.1	7.7	3.0	12.9	3.5	8.7			
9: (90—100.0%)	Ant. 3 679	7 043 426	2 819 843	4 223 583	77 386	4 594 343	53 405	4 725 134			
	Pst. 27.3	14.2	14.4	14.0	1.4	41.9	1.8	24.5			
Alle grupper under ett	Ant. 13 471	49 765 183	19 623 433	30 141 750	5 365 360	10 962 399	2 917 645	19 245 404			
	Pst. 100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
Dessuten mindre spesifiserte (net- toførte)	Ant. 3 618			2 289 584							
I alt	17 089			32 431 334							

Gjennomsnitt pr. inntektstaker:

0. (0—9.9%) ...	854	5 950	2 118	3 832	1 059	106	635	1 800
1. (10—19.9%) ..	1 210	4 708	1 786	2 920	823	222	506	1 551
2. (20—29.9%) ..	1 186	4 773	1 920	2 853	727	350	363	1 440
3. (30—39.9%) ..	1 099	4 257	1 680	2 577	614	473	287	1 374
4. (40—49.9%) ..	1 055	4 539	1 784	2 755	565	654	262	1 481
5. (50—59.9%) ..	1 101	4 378	1 788	2 590	451	802	233	1 486
6. (60—69.9%) ..	1 002	4 102	1 626	2 476	330	943	202	1 475
7. (70—79.9%) ..	1 095	3 640	1 508	2 132	244	1 040	116	1 400
8. (80—89.9%) ..	1 190	3 276	1 327	1 949	134	1 190	85	1 409
9. (90—100.0%) .	3 679	1 914	766	1 148	21	1 249	14	1 284
Alle grupper under ett	13 471	3 694	1 457	2 237	398	814	216	1 428
De mindre spesifi- serte	3 618			648				
Alle	17 089			1 898				

1 For inntektsgruppene 5—9 blir gjennomsnittinntekten (bruttoførte) kr. 753.—.

2 For inntektsgruppene 5—9 blir gjennomsnittinntekten (nettoførte) kr. 688.—.

gruppert etter fiskeriinntektens betydning. 42 kommuner under ett. Året 1937.

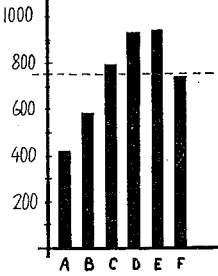
Utgiftsfradragenes sammensetning				(6 ÷ 10) Netto- inntekt av fiske	(8 ÷ 12) Samlet netto- inntekt	Nettoinntekt av gårdsbruk og fiske			Antall personer med disse netttotal oppgitt
Utgifter vedr. gårdsbruk	Utgifter vedr. fiske	Andre utgifter	Samlet utgifts- fradrag			1937	1936	1935	
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
424 909	78 273	147 520	650 702	12 431	886 701	458 482	454 726	464 889	720
18.4	1.6	11.0	7.7	0.2	8.2	5.8	6.4	7.5	7.2
436 376	153 245	181 148	770 769	114 954	1 106 293	626 482	644 166	611 916	1 005
18.9	3.2	13.5	9.1	1.9	10.3	8.0	9.0	9.9	10.0
365 241	206 144	153 514	724 899	209 509	983 536	662 345	624 675	599 430	999
15.9	4.3	11.4	8.6	3.4	9.1	8.4	8.7	9.7	9.9
276 945	236 805	120 695	634 445	282 687	875 426	626 161	546 497	530 427	905
12.0	4.9	9.0	7.5	4.6	8.1	8.0	7.7	8.6	9.0
247 655	323 390	113 296	684 341	366 173	878 085	655 111	568 341	502 740	871
10.8	6.8	8.4	8.1	5.9	8.1	8.3	8.0	8.2	8.7
208 156	412 539	117 796	738 491	470 923	897 993	668 230	579 998	482 914	857
9.0	8.6	8.8	8.8	7.6	8.3	8.5	8.1	7.8	8.6
147 665	436 538	94 054	678 257	509 228	800 063	618 286	554 631	469 447	774
6.4	9.1	7.0	8.1	8.2	7.4	7.8	7.8	7.6	7.7
112 277	536 423	94 900	743 600	602 690	790 132	654 104	619 212	485 424	826
4.9	11.2	7.0	8.8	9.8	7.3	8.3	8.7	7.9	8.2
57 912	636 160	91 959	786 031	779 944	890 506	748 619	659 017	516 005	877
2.5	13.3	6.8	9.3	12.6	8.2	9.5	9.2	8.4	8.7
27 135	1 768 872	230 761	2 026 768	2 825 471	2 698 366	2 156 191	1 884 271	1 504 594	2 211
1.2	37.0	17.1	24.0	45.8	25.0	27.4	26.4	24.4	22.0
2 304 271	4 788 389	1 345 643	8 438 303	6 174 010	10 807 101	7 874 011	7 135 534	6 167 786	10 045
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
					1 961 030				
					12 768 131				
498	92	172	762	14	1 038	637	632	646	720
360	127	150	637	95	914	623	641	609	1 005
308	174	129	611	176	829	663	625	600	999
252	215	110	577	258	797	692	603	586	905
235	307	107	649	347	832	752	653	577	871
189	375	107	671	427	815	780	677	563	857
147	436	94	677	507	798	799	717	607	774
103	489	87	679	551	722	792	750	588	826
49	535	77	661	655	748	854	751	588	877
7	481	63	551	768	733	975	975	681	2 211
171	355	100	626	459	1 802	784	710	614	10 045
					2 542				
					747				

Tabell 3. *Fordeling etter fiskerinntektens relative betydning. Relative tall. Total av 42 kommuner.*

1 Prosentgruppe etter fiskerinntektens relative betydning for brutto- inntekten	2 Gjelds- prosent (Gjeld i pst. av brutto- formue)		3 Bruttoinntektens sammensetning			4 Inntekt av fiske bruk			5 Annem inntekt			6 Brutto- inntekt i alt			7 Utgiftsfradragene i rela- sjon til bruttoinntekten			8 Utgift vedr. gårdsbr. i pst. av inntekt vedr. gårdsbr.			9 Samlet utgift i pst. av samlet inntekt			10 Netto fiskeri- inntekt i pst. av samlet netto- inntekt			11 Indeks for vekslinger		
	%	%	Inntekt av gårds- bruk	Inntekt av fiske bruk	Inntekt annem	Brutto- inntekt i alt	Utgift vedr. gårdsbr. i pst. av inntekt vedr. gårdsbr.	Utgift vedr. fiske i pst. av inntekt vedr. fiske	Samlet utgift i pst. av samlet inntekt	Netto fiskeri- inntekt i pst. av samlet netto- inntekt	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.	Netto inntekt av g. og f. i pst. av g. og f. i pst.									
Gruppe 0. (0.1—9%) ...	35.6	58.8	5.9	35.3	100.0	47.7	86.3	42.3	1.4	100.0	100.0	42.3	1.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	101.4										
Gruppe 1. (10—19%) ...	38.0	53.1	14.3	32.6	100.0	43.8	57.1	41.1	10.4	100.0	100.0	41.1	10.4	100.0	100.0	100.0	100.0	102.8	97.7										
Gruppe 2. (20—29%) ...	40.2	50.5	24.3	25.2	100.0	42.4	49.6	42.4	21.3	100.0	100.0	42.4	21.3	100.0	100.0	100.0	100.0	94.3	90.5										
Gruppe 3. (30—39%) ...	39.5	44.7	34.4	20.9	100.0	41.0	45.6	42.0	32.3	100.0	100.0	42.0	32.3	100.0	100.0	100.0	100.0	87.2	84.7										
Gruppe 4. (40—49%) ...	39.3	38.2	44.1	17.7	100.0	41.5	46.9	43.8	41.7	100.0	100.0	43.8	41.7	100.0	100.0	100.0	100.0	86.7	76.7										
Gruppe 5. (50—59%) ...	40.8	30.3	54.0	15.7	100.0	42.0	46.7	45.1	52.4	100.0	100.0	45.1	52.4	100.0	100.0	100.0	100.0	86.8	72.3										
Gruppe 6. (60—69%) ...	39.6	22.3	64.0	13.7	100.0	44.7	46.2	45.9	63.6	100.0	100.0	46.2	63.6	100.0	100.0	100.0	100.0	89.7	75.9										
Gruppe 7. (70—79%) ...	41.4	17.4	74.3	8.3	100.0	42.0	47.1	48.5	76.3	100.0	100.0	47.1	76.3	100.0	100.0	100.0	100.0	94.7	74.2										
Gruppe 8. (80—89%) ...	40.5	9.5	84.5	6.0	100.0	36.3	44.9	46.9	87.6	100.0	100.0	44.9	87.6	100.0	100.0	100.0	100.0	88.0	68.9										
Gruppe 9. (90—100%) ...	40.0	1.6	97.3	1.1	100.0	35.1	38.5	42.9	104.7	100.0	100.0	38.5	104.7	100.0	100.0	100.0	100.0	87.4	69.8										
Bruttoførte i alt (0—100%)	39.4	27.9	57.0	15.1	100.0	42.9	43.7	43.8	57.1	100.0	100.0	43.7	57.1	100.0	100.0	100.0	100.0	90.6	78.3										

KR.

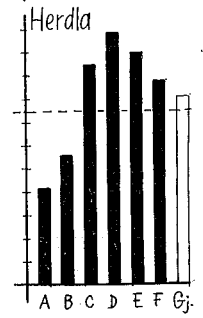
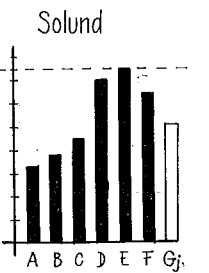
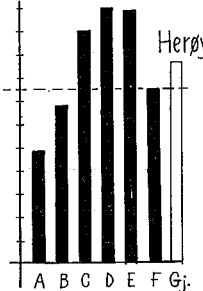
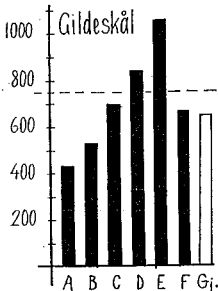
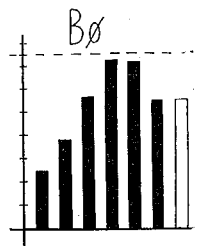
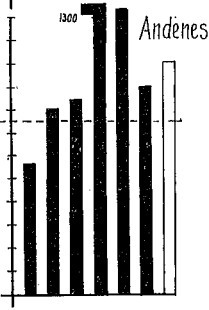
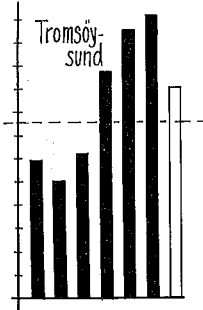
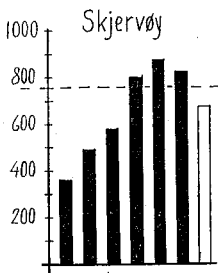
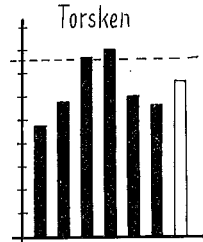
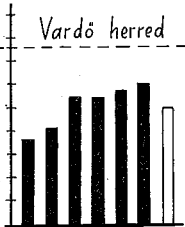
ALLE

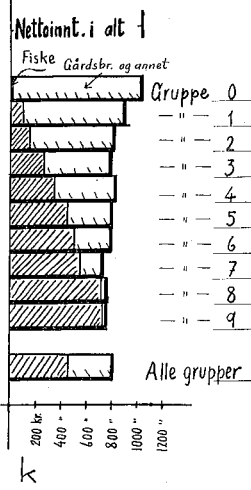
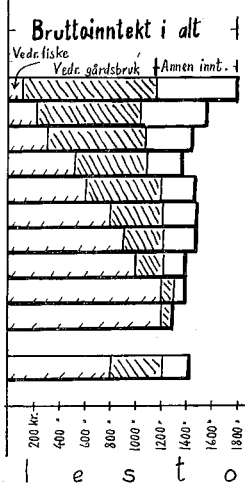
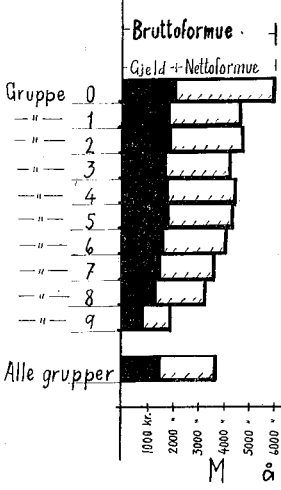
GJENNOMSNIFF-
INNTÆKT

i ulike aldersgrupper

A: Under 20 år D: 40-49 år
 B: 20-29 " E: 50-59 "
 C: 30-39 " F: 60 år og over
 Gj: Gjennomsn. alle gr. inkl. uoppg.

GJENNOMSNIFF FOR ALLE BRUTTOFØRTE

M a r t o k

Tabell 4. *Antall inntektstakere fordelt etter alder og samtidig etter*

	Mindre enn 0	0—99 kr.	100—199 kr.	200—299 kr.	300—399 kr.	400—499 kr.	500—599 kr.	600—699 kr.
<i>a: Brutto- og nettoførte under ett</i>								
Gruppe A (under 20 år)	7	9	65	283	265	123	78	51
— B (20—29 år)	36	59	184	702	914	640	477	348
— C (30—39 år)	43	33	99	273	428	477	451	330
— D (40—49 år)	37	21	42	120	187	192	278	250
— E (50—59 år)	19	14	35	81	117	159	193	182
— F (60 år og over)	25	16	39	67	134	132	129	124
— G (Alder uoppgitt)	6	21	39	197	326	276	212	149
Alle grupper under ett.	173	173	503	1 723	2 371	1 999	1 818	1 434
<i>b: Bruttoførte</i>								
Gruppe A (under 20 år)	7	9	57	207	148	89	62	43
— B (20—29 år)	35	57	169	513	577	426	337	268
— C (30—39 år)	43	31	93	223	321	342	348	262
— D (40—49 år)	36	19	38	102	165	147	220	207
— E (50—59 år)	18	13	30	69	88	125	167	155
— F (60 år og over)	24	16	34	58	103	109	104	108
— G (Alder uoppgitt)	6	16	36	80	90	84	92	88
Alle grupper under ett.	169	161	457	1 252	1 492	1 322	1 330	1 131
<i>b: Nettoførte</i>								
Gruppe A (under 20 år)	—	—	8	76	117	34	16	8
— B (20—29 år)	1	2	15	189	337	214	140	80
— C (30—39 år)	—	2	6	50	107	135	103	68
— D (40—49 år)	1	2	4	18	22	45	58	43
— E (50—59 år)	1	1	5	12	29	34	26	27
— F (60 år og over)	1	—	5	9	31	23	25	16
— G (Alder uoppgitt)	—	5	3	117	236	192	120	61
Alle grupper under ett.	4	12	46	471	879	677	488	303

nettoinntektens størrelse. Størrelsesgrupper for total nettoinntekt

700—799 kr.	800—899 kr.	900—999 kr.	1 000—1 099 kr.	1 100—1 199 kr.	1 200—1 299 kr.	1 300—1 399 kr.	1 400—1 499 kr.	1 500—1 599 kr.	1 600—1 699 kr.	1 700—1 799 kr.	1 800—1 899 kr.	1 900—1 999 kr.
33	11	16	13	4	7	4	4	4	1	3	1	0
235	185	158	124	87	60	63	37	30	34	32	19	13
288	273	231	192	137	118	98	65	54	48	44	36	29
231	216	209	172	138	122	94	66	68	58	53	44	30
171	158	122	109	101	83	52	53	45	37	24	20	16
140	96	79	55	37	29	31	20	18	5	5	13	9
98	78	79	58	36	24	22	18	13	9	9	8	7
1 196	1 017	894	723	540	443	364	263	232	192	170	141	104
25	9	15	8	4	6	4	3	4	1	3	1	—
193	163	143	100	87	57	60	34	29	32	32	18	12
249	237	203	166	130	104	91	61	50	43	42	36	27
195	180	178	144	124	112	86	62	62	52	48	44	28
153	135	111	94	95	78	50	52	43	34	21	19	15
130	84	77	48	36	28	29	18	16	5	5	12	9
74	65	66	49	31	22	22	18	11	9	9	8	7
1 019	873	793	609	507	407	342	248	215	176	160	138	98
8	2	1	5	—	1	—	1	—	—	—	—	—
42	22	15	24	—	3	3	3	1	2	—	1	1
39	36	28	26	7	14	7	4	4	5	2	—	2
36	36	31	28	14	10	8	4	6	6	5	—	2
18	23	11	15	6	5	2	1	2	3	3	1	1
10	12	2	7	1	1	2	2	2	—	—	1	—
24	13	13	9	5	2	—	—	2	—	—	—	—
177	144	101	114	33	36	22	15	17	16	10	3	6

Tabell 4 (forts.) *Antall inntektstakere fordelt etter alder og samtidig etter*

	2 000—2 099 kr.	2 100—2 199 kr.	2 200—2 299 kr.	2 300—2 399 kr.	2 400—2 499 kr.	2 500—2 599 kr.	2 600—2 699 kr.	2 700—2 799 kr.	2 800—2 899 kr.	2 900—2 999 kr.
<i>a: Brutto- og nettoførte under ett</i>										
Gruppe A (under 20 år)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— B (20—29 år)	12	11	4	4	2	3	3	4	1	—
— C (30—39 år)	22	16	9	13	9	10	13	8	4	5
— D (40—49 år)	27	19	14	14	10	9	6	8	12	4
— E (50—59 år)	18	4	11	9	3	5	6	3	6	2
— F (60 år og over)	11	2	7	2	3	2	4	2	1	2
— G (Alder uoppgitt)	10	4	3	4	2	1	5		3	
Alle grupper under ett.	100	56	48	46	29	30	37	25	27	13
<i>b: Bruttoførte</i>										
Gruppe A (under 20 år)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— B (20—29 år)	11	10	4	4	2	3	2	4	1	—
— C (30—39 år)	18	15	9	13	8	9	12	8	4	3
— D (40—49 år)	25	17	14	13	9	8	6	7	12	4
— E (50—59 år)	16	4	9	8	3	5	5	2	6	2
— F (60 år og over)	9	2	5	2	3	2	4	2	1	2
— G (Alder uoppgitt)	10	3	3	4	2	1	5		3	—
Alle grupper under ett.	89	51	44	44	27	28	34	23	27	11
<i>b: Nettoførte</i>										
Gruppe A (under 20 år)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— B (20—29 år)	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—
— C (30—39 år)	4	1	—	—	1	1	1	—	—	2
— D (40—49 år)	2	2	—	1	1	1	—	1	—	—
— E (50—59 år)	2	—	2	1	—	—	1	1	—	—
— F (60 år og over)	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
— G (Alder uoppgitt)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Alle grupper under ett.	11	5	4	2	2	2	3	2		2

nettoinntektens størrelse. Størrelsesgrupper for total nettoinntekt.

3 000—3 099 kr.	3 100—3 199 kr.	3 200—3 299 kr.	3 300—3 399 kr.	3 400—3 499 kr.	3 500—3 599 kr.	3 600—3 699 kr.	3 700—3 799 kr.	3 800—3 899 kr.	3 900—3 999 kr.	4 000 kr. og mer	I alt	Gjennomsnittlig inntekt
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	983	417
4	—	—	1	2	3	—	—	—	—	5	4 496	576
3	4	3	2	2	3	2	4	—	—	14	3 898	790
4	10	5	4	3	5	3	2	3	4	29	2 823	932
—	2	1	5	2	1	1	—	1	1	19	1 891	939
3	3	2	3	1	—	1	1	1	2	10	1 266	808
2	—	1	—	1	1	—	1	1	—	8	1 732	666
16	19	12	15	11	14	7	8	11	7	85	17 089	741
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	706	429
4	—	—	1	2	3	—	—	—	—	5	3 398	613
3	4	3	2	1	3	2	4	5	—	13	3 241	820
4	10	5	4	3	5	3	2	3	4	29	2 436	955
—	2	1	5	2	1	1	—	1	1	15	1 654	950
2	3	2	2	1	—	1	1	1	1	8	1 107	814
2	—	1	—	1	1	—	1	1	—	8	929	845
15	19	12	14	10	14	7	8	11	6	78	13 471	789
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	277	386
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 098	465
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	657	643
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	387	786
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	237	857
1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	159	763
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	803	459
—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	7	3 618	563

Tabell 5. *Antall inntektstakere prosentvis fordelt på*

Aldersgruppe	Mindre enn 0	0—99 kr.	100—199 kr.	200—299 kr.	300—399 kr.	400—499 kr.	500—599 kr.	600—699 kr.	700—799 kr.
<i>I alt:</i>									
A. (Under 20 år)	0.7	0.9	6.6	28.8	27.0	12.5	7.9	5.2	3.4
B. (20—29 år)	0.8	1.3	4.1	15.6	20.4	14.2	10.6	7.7	5.2
C. (30—39 år)	1.1	0.9	2.5	7.0	11.0	12.2	11.6	8.5	7.4
D. (40—49 år)	1.3	0.7	1.5	4.3	6.6	6.8	9.8	8.9	8.2
E. (50—59 år)	1.0	0.7	1.9	4.3	6.2	8.4	10.2	9.6	9.0
F. (60 år og over)	2.0	1.3	3.1	5.3	10.6	10.4	10.2	9.8	11.0
G. (Alder uoppgitt)	0.3	1.2	2.3	11.4	18.8	15.9	12.2	8.6	5.7
Alle grupper	1.0	1.0	3.0	10.1	13.9	11.7	10.6	8.4	7.0
<i>Bruttoførte:</i>									
A. (Under 20 år)	1.0	1.3	8.1	29.3	20.9	12.6	8.8	6.1	3.5
B. (20—29 år)	1.0	1.7	5.0	15.1	17.0	12.5	9.9	7.9	5.7
C. (30—39 år)	1.3	1.0	2.9	6.9	9.9	10.6	10.8	8.1	7.7
D. (40—49 år)	1.5	0.8	1.6	4.2	6.8	6.0	9.0	8.5	8.0
E. (50—59 år)	1.1	0.8	1.8	4.2	5.3	7.6	10.1	9.4	9.3
F. (60 år og over)	2.2	1.4	3.1	5.2	9.3	9.8	9.4	9.8	11.7
G. (Alder uoppgitt)	0.6	1.7	3.9	8.6	9.7	9.1	9.9	9.5	8.0
Alle grupper	1.1	1.2	3.4	9.3	11.1	9.8	9.9	8.4	7.6
<i>Nettoførte:</i>									
A. (Under 20 år)	0	0	2.9	27.4	42.1	12.3	5.8	2.9	2.9
B. (20—29 år)	0.1	0.2	1.4	17.2	30.6	19.5	12.7	7.3	3.8
C. (30—39 år)	0	0.3	0.9	7.6	16.3	20.5	15.7	10.3	5.9
D. (40—49 år)	0.3	0.5	1.0	4.7	5.7	11.6	15.0	11.1	9.3
E. (50—59 år)	0.4	0.4	2.1	5.1	12.2	14.4	11.0	11.4	7.6
F. (60 år og over)	0.6	0	3.1	5.7	19.5	14.5	15.7	10.1	6.3
G. (Alder uoppgitt)	0	0.6	0.4	14.6	29.4	23.9	14.9	7.6	3.0
Alle grupper	0.1	0.3	1.3	13.0	24.3	18.7	13.5	8.4	4.9

inntektsgrupper for hver aldersgruppe.

800—899 kr.	900—999 kr.	1 000—1 199 kr.	1 200—1 399 kr.	1 400—1 599 kr.	1 600—1 799 kr.	1 800—1 999 kr.	2 000—2 499 kr.	2 500—2 999 kr.	3 000—3 499 kr.	3 500—3 999 kr.	4 000 kr. og mer	I alt
1.1	1.6	1.7	1.2	0.8	0.4	0.1	0	0	0	0.1	0	100.0
4.1	3.5	4.7	2.7	1.5	1.5	0.7	0.7	0.3	0.2	0.1	0.1	100.0
7.0	5.9	8.4	5.6	3.1	2.4	1.7	1.8	1.0	0.3	0.3	0.3	100.0
7.7	7.4	11.0	7.7	4.7	3.9	2.6	3.0	1.4	0.9	0.6	1.0	100.0
8.4	6.5	11.1	7.1	5.2	3.2	1.9	2.4	1.2	0.5	0.2	1.0	100.0
7.6	6.2	7.3	4.7	3.0	0.8	1.7	2.0	0.9	0.9	0.4	0.8	100.0
4.5	4.6	5.4	2.7	1.8	1.0	0.9	1.3	0.5	0.2	0.2	0.5	100.0
6.0	5.2	7.4	4.7	2.9	2.1	1.4	1.6	0.8	0.4	0.3	0.5	100.0
1.3	2.1	1.7	1.4	1.1	0.6	0.1	0	0	0	0.1	0	100.0
4.8	4.2	5.5	3.4	1.9	1.9	0.9	0.9	0.3	0.2	0.1	0.1	100.0
7.3	6.3	9.1	6.0	3.4	2.6	1.9	1.9	1.1	0.4	0.4	0.4	100.0
7.4	7.3	11.0	8.1	5.1	4.1	2.9	3.2	1.5	1.1	0.7	1.2	100.0
8.2	6.7	11.4	7.7	5.7	3.3	2.1	2.4	1.2	0.6	0.2	0.9	100.0
7.6	6.9	7.6	5.1	3.1	1.0	1.9	1.9	1.0	0.9	0.4	0.7	100.0
7.0	7.1	8.6	4.7	3.1	1.9	1.6	2.4	1.0	0.4	0.3	0.9	100.0
6.5	5.9	8.3	5.6	3.4	2.5	1.8	1.9	0.9	0.5	0.3	0.6	100.0
0.7	0.4	1.8	0.4	0.4	0	0	0	0	0	0	0	100.0
2.0	1.4	2.2	0.5	0.4	0.2	0.2	0.2	0.1	0	0	0	100.0
5.5	4.3	5.0	3.2	1.2	1.1	0.3	0.9	0.6	0.2	0	0.2	100.0
9.3	8.0	10.8	4.7	2.6	2.8	0.5	1.6	0.5	0	0	0	100.0
9.7	4.6	8.9	3.0	1.3	2.5	0.8	2.1	0.8	0	0	1.7	100.0
7.5	1.3	5.0	1.9	2.5	0	0.6	2.5	0	1.3	0.6	1.3	100.0
1.6	1.6	1.7	0.2	0.2	0	0	0.1	0	0	0	0.2	100.0
4.0	2.8	4.1	1.6	0.9	0.7	0.2	0.7	0.2	0.1	0.0	0.2	100.0

Tabell 6. *Utgifter vedr. fiske delt etter fiskeriformuens størrelse og etter størrelsen*

Gruppering etter fiskeriformuens størrelse →		1	2	3	4	5	6
Gruppering etter bruttoinntekt av fiske ↓		0—499 kr.	500—999 kr.	1 000—1 499 kr.	1 500—1 999 kr.	2 000—2 499 kr.	2 500—2 999 kr.
1.	0—99 kr.	Kr. 24 820	8 374	4 441	2 006	1 370	(— — —
		Antall 657	85	29	9	7	(— — —
2.	100—199 kr. ...	Kr. 58 399	19 493	9 163	3 523	2 277	(— — —
		Antall 1 238	187	63	23	15	(— — —
3.	200—299 kr. ...	Kr. 76 293	31 972	10 944	7 249	5 793	(— — —
		Antall 1 185	227	70	34	26	(— — —
4.	300—399 kr. ...	Kr. 78 668	45 402	19 631	10 162	10 022	2 969
		Antall 1 152	256	91	43	31	11
5.	400—499 kr. ...	Kr. 67 223	59 239	27 915	10 516	10 928	4 221
		Antall 706	260	103	35	40	15
6.	500—599 kr. ...	Kr. 60 613	49 595	27 142	10 979	13 451	8 533
		Antall 496	188	91	42	42	24
7.	600—699 kr. ...	Kr. 53 332	45 355	39 815	15 323	13 303	5 578
		Antall 388	175	105	46	35	12
8.	700—799 kr. ...	Kr. 49 258	40 135	47 320	16 621	11 765	6 009
		Antall 322	137	118	41	31	12
9.	800—899 kr. ...	Kr. 34 868	30 926	26 755	14 428	17 769	10 045
		Antall 212	110	67	33	37	20
10.	900—999 kr. ...	Kr. 28 773	23 217	29 551	10 815	12 748	11 277
		Antall 172	84	64	26	24	20
11.	1 000—1 199 kr.	Kr. 52 736	34 744	45 356	19 465	26 441	19 199
		Antall 254	97	104	42	50	31
12.	1 200—1 399 kr.	Kr. 50 369	33 425	20 550	22 464	30 383	25 669
		Antall 170	79	42	40	45	36
13.	1 400—1 599 kr.	Kr. 38 873	29 897	11 154	10 400	25 242	20 828
		Antall 123	66	21	21	39	32
14.	1 600—1 799 kr.	Kr. 51 505	17 300	9 883	16 732	22 433	23 996
		Antall 99	30	15	26	29	30
15.	1 800—1 999 kr.	Kr. 40 914	9 197	6 109	8 546	10 385	11 599
		Antall 79	15	10	14	14	14
16.	2 000—2 499 kr.	Kr. 74 667	17 541	7 306	8 671	19 455	36 765
		Antall 109	24	13	13	26	34
17.	2 500—2 900 kr.	Kr. 19 198	17 067	(— — —	13 172	(— — —)	7 937
		Antall 30	17	(— — —	12	(— — —)	6
18.	3 000—3 999 kr.	Kr. 11 298	(— — —	(— — —	21 255	(— — —)	(— — —
		Antall 16	(— — —	(— — —	17	(— — —)	(— — —
19.	4 000 kr. og over	Kr. 18 447	(— — —	(— — —	33 080	(— — —)	(— — —
		Antall 11	(— — —	(— — —	14	(— — —)	(— — —
Alle inntektsgrupper		Kr. 890 254	521 038	354 444	197 187	272 417	240 496
		7 419	2 043	1 016	497	509	337

på brutto fiskeinntekt. Sammendrag for 42 herreder. Opprinnelige tall.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	
3 000— 3 499 kr.	3 500— 3 999 kr.	4 000— 4 999 kr.	5 000— 6 999 kr.	7 000— 9 999 kr.	10 000 kr. og over	Alle for- mues- grupper tilsam- men	Gjen- nom- snitt av utgifter kr.	Netto- inn- tekt kr.	
— — —	— — —	11 334	— — —	— — —	— — —	52 345	66	÷ 16	1.
— — —	— — —	9	— — —	— — —	— — —	796			
— — —	— — —	7 942	— — —	— — —	— — —	100 797	65	85	2.
— — —	— — —	19	— — —	— — —	— — —	1 545			
5 913	— — —	(— — —	— — —	6 185	— — —	144 349	92	158	3.
19	— — —	(— — —	— — —	12	— — —	1 573			
2 892	4 035	(— — —	— — —	7 921	— — —	181 702	112	238	4.
11	13	(— — —	— — —	17	— — —	1 625			
4 380	1 995	(— — —	— — —	4 658	— — —	191 075	160	290	5.
14	6	(— — —	— — —	13	— — —	1 192			
3 423	3 144	5 831	(— — —	11 514	— — —	194 225	208	342	6.
8	8	14	(— — —	22	— — —	935			
3 558	3 310	3 014	(— — —	5 425	— — —	188 013	237	413	7.
9	8	7	(— — —	7	— — —	792			
9 687	3 835	6 913	(— — —	4 473	— — —	196 016	277	473	8.
19	7	12	(— — —	8	— — —	707			
8 461	3 724	14 886	(— — —	13 161	— — —	175 023	330	520	9.
14	6	17	(— — —	14	— — —	530			
7 172	6 069	10 819	(— — —	22 717	— — —	163 158	361	589	10.
14	10	14	(— — —	24	— — —	452			
18 991	17 251	15 928	14 561	(— — —	16 633)	281 305	409	691	11.
31	22	22	18	(— — —	17)	688			
28 985	23 576	13 918	28 334	(— — —	9 867)	287 540	540	760	12.
41	27	15	27	(— — —	10)	532			
23 009	12 593	23 137	41 897	(— — —	29 918)	266 948	618	882	13.
28	14	28	39	(— — —	21)	432			
12 691	14 300	34 191	26 665	(— — —	25 464)	255 160	753	947	14.
16	16	36	24	(— — —	18)	339			
24 131	14 213	35 564	19 389	(— — —	26 567)	206 614	823	1 077	15.
22	15	31	17	(— — —	20)	251			
13 632	32 408	52 722	78 110	49 547	25 456)	416 280	1 003	1 247	16.
14	28	44	59	35	16)	415			
16 938	21 359	40 548	65 882	49 351	37 745)	289 197	1 339	1 411	17.
11	16	29	50	27	18)	216			
49 291	— — —	42 091	67 108	104 347	70 037)	365 427	1 724	1 776	18.
28	— — —	25	40	50	36)	212			
38 641	— — —	41 418	79 626	184 206	437 797)	833 215	3 486	2 596	19.
15	— — —	15	27	55	102)	239			
207 286	192 429	349 545	460 012	490 917	612 364	4 788 389	355	467	
276	211	331	364	259	209	13 471			

Tabell 7. *Beløp for hver enkelt utgiftspost vedr. redskap og fartøy særskilt innen grupper etter formuens størrelse.*

Formuesgrupper (Fartøyformue)	Antall inntekts- takere	Formues- beløp (Fartøy- formue)	Avskr. på fartøy	Vedlike- hold av fartøy	Trygd av fartøy	Fartøy- utgifter i alt
Under 750 kr.	9 836	530 746	67 054	70 909	9 771	147 734
750—1 249 kr.	610	585 461	35 978	57 536	4 246	97 760
1 250—1 749 kr.	384	570 108	37 713	57 736	6 293	101 742
1 750—2 249 kr.	410	814 327	57 127	89 267	10 233	156 627
2 250—2 749	219	544 459	39 634	47 309	6 697	93 640
2 750—3 249 kr.	238	711 612	46 844	60 293	9 327	116 464
3 250—3 749	122	426 242	31 053	31 329	5 377	67 759
3 750—4 249 kr.	162	650 852	41 029	55 854	9 768	106 651
4 250—4 749 kr.	76	345 850	18 912	30 334	4 422	53 668
4 750—5 499 kr.	111	563 695	38 940	45 320	8 609	92 869
5 500—6 499	129	764 588	49 225	56 677	13 329	119 231
6 500—7 499 kr.	74	511 375	35 472	42 532	7 770	85 774
7 500—9 999 kr.	104	871 199	57 554	69 067	12 864	139 485
10 000 kr. og over ...	113	1 886 049	86 724	81 688	19 236	187 648
I alt	12 588	9 776 563	643 259	795 851	127 942	1 567 052

Tabell 7. (forts.)

Grupper for redskapsformue	Antall inntekts- takere	Beløp for red- skapsformue	Beløp for red- skapsutgifter	Redskaps- utgifter i pst. av red- skapsformue
249 kr. og under	6 632	370 812	346 732	93.5
250—349 kr.	1 063	309 089	111 708	36.1
350—449 kr.	752	291 854	95 795	32.8
450—549 kr.	800	394 501	183 820	46.6
550—649 kr.	455	269 219	68 241	25.3
650—749 kr.	404	278 271	61 893	22.2
750—999 kr.	804	664 941	172 870	26.0
1 000—1 249 kr.	667	721 800	201 127	27.9
1 250—1 499 kr.	239	320 371	79 029	24.7
1 500—1 749 kr.	185	292 589	59 265	20.3
1 750—2 249 kr.	179	351 010	60 727	17.3
2 250—2 749 kr.	100	244 210	40 078	16.4
2 750—3 249 kr.	79	236 997	42 023	17.7
3 250—3 749 kr.	47	164 782	33 214	20.2
3 750—4 249 kr.	50	200 262	37 932	18.9
4 250—4 999 kr.	35	157 888	22 593	14.3
5 000 kr. og over	104	812 085	165 004	20.3
I alt	12 595	6 080 681	1 782 051	29.3

Tabell 8. *Nettoformue og nettoinntekt delt etter forsørgelsesbyrde.*
Alle 42 kommuner under ett.

1 Skatteklasser	2 Antall inntekts- takere	3 Antall personer å for- sørge	4 Netto formue	5 Netto inntekt	6 7 Gjennomsnittlig	
					Netto formue (4 : 2)	Netto inntekt (5 : 2)
			kr.	kr.	kr.	kr.
a. Bruttoførte :						
1	5 110	0	5 123 300	2 815 492	1 003	551
2	2 086	1	6 638 054	1 621 482	3 182	777
3	1 985	2	5 533 618	1 755 494	2 788	884
4	1 578	3	4 628 624	1 549 548	2 933	982
5	1 128	4	3 134 874	1 151 662	2 779	1 021
6	700	5	2 295 638	790 775	3 279	1 130
7	452	6	1 493 001	544 492	3 303	1 205
8	293	7	807 676	374 552	2 757	1 278
8	80	8	255 879	105 944	3 198	1 324
8	59	9—12	231 086	97 660	3 917	1 655
Alle	13 471	0—12	30 141 750	10 807 101	2 238	802
b. Nettoførte :						
1	1 928	0	410 971	760 802	213	395
2	422	1	542 058	260 095	1 284	616
3	455	2	558 405	300 950	1 227	661
4	328	3	246 205	222 982	751	680
5	205	4	202 187	173 477	986	846
6	157	5	183 985	130 901	1 172	834
7	66	6	101 268	57 961	1 534	878
8	42	7	25 480	36 028	607	858
8	5	8	6 925	4 752	1 385	950
8	10	9—12	12 100	13 082	1 210	1 308
Alle	3 618	0—12	2 289 584	1 961 030	633	542
c. Nettoførte og br. førte under ett :						
1	7 038	0	5 534 271	3 576 294	786	508
2	2 508	1	7 180 112	1 881 577	2 863	750
3	2 440	2	6 092 023	2 056 444	2 497	843
4	1 906	3	4 874 829	1 772 530	2 558	930
5	1 333	4	3 337 061	1 325 139	2 503	994
6	857	5	2 479 623	921 676	2 893	1 075
7	518	6	1 594 269	602 453	3 078	1 163
8	335	7	833 156	410 580	2 487	1 226
8	85	8	262 804	110 696	3 092	1 302
8	69	9—12	243 186	110 742	3 524	1 605
Alle	17 089	0—12	32 431 334	12 768 131	1 898	747

L.nr. Næringsoppgave for året
 fra (navn) (adresse)

Bemerk: Poster som ikke kan oppgis nøyaktig, blir å oppgi efter beste skjønn. Ordet «ca.» tilføies da foran vedkommende tall.

FORMUE VEDK. FISKET (pr. 1. januar iår).

1. Fiskefartøier og båter:

Merkesnr.	Navn	Partens størrelse	Verdi kr.
.....
.....
.....
.....
.....

2. Garnbruk:

Antall	garn ..
«	« ..
«	« ..
«	« ..
«	« ..

3. Linebruk:

Antall	liner ..
«	« ..
«	« ..
«	« ..
«	« ..

4. Notbruk:

	Partens størrelse
.....
.....
.....
.....
.....

5. Andre fiskeredskaper (med angivelse av antall og slags):

.....
.....
.....
.....

Brutto formue vedk. fisket

Gjeld (oppgis bare av dem som ikke plikter å levere selvangivelse eller næringsoppgave for jordbruket)

Netto formue

INNTEKTER VEDK. FISKET

(i det sistforløpne år).

	Mannslott	Båtslott og notlott	Ialt kr.
1. fiske
2. «
3. «
4. «
5. «
6. «
7. «
8. «
9. «
10. Annet fiske
11. Hjemmefiske til salg
12. Fisk til husbruk for..... voksne og..... barn
13. Andre inntekter vedk. fisket:

Brutto inntekt

Fradrag vedk. fisket (i det sistforl. år).

1. Avskrivning av fartøyer og båter,.....% av kostpris kr.....
2. Kont. utlegg til vedlikehold av:
a. Fartøier og båter
b. Garnbruk (ib. forny.)
c. Linebruk —«—
d. Notbruk —«—
e. Oljehyre —«—
3. Forsikr. av fart. og båter
4. Fisker- og sykeforsikring
5. a. Kont. lønn til dreng, halvl.kar eller leiekar:
..... (navn)
..... (navn)
b. Kost til d. s. i uker
6. Reiseutgifter
7. Andre utg. vedk. fisket:

Samlet fradrag

Netto inntekt av fisket

Vend!

Har De ikke vært hovedsmann, så oppgi nedenfor navnene på de hovedsmenn De har rodd fiske med i det sistforløpne år:

.....

.....

.....

Har De oppebåret lott (hel eller halv) for hjemmeværende sønner, tjenere eller andre?

Oppgi i tilfelle vedkommendes navn og lottenes størrelse:

.....

Er disse lotter medregnet i inntektsoppgaven på omstående side?

TILLEGGSOPGAVE FOR HØVEDSMENN.

(NB! Utfylles bare hvis De har vært hovedsmann i det sistforløpne år.)

		Storsild -fisket	Torske -fisket	-fisket	-fisket	-fisket	-fisket
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Brutto fangst						
2. Fellesutgifter	ialt						
	herav har båten						
	andel i						
3. Spesifikasjon av fellesutgiftene	a. Smørølje						
	b. Solar, bensin, petroleum						
	c. Agn, is og salt						
	d. Husl. og lys						
	e. Andre fellesutgifter						
4. Antall lotter	ialt						
	herav tar båten						
 antall:						

Er kokemat og kaffe medregnet i de foran opførte fellesutgifter?..... Med hvilket beløp?.....

Jeg bekrefter herved på ære og samvittighet at de meddelte oppgaver er avgitt efter beste skjønn og overbevisning og så fullstendig som det har vært mig mulig og at der med mitt vidende ikke finnes noe uriktig i dem.

.....den..... 19.....

(Underskrift)

NB!

1. Næringsoppgave innleveres til ligningsnevnden innen utgangen av januar (hvis herredsstyret ikke har bestemt anderledes), jfr. skattelovens § 59.
2. Undlatelse av å innlevere næringsoppgave i rett tid medfører tap av retten til å påklage årets ligning, jfr. skattelovens § 89.
3. Den som i næringsoppgave meddeler uriktige eller ufullstendige opplysninger som kan lede til iligning av for lav skatt, blir, hvad enten det skjer forsettlig eller ved grov uaktomhet, å straffe med bøter, forsåvidt forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse, jfr. skattelovens § 118.

Kladdeliste for direkte ligning med fiskerinæring. Riksskattestyrets normalformular.

L.nr.

A. FORMUE:	Kr.
1. Jordvei med dertil hørende bygninger og underliggende rettigheter og herligheter og ikke prosentlignet skog (Bygningenes verdi kr.)	
2. Prosentlignet skog	
3. Besetning:	
Hester (over 2 år) stk.	
Unghester (1—2 år) og føll «	
Kuer (over 2 år) «	
Okser (over 1 år) «	
Kvier (1—2 år) «	
Kalver «	
Svin «	
Sauer «	
Lam «	
Gjeiter «	
Killinger «	
Høns og annet fjærfe «	
4. Gårds- og kjøreredskaper, maskiner	
5. Meieriaksjer (-andeler) stk.	
6. Beholdninger (avling til salg, varer m.v.)	
7. Håndverksredskaper	
8. Båter og fiskeredskaper:	
Dampskib, merkesnr., part	
Motorbåt, « «	
Andre båter part	
Garnbruk	
Linebruk	
Notbruk	
Andre fiskeredskaper	
9. Utestående fordringer, obligasjoner m.v.	
10. Kontanter	
11. Stetsevarende avgifter (kapitalisert)	
12. Innbo, gjenstand for beskatning ...	
13. Formue i pelsdyrgård	
Brutto formue	
B. FRADRAG I FORMUEN:	
Gjeld kr.	
Kapitalverdi av stetsevarende avgifter og rettigheter «	
Antatt formue for kommuneskatt	

C. FOR STATSSKATTEN:

Kr.

1. Bankinnskudd
2. Aksjer og parter i norske selskaper ..
3. Utenbygds formue

Nettoformue til statsskatt
(Do. forrige år kr.)

D. INNTEKT AV GÅRDSBRUK

	Solgt	For- brukt	Tils.
	kg	kg	kg
1—2. Avling:			
a. Bygg			
b. Rug			
c. Havre			
d. Hvete			
e. Blandkorn .			
f. Poteter, alm.			
g. — tidlige			
h. Andre rotfr.			
i. Frukt			
j. Kjøk.vekst og bær			
k. Solgt fôr			
3—4. Melk: av kuer			
« gjeiter			
5. Solgt levende dyr			
6. Solgt slaktede dyr			
7. Forbrukt av slaktede dyr			
8. Ull av sauer			
9. Egg, fjær og dun av høns			
10. Inntekt av ikke prosentl. skog (torvmyr):			
a. Eget forbruk			
b. Salg			
11. Inntekt av gårdens hus:			
a. Eget husvær			
b. Bortleie			
12. Inntekt av hest utenfor gårdsdriften			
13. Personlig erhverv vedk. gårdsdriften			
14. Forskjellige inntekter vedk. gårdsdr.:			
a. Korntrygd			
b. Avgift fra husmenn, grunnleie o.l.			
c. Inntekt av meieriaksj. (-and.)			
d. — « for.oks., springp. o. l.			
e. Tilbakebetalt kraftfôravgift ...			
f. Nettoinntekt av egen pelsdyrgård (drevet som bierhverv)			
g. Andre innt. vedk. gårdsdriften:			
Sum inntekt vedk. gårdsbruket			

E. INNTEKT AV FISKERI:

kr.

15. fisket	
16. «	
17. «	
18. «	
19. «	
20. «	
21. Andre fiskerier	
22. Fisk til husbruk	
Sum inntekt vedk. fisket	
Samlet inntekt av gårdsbruket og fisket	

F. UTGIFTSFRADRAK VEDK.

GÅRDSBRUK:

Kr.

1. Leie-, bruks- og forpaktningavgift	
2. Lønningsutgifter (iberegnet kost og losji, tvungen sykeforsikring m. v.) til faste tjenere, hvj. barn og ekstrahjelp, tils. kr. Herav på arbeide utenfor gårdsbr. kr., rest =	
3. Kjøp av gjødsel, såvarer o. l.	
4. Kjøp av kraftfôr og stråfôr	
5. Kjøp av dyr (spesifisert):	
6. Utgifter på hus og grunn: a. Eiendomsskatter og avgifter ... b. Vedlikehold og avskrivninger ..	
7. Utgifter ved nydyrking av mål jord (inntil 300 kr. pr. mål) kr. ÷ nydyrkingssbidrag « rest =	
8. Redskapshold	
9. Underskudd på egen pelsdyrgård (drevet som bierhverv)	
10. Andre driftsutgifter vedk. gårdsbr.:	
Sum utgift vedk. gårdsbruket	

G. UTGIFTSFRADRAK VEDK.

FISKERI:

11. Avskrivning på båter	
12. Vedlikehold av båter	
13. ——— garnbruk ..	
14. ——— linebruk ...	
15. ——— notbruk ...	
16. Oljehyre	
17. Forsikring av båter	
18. Fisker- og sykeforsikring ...	
Sum utgift vedk. fisket	
Samlet utgift vedk. gårdsbr. og fisket	

Anmerkning til bruk for tjenerligningen.

Navn* (på tjenere, hvj. barn og ekstrahjelp som har arbeidet på gården)	Samlet lønn (for arb. i og utenfor gårdsbr.)		Smkg. L. nr.
	Kontant kr.	Kost og losji i dager	
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

* Er vedk. ikke lignet, oppgis årsaken, f. eks. «Utenbygds» eller «Ikke skattbar».

H. GJENNEMSNITTSBEREGNING:

Kr.

Gårdsbruk og fiskeri

Samlet inntekt	
— utgift	Handel
Net.innt. siste år	
— foreg. år	
— nestf. år	
Tilsammen	:3
	:3

I. ANDRE INNTEKTER:

1. a. Prosentinntekt av skog	
b. Personlig arbeide vedk. skogen	
2. Fast lønn, pensjon	
3. Annen arbeidsinntekt	
4. Inntekt av håndverk m. v.	
5. Renter av obligasjoner m. v.	
6. Inntekt av pelsdyrgård	
Tilsammen inntekt	

J. ANDRE UTGIFTER:

Kr.

1. Kårydeler	
2. Renter av gjeld	
3. Livsforsikringspremie	
4. Tap på pelsdyrgård (NB! Kun tap på ansv. foretagender)	
Anntatt inntekt for kommuneskatt	
..... personer å forsørge	

Skattbar inntekt:

K. FOR STATSSKATTEN:

1. Renter av bankinnskudd	
2. Utbytte av aksjer og parter	
3. Utenbygds inntekt	
Nettoinntekt til statsskatt	

2. SAMMENDRAG AV REGNSKAP FRA FISKESKIPSREDERE I ÅLESUND OG HAREID

Innledning.

Denne undersøkelsen bygger på avskrift av regnskap som havgående fiskefartøyers rederier har avgitt til ligningsmyndighetene i Ålesund og Hareid. Slike regnskap avgis på et særskilt skjema utarbeidet av ligningsmyndighetene i Ålesund, og sendes inn som bilag til vanlig selvangivelse. Undersøkelsene omfatter følgende antall fartøyer:

	1937	1938
Ålesund	46	46
Hareid.....	19	20
I alt	65	66

Vi har under innsamlingen og bearbeidelsen av disse oppgavene ikke hatt noen direkte forbindelse med oppgavegiverne. Materialet er da, som en kan forstå, som statistisk materiale betraktet, beheftet med de svakheter som alle de opplysninger har som avgis til ligningsmyndighetene. Og på flere punkter er det slik at spørsmålene nok ville ha vært utformet annerledes og innholdet vært et annet, hvis de hadde vært stillet direkte og utelukkende med driftsøkonomisk statistikk som formål. Det som er hensiktsmessig som kontroll for ligningsmyndighetene, faller ikke alltid sammen med det som interesserer fra driftsøkonomisk synspunkt.

Svarene var imidlertid så vidt utførlige at vi har funnet det av verdi å bearbeide materialet, til tross for slike svakheter, som alltid i større eller mindre grad vil hefte ved et sekundærmateriale.

En meget stor del av landets fiskedampskipsflåte er hjemmehørende i disse distriktene (Ålesund og Hareid), og nesten alle de som var hjemmehørende i disse to kommuner har det lyktes å få med i undersøkelsene. Forutsatt at de gitte opplysninger er rette, må en derfor kunne si at representasjonen er meget sterk.

Hvert år har vi innen hver av de kommunene som det er oppgaver fra, tross de svakheter som hefter ved et slikt skille, delt fartøyene inn i to grupper: De som hadde overskudd og de som hadde underskudd. Som en vil forstå er ikke dette noe helt klart og reelt skille. For i stor utstrekning vil det bero på hvordan bøkene føres, om det skal bli overskudd eller underskudd. Grunnmaterialet viser således til eksempel at ikke alle har ført noe opp til avskrivning på skipet, men det er godt mulig at faktisk avskrivning er foretatt med noe av det som i regnskapsskjemaet er kalt overskudd.

Innen hver av disse gruppene («overskuddsfartøyer» og «underskuddsfartøyer») er regnet ut gjennomsnittlig alder (etter opprinnelig byggeår, flere har senere gjennomgått omfattende reparasjoner) og gjennomsnittlig lengde i fot.

	Antall farkoster	Gj.snittlig byggeår	Gj.snittlig lengde i fot
I. Ålesund 1937 Overskudd	20	1911	105.0
II. —«— « Underskudd	26	1911	105.3
III. —«— 1938 Overskudd	20	1911	106.5
IV. —«— « Underskudd	26	1910	105.2
V. Hareid 1937 Overskudd	11	1913	105.0
VI. «— « Underskudd	8	1914	105.3
VII. —«— 1938 Overskudd	10	1913	108.6
VIII. —«— « Underskudd	10	1914	102.4

Om verdien av den kapital som er nedlagt i disse fartøyene og deres redskaper foreligger der ikke særlig mange opplysninger i vårt materiale. For 1937 har vi i Ålesund gjennomgått de selvangivelsene som regnskapsskjemaet er bilag til. For 33 fartøyer (av i alt 46) fant vi da oppgave over fartøyets og redskapsutstyrets bokførte verdi:

Antall fartøyer med slik oppgave	33
Bokført verdi av disse fartøyer i alt	kr. 1,419,781
Bokført verdi av redskapene	« 293,846
Bokført verdi av fartøy og redskap	kr. 1,713,627

Gjennomsnitt pr. fartøy

Fartøyverdi	kr. 43,024
Redskapsverdi	« 8,904
I alt	kr. 51,928

Rederienes inntekt er i originaloppgavene godt spesifisert på forskjellig slags fiske. Sammendrag for gruppene er gitt i *tabell 1*. Av samlet bruttofangst får rederiet, etter tariffavtale, på vintersildfisket 70—71%, resten blir delt i lotter på den lottakende del av mannskapet. På sildefisket ved Island og en rekke andre fiskerier er det gjerne slik at det går visse utgifter (fellesutgifter¹) fra bruttofangst før deling finner sted etter de i tariffavtalen fastsatte prosenttall. For alle fiskeriene dreier rederiets andel seg om 65—70 prosent av delingsfangsten. Om fellesutgiftene foreligger det i vårt materiale bare spredte opplysninger. Vil en finne frem til hvor mye disse fartøyene alt i alt har fisket for, blir det av den grunn nødvendig å nytte seg av *anslag*. Vi setter antakelig ikke bruttofangsten for høyt om vi anslår den til 100/70 av den oppgitte rederiinntekt. Samlet fangstverdi på de fartøyene som er med i undersøkelsen blir da ca. 4,4 mill. kr. i 1937 og 3,9 mill. kr. i 1938. Dette vil si 4,8% av hele verdiutbyttet av de norske fiskeriene i 1937 og 4,1% i 1938. Samlet verdiutbytte er nemlig oppgitt å være 92,3 mill. kr. og 95,0 mill. kr. henholdsvis i 1937 og 1938.

Rederienes regnskap.

I tabell 2 er satt opp de samlede oppgitte omkostninger for de fartøyene som er med i undersøkelsen, særskilt for «overskuddsfartøyene» og «underskuddsfartøyene» innen hvert år i Ålesund og Hareid. Alle data er dessuten innen hver av gruppene regnet ut som gjennomsnitt pr. farkost, som i dette tilfelle må ansees som den mest naturlige bedriftsenhet. Av hensyn til tidligere nevnte vansker med å bestemme fangstverdien helt nøyaktig, har en valgt å sette de forskjellige omkostninger i relasjon til rederiets andel av samlet bruttofangst. (Ellers ville kanskje hele bruttofangstverdien ha vært et mer naturlig utgangspunkt). Disse prosenttall er også tatt med tabell 2.

Omkostningspostene i tabellen er gitt nøyaktig samme betegnelse som i spørreskjemaet. (Skjemaet trykkes som bilag.) Vi skal ta for oss omkostningene i den rekkefølge som de har fått i tabell 2, men ser først på tallene for rederienes inntekt.

Rederienes inntekt.

For å få frem noe av den ulikheten fartøyene imellom som gjennomsnittene skjuler, har vi her og senere satt opp spredningstabeller. Etter størrelsen på den inntekt som de skaffet rederiene, fordelte fartøyene seg på følgende måte:

¹ Tønner, is, salt m.v. alt etter avtale i tariffene.

Fartøyene i grupper etter størrelsen på rederienes bruttoinntekt (i 1 000 kr.).

Fartøygruppe (se tabell foran)	Bruttoinntekt					I alt	Laveste beløp (1000 kr.)	Høyeste beløp (1000 kr.)
	0—25	25—50	50—75	75—100	100 og over			
I.	1	5	8	6	0	11	11	98
II.	5	18	3	0	00	26	12	73
III.	2	6	11	1	00	20	19	92
IV.	8	13	5	0	0	26	8	62
V.	0	7	3	1	0	11	28	92
VI.	1	4	3	0	1	8	16	67
VII.	2	5	2	0	0	10	11	107
VIII.	3	6	1	0	0	10	14	69
Alle med overskudd 1937 .	1	12	11	7	0	31	11	98
Alle med underskudd 1937	5	22	6	0	0	34	12	73
Alle med overskudd 1938 .	4	11	13	1	1	30	11	107
Alle med underskudd 1938	11	19	6	0	00	36	8	69

Overskudd eller underskudd på driften er således i ikke liten utstrekning et spørsmål om stor eller liten fangstverdi, hvilket jo også var å vente i betraktning av at flere omkostninger er kontante for såvidt som de er uavhengige av fangstmengden. Underskuddsfartøyene er det absolutt og relativt sett mest av i gruppen på mellom 0 og 50 tusen kr. I gruppen 50—75 tusen kroner er det mest overskuddsfartøyer, i gruppen over 75 tusen bare overskuddsfartøyer.

Hyrer.

Som nevnt tidligere faller ca. 65—70% av delingsfangsten på rederiet. Resten blir delt mellom den lottakende del av mannskapet. Av sin andel må imidlertid rederiet betale en del hyrer, først og fremst til det fastlønnete mannskap: skipper, maskinist, fyrbøter (maskinassistent) og bestmann. Alle disse har vanligvis månedshyrer, skipperen 150—200 kr., maskinisten 275 kr., fyrbøteren 165—170 kr., bestmann 50 kr. Skipper og maskinist premieres dessuten av rederiet i forhold til fangstens størrelse. Det samme gjelder notbasen, som vanligvis skal ha like stor lott av rederiet som han fikk som vanlig mannlott av mannskapsparten. Rederiet betaler dessuten sin avtalte del av fellesprovianten og stuerthyren. Alt dette går med på hyrekonto, som imidlertid ikke er spesifisert nærmere i hovedtabellen. (Tabell 2). I originalmaterialet var det bare for noen av Ålesundsfartøyene at hyrekonto var spesifisert. Denne spesifikasjonen gjelder som vist nedenfor 27 fartøyer i 1937 og 22 i 1938, og samlede hyreutgifter på kr. 348,000 (53% av alle) i 1937 og 268,000 (47% av alle) i 1938.

For disse Ålesundsrederier var hyrene sammensatt slik:

Antall fartøyer	1937		1938	
	27		22	
	Kr.	%	Kr.	%
Hyrer til skipper	42 392	12.2	33 400	12.5
— maskinist	76 218	21.9	57 291	21.4
— fyrbøter	47 346	13.6	35 539	13.2
— bestmann	12 296	3.5	9 951	3.7
Prosenten til skipper og notbas	78 676	22.6	67 614	25.2
Lotter til notbas	52 768	15.1	35 476	13.2
Proviant og stuerthyre	38 702	11.1	28 992	10.8
Hyrer i alt for de spesifiserte.	348 398	100.0	268 263	100.0
«Hyrer» i alt (etter tabell 2)	651 085	—	572 021	—

De spesifiserte i prosent av alle fartøyer: 53%.

Redskapshold.

Begge de ligningsnevndene det her gjelder, nyttet følgende ikke helt alminnelige, men meget praktiske fremgangsmåte for å bestemme hvor mye som skulle tillates fratrukket som redskapsutgifter hvert år.

1. Man gikk ut fra beholdningen av redskap da året begynte.
2. Til dette beløp ble lagt utgifter til nyanskaffelse av redskap og
3. Utgifter til børing og barking av redskap.
4. Summen av dette er verdien av redskapsbeholdningen ved årets slutt, dersom ingen verdiforringelse har funnet sted.
5. Den virkelige verdi ved årets slutt, som er meget lavere, trekkes fra. En kommer da til en rest, som er det som tillates fratrukket årets inntekt.

For de fleste fartøyene var det i skjemaet gitt spesifikasjon av redskapskonto i samsvar med denne oppstillingen. Tallene var disse:

	År	An- tall far- tøyer	Behold- ning ved årets be- gynnelse	Red- skapsinn- kjøp og utgifter til bøting og barking	= Sum	÷ Be- holdning ved årets slutt	Rest: utgifts- fradr. i året
Sumtall:							
Ålesund	1937	40	343 375	334 760	678 135	407 644	270 491
—«—	1938	43	431 318	355 984	787 302	511 963	275 339
Hareid	1937	14	74 000	108 616	182 616	113 073	69 543
Gjennomsnitt pr. fartøy:							
Ålesund	1937	40	8 584	8 369	16 953	10 191	6 762
—«—	1938	43	10 031	8 278	18 309	11 906	6 403
Hareid	1937	14	5 286	7 758	13 044	8 077	4 967

Det er gitt spesifikasjon for 87% av fartøyene fra Ålesund i 1937, 93% i 1938 og 74% av fartøyene fra Hareid i 1937. For Hareid i 1938 har vi ikke oppgaver.

Det er stor ulikhet fartøyene imellom når det gjelder redskapsutgifter. I gjennomsnitt for overskuddsfartøyene fra Ålesund dreide de samlede redskapsutgifter seg om 7—8,000 kr. pr. år, for underskuddsfartøyene omkring 4—5,000 kr. For fartøyene fra Hareid var forholdet motsatt. Der hadde underskuddsfartøyene høyestegjennomsnittlige redskapsutgifter. Det kan være mange årsaker til disse ulikhetene. Driftstiden er ikke den samme og fremfor alt: de ulike driftsmåtene krever høyst forskjellige beløp til redskapsutrustning. Til selfangst går det således svært lite på denne konto mens det under snurpenotfiske etter sild kan andra seg til betydelige summer.

For alle fartøyer under ett utgjorde redskapsutgiftene 12.0% av rederiinntekten i 1937 og 12.5% i 1938. I følgende oppstilling er fartøyene fordelt i grupper etter størrelsen på dette prosenttall, som er regnet ut for hvert enkelt fartøy.

Redskapsutgifter i forhold til rederiinntekten.

		Alle	0—5 %	5— 10%	10— 15%	15— 20%	20— 25%	25— 30%	30% og over
Ålesund	Overskudd 1937	20	2	5	2	7	4	0	0
—	Overskudd «	26	3	5	6	7	4	0	1
—	Overskudd 1938	20	1	2	7	9	0	1	0
—	Underskudd «	26	4	4	5	5	6	1	1
Hareid	Overskudd 1937	11	6	2	1	0	2	0	0
—	Underskudd «	8	3	1	2	1	1	0	0
—	Overskudd 1938	10	6	2	2	0	0	0	0
—	Underskudd «	10	3	2	2	1	0	1	1
Alle 1937		65	14	13	11	15	11	0	1
« 1938		66	14	10	16	15	6	3	2

Omkostningene i alt. Antall fartøyer med følgende omkostningssum i 1 000 kr.

		0—25	25—50	50—75	75—100	I alt
Ålesund	Overskudd 1937	2	7	7	4	20
—	Underskudd «	4	16	5	1	26
—	Overskudd 1938	3	10	7	0	20
—	Underskudd «	3	15	7	1	26
Hareid	Overskudd 1937	1	7	2	1	11
—	Underskudd «	1	3	4	0	8
—	Overskudd 1938	2	6	1	1	10
—	Underskudd «	0	7	2	1	10
Alle	Overskudd 1937	3	14	9	5	31
	Underskudd «	5	19	9	1	34
	Overskudd 1938	5	16	8	1	30
	Underskudd «	3	22	9	2	36

Også når det gjelder beløp for samlede omkostninger, har underskuddsfartøylene tendens til å samle seg om lave størrelsesgrupper. Dette henger sikkert sammen med den omstendighet at de har kortere fangsttid. Vi kan imidlertid ikke komme lenger enn til å gjøre denne antakelsen. På skjemaet er det ikke spurt om hvor lang tid av året fisket varte.

Fartøylene fordelt etter bunkersforbruk.

	0—4 tusen	4—8 tusen	8—12 tusen	12—16 tusen	16—20 tusen	20 tusen og over	I alt
I.	2	7	8	2	1	0	20
II.	1	13	9	2	1	0	26
III.	0	8	8	3	1	0	20
IV.	2	13	9	2	0	0	26
V.	0	8	2	0	1	0	11
VI.	0	3	5	0	0	0	8
VII.	2	3	4	1	0	0	10
VIII.	1	0	8	0	1	0	10
Alle 1937..	3	31	24	4	3	0	65
1938..	5	24	29	6	2	0	66

Fartøylene fordelt etter bunkerforbrukets prosentvise størrelse.

	0—10%	10—20%	20—30%	30 og mer	I alt
I.	3	13	4	0	20
II.	0	8	13	5	26
III.	0	13	7	0	20
IV.	0	9	10	7	26
V.	0	10	1	0	11
VI.	0	5	1	2	8
VII.	0	8	2	0	10
VIII.	0	0	8	2	10
Alle 1937	3	36	19	7	65
1938		30	27	9	66

Avskrivning. Forsikring.

Antall fartøyer (Ålesund)	33	
Fartøyverdi	kr.	1,419,781
Redskapsverdi	«	293,846
I alt	kr.	<u>1,713,627</u>

Forsikring	kr.	73,502
Vedlikehold av skip og maskin	«	211,771
Avskrivning på skipet	«	31,939
Redskapshold	«	137,121
		<hr/>
Forsikring i % av utstysverdi		4.3%
Vedlikehold av skip og maskin i % av fartøyverdi		14.9%
Avskrivning på skipet i % av fartøyverdi		2.2%
Redskapshold i % av redskapsverdi		46.7%

Hva vi ikke får vite :

1. *Mannskapets størrelse* og da bruttofangsten heller ikke er oppgitt: *mannslotten.*
2. Hele fartøyverdien og redskapsverdien. (Nedlagt kapital).
3. Utgiftenes fordeling på de enkelte fiskeriene. (Av stor betydning når en vil bedømme lønnsomheten.)
4. Hvor lang tid av året fartøyet har vært i drift.
5. Vi har ikke korrespondert med rederiene og fått tilleggsopplysninger.
6. Fartøyenes tonnasje.
7. Om de oppførte utgifter stemmer med de bokholderimessige. Her har vi bare likningsvesenets kontroll, som vi uten videre må godta.

Tabell 1. *Større fiskefartøyer fra Ålesund og Hareid. 1937 og 1938.*

		Antall fartøyer	Vintersild- fisket	Sildefiske ved Island	Torskefiske ved Grønland
Ålesund 1937 Overskudd	Sum kr.	20	601 046	202 494	0
	Gj.sn. kr.		30 052	10 125	0
	%		48.7	16.4	0
Undersk.	Sum kr.	26	425 243	87 637	106 279
	Gj.sn. kr.		16 354	3 371	4 088
	%		45.8	9.4	11.4
1938 Overskudd	Sum kr.	20	507 186	104 160	106 279
	Gj.sn. kr.		25 358	5 208	5 314
	%		49.5	10.2	10.4
Undersk.	Sum kr.	26	427 917	103 820	4 380
	Gj.sn. kr.		16 458	3 993	168
	%		48.3	11.7	0.5
Hareid 1937 Overskudd	Sum kr.	11	299 946		0
	Gj.sn. kr.		27 449		
	%		54.4		
Undersk.	Sum kr.	8	120 845	53 348	0
	Gj.sn. kr.		15 105	6 669	0
	%		33.8	14.9	0
1938 Overskudd	Sum kr.	10	303 245		0
	Gj.sn. kr.		30 324		0
	%		67.9		
Undersk.	Sum kr.	10	141 992	29 938	0
	Gj.sn. kr.		14 199	2 993	0
	%		38.0	8.0	0
I alt 1937	Sum kr.	65	¹ 1 449 074	343 479	106 279
	Gj.sn. kr.		22 294	5 285	1 635
	%		47.2	11.2	3.5
1938	Sum kr.	66	² 1 380 335	237 918	110 659
	Gj.sn. kr.		20 915	3 605	1 677
	%		50.5	8.7	4.1

¹ Herav kr. 422 785 som også omfatter islandssildfisket.

² Herav kr. 445 237 som også omfatter islandssildfisket.

Fangstens (rederinntektens) sammensetning. Sammendrag.

Torskefiske ved Island	Torskefiske ved Norges kyst og Bjørnøya	Selfangst	Bank- og kveitefiske	Håkjer-ringfiske	Slepning og frakting	Uoppgitt	Rederiinntekt i alt
40 810	37 700	266 083	29 205	18 248	37 491	0	1 233 077
2 041	1 885	13 304	1 460	912	1 875	0	61 654
3.3	3.1	21.6	2.4	1.5	3.0	0	100.0
41 008	15 733	61 334	46 074	35 438	35 915	74 693	929 354
1 577	606	2 359	1 772	1 363	1 381	2 873	35 744
4.4	1.7	6.6	5.0	3.8	3.9	8.0	100.0
230 317	11 194	0	54 154	0	10 817	0	1 024 102
11 516	560	0	2 708	0	541	0	51 205
22.5	1.1	0	5.3	0	1.0	0	100.0
76 238	54 436	110 232	14 131	42 336	29 405	23 836	886 731
2932	2 094	4 240	544	1 628	1 131	917	34 105
8.6	6.1	12.4	1.6	4.8	3.3	2.7	100.0
0	0	169 606	0	18 133	64 966	0	554 645
		15 419	0	1 648	5 906	0	50 422
		30.6	0	3.3	11.7	0	100.0
15 950	15 509	87 864	0	38 419	25 482	0	357 417
1 994	1 939	10 983	0	4 802	3 185	0	44 677
4.5	4.3	24.6	0	10.8	7.1	0	100.0
0	0	87 823	0	6 449	49 347	0	446 864
0	0	8 782	0	645	4 935	0	44 686
		19.7	0	1.4	11.0	0	100.0
47 345	0	114 511	7 616	16 508	15 800	0	373 710
4 735	0	11 451	762	1 651	1 580	0	37 371
12.7	0	30.7	2.0	4.4	4.2	0	
97 768	68 942	584 887	75 279	110 238	163 854	74 693	3 074 493
1 504	1 060	8 998	1 158	1 696	2 521	1 149	47 300
3.2	2.2	19.0	2.4	3.6	5.3	2.4	100.0
353 900	65 630	312 566	75 901	65 293	105 369	23 836	2 731 407
5 362	994	4 736	1 150	989	1 596	361	41 385
13.0	2.4	11.4	2.8	2.3	3.9	0.9	100.0

Tabell 2. Større fiskefartøyer fra Ålesund og Hareid. 1937 og 1938.

		1	2	3	4	5
		Antall fartøyer	Samlet fangst- verdi 100/70 av kol. 3.	Herav til rederiet	Omkost- ninger i alt	Hyrer
			Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ålesund 1937 Overskudd I	Sumtall	20	1 760 000	1 233 077	1 091 675	343 736
	Gj.snitt		88 000	61 654	54 584	17 187
	%			100.0	88.5	27.9
—«— « Undersk .. II	Sumtall	26	1 320 000	929 354	1 070 843	307 349
	Gj.snitt		50 800	35 744	41 186	11 821
	%			100.0	115.2	33.1
—«— 1938 Overskudd III	Sumtall	20	1 460 000	1 024 102	882 193	255 345
	Gj.snitt		73 000	51 205	44 110	12 767
	%			100.0	86.1	24.9
—«— « Undersk. . IV	Sumtall	26	1 260 000	886 731	1 093 503	316 676
	Gj.snitt		48 000	34 105	42 057	12 181
	%			100.0	123.3	35.7
Hareid 1937 Overskudd V	Sumtall	11	790 000	554 645	473 418	152 744
	Gj.snitt		71 800	50 422	43 038	13 886
	%			100.0	85.4	27.5
—«— 1937 Undersk. . VI	Sumtall	8	510 000	357 417	414 136	103 198
	Gj.snitt		63 800	44 677	51 767	12 900
	%			100.0	115.9	28.9
—«— 1938 Overskudd VII	Sumtall	10	630 000	446 864	351 000	127 956
	Gj.snitt		63 000	44 686	35 100	12 795
	%			100.0	78.5	28.6
—«— « Undersk. . VIII	Sumtall	10	530 000	373 710	479 342	119 049
	Gj.snitt		53 000	37 371	47 934	11 905
	%			100.0	128.3	31.9
I alt	1937	65	4 400 000	3 074 493	3 050 072	907 027
	Gj.snitt		67 600	47 300	46 924	13 954
	%			100.0	99.2	29.5
I alt	1938	66	3 900 000	2 731 407	2 806 038	819 026
	Gj.snitt		59 100	41 385	42 515	12 410
	%			100.0	102.7	30.0

Rederiens regnskab. Omkostninger. Sammen drag.

6	7	8	9	10	11	12	13	14
Herav								
For- sikring	Kull (ev. olje-) forbrug	Dekks- og ma- skinrekvi- sita	Havne- penger, tilsyn etc.	Ordinære og faktiske udgifter til vedlike- hold av skip og og ma- skin i året	Av- skrivning på skipet	Red- skaps- hold	Andre utgifter	Nettoresul- tat
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
64 718	176 865	57 499	23 492	161 362	50 840	162 957	50 206	141 402
3 236	8 843	2 875	1 175	8 068	2 542	8 148	2 510	7 070
5.2	14.3	4.7	1.9	13.1	4.1	13.2	4.1	11.5
75 260	207 458	75 728	31 502	197 265	37 899	126 158	12 224 ÷	141 489
2 894	7 980	2 912	1 212	7 587	1 458	4 852	470 ÷	5 442
8.1	22.3	8.1	3.4	21.2	4.1	13.6	1.3 ÷	15.2
51 481	181 447	59 450	35 090	104 133	38 244	143 877	13 126	141 909
2 574	9 072	2 973	1 755	5 207	1 912	7 194	656	7 095
5.0	17.7	5.8	3.4	10.2	3.7	14.1	1.3	13.9
87 242	207 108	73 073	35 993	154 950	45 703	131 591	41 167 ÷	206 772
3 352	7 967	2 810	1 384	5 961	1 758	5 061	1 583 ÷	7 952
9.8	23.4	8.2	4.1	17.5	5.2	14.8	4.6 ÷	23.3
41 784	85 743	13 675	7 022	107 841	24 100	40 509	0	81 227
3 799	7 795	1 243	638	9 803	2 191	3 683	0	7 384
7.5	15.5	2.5	1.3	19.4	4.4	7.3	0	14.6
39.009	69 525	23 583	8 873	100 512	26 201	39 769	3 466 ÷	56 719
4 876	8 691	2 948	1 109	12 564	3 275	4 971	433 ÷	7 090
10.9	19.5	6.6	2.5	28.1	7.3	11.1	1.0 ÷	15.9
32 776	75 566	13 987	5 220	64 246	11 214	18 465	1 570	95 864
3 278	7 557	1 399	522	6 425	1 121	1 846	157	9 586
7.3	16.9	3.1	1.2	14.4	2.5	4.1	0.4	21.5
48 428	98 992	16 059	10 850	95 794	39 379	47 526	3 265 ÷	105 632
4 843	9 899	1 606	1 085	9 579	3 938	4 753	326 ÷	10 563
13.0	26.5	4.3	2.9	25.6	10.5	12.7	0.9 ÷	28.3
220 771	539 591	170 485	70 889	566 980	139 040	369 393	65 896	24 421
3 396	8 301	2 623	1 091	8 723	2 139	5 683	1 014	376
7.2	17.6	5.6	2.3	18.4	4.5	12.0	2.1	0.8
219 927	563 113	162 569	87 153	419 123	134 540	341 459	59 128 ÷	74 631
3 332	8 532	2 463	1 320	6 350	2 038	5 174	896 ÷	1 130
8.1	20.6	6.0	3.2	15.3	4.9	12.5	2.1 ÷	2.7

3. UNDERSØKELSER VEDR. LANDNOTFISKET

Generelt om landnotfisket.

Landnotfiskets problemer har kommet særlig godt frem i dagen i de siste årene, som har hatt helt mislykkete sesonger for denne redskapsgruppen.

Etter vintersildsesongen i 1938 og 1939 holdt representanter fra kystherreder i Sogn og Fjordane møte i Florø for å drøfte situasjonen og komme med framlegg om rådgjerder. Det ble hver gang sendt en deputasjon til Oslo hvor en skulle slå til lyd for hjelp av statsmidler. Av alle meldinger ellers har en også fått inntrykk av at situasjonen er alvorlig. For landnotfisket sett under ett var også sesongen 1940 helt resultatløs. Deltakelsen må etter dette antas å være gått meget sterkt tilbake.

Det faller da naturlig å spørre om årsaken til de mange mislige år. Det kan da på mange måter være både nyttig og nødvendig å knytte de videre drøftelser nærmere til landnotfiskets utviklingshistorie i de senere år, slik som den går frem av tallene i den offisielle fiskeristatistikken og oppsynets tekstlige beretninger. På de følgende sider skal vi derfor gi et kort utdrag av disse kilder.

Til slutt skal vi så gjengi resultatene av en liten driftsøkonomisk undersøkelse som det har vært mulig å foreta på grunnlag av materiale utlånt av ligningsmyndighetene.

Følgende oppstilling gir et bilde av hvor mye landnotfisket har hatt å si for det samlede resultat av vintersildfisket i årene fra 1925 og utover.

Oppsynet ga følgende beretning: «Og ikke bare det at silden kom så tidlig denne vinter, men at den tillike i så overveiende mengder støtte til, satte fantasien i bevegelse; et landnotsteng på 20—30 tusen hl hadde man saktens sett tidligere også, dog ansett det for veldig, — men nu denne vinter, meldte flere steng å inneholde, hvert, 40 à 50 tusen hl, mens steng på «bare» 20 000 hl en tid nesten hørte til dagens orden!»

År	Samlet resultat av vintersildfisket (etter «Norges Fiskerier»)		Av fangsten var landnotsild		Landnotens fangst i pst. av samlet fangstmengde %
	1 000 hl	1 000 kr.	1 000 hl	1 000 kr.	
1925	2 503	20 379	—	—	—
1926	2 550	11 048	—	—	—
1927	2 817	9 954	169	...	—
1928	3 006	12 068	551	...	—
1929	3 435	13 525	1 062	...	30.9
1930	4 750	20 587	910	...	19.2
1931	3 054	12 516	450	...	14.7
1932	3 648	9 207	580	3 016	15.9
1933	3 298	10 862	750	3 225	22.7
1934	1 108	5 763	30	351	2.7
1935	4 312	15 784	796	3 919	18.5
1936	5 196	16 820	1 127	4 080	21.7

«— — — stort sett må dette vintersildfiske betegnes som meget tilfredsstillende og rettende på adskillig for dem, hvis sluttopgjør i flere tidligere år visstnok ingenlunde hadde vist balanse.»

I 1930 ble det, som foregående år, kastet på hele strekningen fra Stad og sydover. Samlet utbytte ble 910 tusen hektoliter landnotsild, altså et meget godt resultat hva fangstmengde angår. Også ellers i 1930-årene har det vært flere gode år. 1931 ga i alt 450,000 hl noe ujevnt fordelt og tross alt best for Sognekysten, 1932 ga 580,000 hl, altså 130,000 mer enn 1931, og 1933 ga hele 750,000 hl, forresten mindre enn man kunne ventet, å dømme etter de store sildetyngder som ség under land. Været hindret nok driften en del.

Det første virkelige svartår i denne tiden inntraff i 1934 med bare 30,000 hl tilsammen. Oppsynet sier at silden overalt sto for dypt og for langt utpå til at man kunne nå den med landnotene. «Hele fisket blev en eneste stor skuffelse og fiskerne led et meget følelig tap på den bedrøvelige sesong.»

Det forholdsvis rike fiske i 1935 med en samlet landnotfangst på i alt 796,000 hl konsentrerte seg om siste del av sesongen. Det ble et usedvanlig rikt «etterfiske» som varte fra omkring 23. mars til midten av april, særlig i det nordlige Hordaland og i Sogn og Fjordane.

1936 ga usedvanlig store kvanta i flere distrikter i Sogn og Fjordane, men samtidig nærmest mislig landnotfiske i Hordaland. I alt ble det likevel fisket over en million hektoliter med landnot sør for Stad til en verdi av over 4 millioner kroner.

I forhold til fangsten for de øvrige redskap gjorde landnotfiskerne det best i 1929; de hadde da 30.9% av hele kvantum. I kronåret 1936 kom prosenttallet bare opp i 21.7%, for året var rikt også for andre grupper.

Det samlede resultat som det går frem av tabell 1, er meget ujevnt fordelt på de enkelte deltagende lag. Riktignok eksisterer det som kjent et utbredt og velutviklet system av «fastlag», «kastelag», «gruppelag» og andre former for samvirke mellom de enkelte bruk. Det finner på den måten sted en ganske betydelig utjevning, men likevel er det nok mange av dem som ikke har hatt noten i sjø, og som heller ikke på annen måte har fått del i årets fangster. Usikkerheten i så måte er ventelig større for landnot enn for noe annet redskap i sildefisket.

På den annen side er det vel neppe noe annet fiske som i den grad byr på muligheter for store gevinster. Etter beretningen inneholdt hvert steng gjennomsnittlig:

2,071 hl i 1932
1,875 — 1933
545 — 1934
1,108 — 1935
3,436 — 1936

Gjennomsnittene skjuler imidlertid veldige forskjeller mellom de enkelte steng. 4,000 til 10,000 hl pr. kast i 1930 betegnes som alminnelig. I 1932 ble det gjort alle tiders største kast, nemlig et på 50,000 hl til en verdi av noe over 1/4 million kroner, regnet etter gjennomsnittsprisen for landnotsild det året. Slike spredte storkast gir nytt mot til alle. De heldige håper på fortsatt hell, de uheldige håper og *må* håpe på bedre lykke neste gang. Derfor er anskaffelsene ofte blitt større enn en helt nøktern økonomisk kalkulasjon skulle betinge. Dette enestående håp til fremtiden og forskjellige omstendigheter ved den vanlige oppgjørsmåte har ført til veldige nyanskaffelser. Det er spørsmål om man ikke for lenge siden har fått en større bruksmasse enn strengt tatt nødvendig selv i et år med rikt fiske. Formannen i Noregs Sildesalslag, herr Karl Vadøy, ga følgende interessante uttalelse om dette i bladet «Fiskaren» for 3. mars 1938:

«Mi meining har vore og er, at der kunde verta gjort det same landnotfiske med 50% mindre bruk enn kva vi no har, og dermed kunde mange vore sparde store kontante utlegg.»

Den store kapital som er nedlagt i brukene krever en atskillig større og atskillig jevneré inntekt enn fisket har vist seg faktisk å kunne gi.

Vil en gå videre i en vurdering av det økonomiske resultat, er det nødvendig å se på deltagelsen. Følgende oppstilling viser hvorledes deltagelsen har utviklet seg siden 1927:

	Antall lag	Antall mann		Antall lag	Antall mann
1927....	694	5,854	1932....	902	6,440
1928....	745	6 389	1933....	1,030	7,400
1929....	750	6 190	1934....	1,150	8,050
1930....	902	7,232	1935....	901	5,612
1931....	1 100	8,800	1936....	915	5,181

Deltagelsen har altså variert på følgende måte:

Etter et utbytterikt år i 1929 øket tallet på landnotlag fra 750 til 902 i 1930, mannskapstallet gikk samtidig opp fra 6,190 til 7,232, og øket således med over 1,000 mann. Også året etter øket tallene igjen: Med 200 lag til 1,100 og med 1,600 mann til 8,800. 1931 ga som vi har sett i tabell 1, et resultat mindre enn halvparten av fangsten i 1930 for landnotens vedkommende. Dette virket formodentlig igjen på deltagelsen. I 1932 var det ikke stort flere lag enn i 1930, og bare 6,440 mann var med. Så steg deltagerantallet igjen for 1933 og 1934, men avtok i 1935 etter en helt mislykket sesong året før. I 1936 deltok 915 lag og 5,181 mann. Det er således ingen tydelig tendens i retning av økning i deltager-tallet gjennom 1930-årene.

Det er imidlertid også en annen tallserie en må ta i betraktning. Den gjelder en del av det tekniske utstyr i motorfarkostene.

Siden 1932 inneholder oppsynsjefens beretning sammenlignbare tall for de *motorfarkoster* som er knyttet til landnotfisket i silledistriktet sør for Stad:

	Antall motorfar- koster
1932..	420
1933..	470
1934..	490
1935..	714
1936..	808

Som en ser er tallet nesten fordoblet på 5 år; bare på ett år — fra 1934 til 1935 — kom det til 224 nye farkoster.

Dette betegner en ganske bemerkelsesverdig utvikling, tatt i betraktning at mannskapstallet ikke hadde noen utpreget stigende tendens. Det økede antall motorfarkoster har imidlertid sin naturlige forklaring. I 1930 har det foregått ganske betydelig og kostbar omlegging til motordrevne notbåter, de såkalte *motorgavler*. Det er vel heller neppe noen tilfeldighet at i landnotkommunen Bremanger er 33 av de 47 båtene som er bygget etter 1925 på 30 fot eller mindre. 34 av båtene anskaffet i 1925

og senere år hadde maskiner på fra 10 hestekrefter og nedover. Storparten av de nye farkoster i kommunen har således størrelse og maskinutstyr som motorgavler. Samtidig med og delvis betinget av denne omlegning går man over til stadig lengre, dypere — og dyrere kastenøter.

I tilknytning til den gjengitte uttalelse av formannen i Noregs Silde-salslag er det derfor rimelig å se på hvor store beløp det her dreier seg om. Oppsynssjefen gir følgende tall i 1936:

	Verdi kr.
Landnøtene	3,121,000
Notbåtene	1,386,700
Motorfarkoster . . .	2,119,900
Tilsammen	<u>6,627,600</u>

Det gjennomsnittlige kapitalutstyr pr. lag skulle etter dette ligge på omkring seks tusen kroner.

Men en må være klar over at tallene for deltagelsen etter oppsynets mening er minimumstall. Det er sannsynlig at det samme gjelder utstyrets verdi.

Landnotfisket på Sognekysten.

Omlegging til nye virksomhetsgrener foregår sjelden uten friksjoner og store økonomiske oppofrelser. Det er da heller ikke uten bekymring at fiskerne i Sogn og Fjordane har lagt om sin drift fra torskefiske til sildefiske.

Torskefisket ebbet imidlertid ut; det ser en best av følgende tall for deltagelse og fangstverdi under *skreifiskeriene* i fylket:

	Deltager- tall	Fangstverdi i mill. kr.
1920	7,816	7,6
1925	4,809	1,2
1930	1,900	0,1

Etter flere mislykte år på skreifisket var man nødt til å søke nye veier. Det ble en hurtig og meget skjebnesvanger omlegging. Tallene for deltagelsen fra Sogn og Fjordane i *sildefisket* med landnot viser følgende utvikling:

År	Antall deltakere fra Sogn og Fjor- dane	Fra andre fylker tilsammen	Antall deltakere i alt
1925	946	3 711	4 657
1926	1 078	4 314	5 392
1927	2 254	3 600	5 854
1928	3 291	3 098	6 389
1929	3 550	2 640	6 190
1930	3 600	3 632	7 232

Tallet på deltagere fra Sogn og Fjordane ble således mer enn 3-doblet på 5 år.

I slutten av 1920-årene ség storsilden inn på en måte som gjorde det mulig å ta den med landnot på Sognekysten. Før 1920 hadde man i dette distrikt ikke på lang tid fisket storsild annet enn med garn. Senere øket notfangstene fra år til år. Vi tar frem følgende tall for å vise betydningen av *landnotfisket* i Sogn og Fjordane:

År	Samlet fangst- mengde land- notsild sør for Stad	Herav fisket i Sogn og Fjor- dane	S. og F. fangst- mengde i pst. av samlet fangst- mengde land- notsild
	1 000 hl	1 000 hl	%
1925	—	27	
1926	—	29	
1927	169	63	37.3
1928	551	255	46.3
1929	1 062	775	73.0
1930	910	465	51.1
1931	450	250	55.6
1932	580	125	21.6
1933	750	390	52.0
1934	30	16	53.3
1935	796	316	39.7
1936	1 127	1 032	91.6

I 1929 ble ca. 1.1 mill. hl av samlet kvantum storsild tatt med landnot, og av dette falt tre fjerdeparter på Sogn og Fjordane. Neste rekordår var 1936. Det ble da fisket over en million hl landnotsild i fylket — over 90% av det hele. Det må unektelig betegnes som et heldig sammentreff at disse rike innsig av sild kom samtidig med at skreien ble borte.

I 1930-årene fortsatte den omlegging og utvikling som var begynt i 20-årene. Gode fangster i omleggingens første år har sikkert gjort sitt til å påskynde utviklingen, og året 1936 ga en særlig oppmuntring, men når det gjelder antall deltagere, er det ikke lenger tilgang som i tidligere år.

Men dette betyr neppe stagnasjon, langt mindre tilbakegang i driften, det er bare utviklingen som har tatt nye veier. Den fortsatte ekspansjon har gitt seg uttrykk i anskaffelse av betydelig større og betydelig kostbarere utstyr. Det gjelder kanskje vel så meget for Sogn og Fjordane som for de øvrige fylker. I Sogn og Fjordane er driften ensidig. Befolkningen er blitt spesialister i landnotfiske.

Det kostbare kapitalutstyr med store faste utgiftsposter hvert år gjør

det sikkert i meget høyere grad enn tidligere påkrevd å få store årlige fangster for å holde det gående. «Redskaper kjøpes i stor utstrekning på kreditt i håp om å klare vekslene under fisket», ble det uttalt på Florø-møtet 1938, og en av ordførerne anslo i et intervju utleggene for en 6 ukers tur til kost for mannskapet og til fartøyets drift til 385,000 kroner for landnotbrukene i Sogn og Fjordane.

Når det ikke er lagt opp noen reserver å ta av, ligger det klart i dagen at slike svartår må røyne hardt på økonomien. I sammendratt form kan således utviklingen karakteriseres på følgende måte:

Det har bare vært 2 virkelig gode landnotår i den siste 10-årsperiode. Selv i gode år er det store ujevnheter lagene imellom. Det har vært stor, kanskje *for* stor optimisme. Resultatet av denne optimisme er blitt en alt for stor bruksmasse. Det ser ikke ut som det har manglet kreditt for nyanskaffelse av notbruk. Man vet fremdeles lite om når og hvor silden vil sige inn.

* * *

Det har allerede vært foreslått at de fiskere som nå har drevet med landnot må legge til andre driftsmåter, og en utvikling i den retning torde nok ha mye for seg.

Men det ville være bra å ha følgende spørsmål på det rene før man går til alt for vidtrekkende rådgjerd:

Tjener fiskerne mer med andre redskap på sildefiske? Kan landnot-fisket rasjonaliseres, og hvilke omkostninger er det, under den nåværende drift, som har mest å si? Hvor stor kapital er nedlagt? Hvor mye koster det å drive med så stor kapital?

Regnskapsoppgaver fra landnotbruk i Sogn og Fjordane

Det er utbytte og omkostninger ved landnotfisket fra tre kommuner i Sogn og Fjordane som i det følgende skal vies en nærmere omtale.

Siden 1935 har ligningsmyndighetene forsøkt å samle inn data vedrørende driftsutgiftene for enkelte redskapsgrupper. For notbrukene er det av Riksskattestyret utarbeidet et særskilt, meget utførlig skjema inneholdende plass for så vel utbytteberegningen for hver sesong som for årsoppgjør under ett for hvert enkelt notlag.

Et slikt apparat med regnskapsinnsamling kan som man vil forstå vanskelig utbygges helt på noen få år. Allerede nå foreligger det imidlertid i enkelte kommuner et ganske verdifullt materiale.

Vi har fått anledning til å benytte oppgjørene og skal i det følgende gjengi resultatet for tre av de viktigste landnotkommuner i Sogn og Fjordane fylke: Solund, Bremanger og Askvoll.

Først skal vi imidlertid i all korthet gjøre rede for de prinsipper som ligger til grunn for utbytteberegningen, og de vanskeligheter som man støter på når man vil forsøke å gi de forskjellige regnskaper en systematisk sammenstilling. Slike vanskeligheter er det selvsagt flere av i et tilfelle som dette, hvor hensikten med materialinnsamlingen ikke har vært noen systematisk sammenstilling, men rett og slett en konstatering av inntekten for hvert enkelt lag og for lagets lottkarer.

Under landnotfiske er det ofte mange notlag om hvert steng. Før det enkelte lag får sin andel av fangsten fra gruppeoppgjøret, er allerede utgifter trukket fra, blant andre den såkalte landslott, som vanligvis utgjør 3 prosent av fangstens bruttoverdi. Det hender derfor bare i meget få tilfelle at landslott kommer med som fellesutgift på de skjemaer som vi har kunnet gjennomgå. Fellesutgiftene i tabell 1 kommer således vesentlig til å omfatte brensel- og smøreolje, i noen lag også utgifter til felles proviant. Enkelte lag følger dessuten den praksis at *losjifartøyets* andel og eventuelt vederlag til slepebåter går av fellesutgiftene. For å få en mest mulig ensartet oppstilling er begge disse poster skilt ut i de oppgjør hvor de forekommer blant fellesutgiftene, og inkluderes altså *ikke* i det *vi* i det følgende kaller fellesutgifter.

Det som blir igjen av fangstverdien etter at disse av oss beregnede fellesutgiftene er gått fra, fordeles mellom

1. Losjifartøyet
2. Mannskapet
3. Not og gavlbåter under ett

Under gruppe 1. er samlet alle de andeler som faller på losjifartøyet, under 2. alt som faller på mannskapet og under 3. alt som tilfaller brukene og gavlbåtene, enten gavlbåten tilhører bruket eller er leiet av utenforstående eller av en enkelt eller noen få av mannskapet. Praksis på dette område er øyensynlig meget forskjellig. Noen bruk er tilstrekkelig utstyrt med motorgavler, andre må leie assistanse om de skal holde seg på høyde med moderne bruk.

Ser en nå nøyere på disse tre former for utbytte, torde det være klart at ingen av de tre grupper en på denne måten har fått frem, representerer noen *ren* inntekt for de personer som står bak.

Fra fartøyparten går således i virkeligheten den del vintersildfisket må bære av årlige utgifter til vedlikehold, renter og amortisering. Vårt materiale inneholder imidlertid ikke oppgaver til å belyse disse forhold.

Fra mannsparten trekkes, før videre fordeling mellom mannskapet finner sted, de eventuelle utgifter til motorgavl, som mannskapet må bære, samt ekstralott til høvedsmann (notbas), kokk eller liknende. Når hver mann deretter har fått sin lott — hvis gjennomsnittstørrelse blir lik hele

den samlede mannspart dividert med antall mannslotter — må hver deltagere regne med visse utgifter til proviant og til oljehyre og annet spesialutstyr. Den nettoinntekt som da kommer frem, har vi imidlertid ikke kunnet beregne. Vi får bare frem den faktiske, den fra laget utbetalte lott.

Til tross for at selve notbrukets (rederiets) utgifter er satt opp forholdsvis utførlig, har det heller ikke her vært mulig å beregne noen netto av vintersildfisket særskilt for selve bruket (rederiet). De anførte utgifter refererer seg nemlig til hele årets drift. De er imidlertid så interessante og så pass utførlig oppgitt at vi har funnet å burde underkaste dem en særskilt behandling.

I tabellene for utbytteberegningen har vi ut over gjennomsnittlig mannslott ikke villet beregne noen gjennomsnittstall, bl. a. av følgende grunner: Materialets «enheter» er i dette tilfelle *regnskapsenheten* laget, ikke driftsenheten som er nær knyttet til losjifartøyet. Det er sannsynlig at de regnskapsenheter vi har fått oppgaver fra er meget nær sammenfallende med driftsenhetene. Men lagene er — selv om vi hadde funnet frem til faktiske driftsenheter — av meget forskjellig størrelse, noen har beskjeftiget 6—8 mann, andre nesten 30 mann. 10—20 mann er kanskje det vanlige.

Det er en annen enhet man kanskje kunne velge: bruket. Men her har vi for det første ikke oppgitt hvor mange bruk hvert lag representerer, for det annet har også begrepet bruk et noe varierende innhold.

Vi har til vårt arbeid ekstrahert alt det som fantes av brukbare notoppgjør i de tre forannevnte kommuner. Materialet omfatter da en samlet fangstverdi på 329 tusen kroner i 1935, litt over en million kroner i 1936 og 140 tusen kroner i 1937, hvilket vil si 8.4% i 1935, 26.1% i 1936 og 13.5% i 1937. Representasjonen er således absolutt best i 1936. 1935 var visstnok et av de første år man forsøkte Riksskattestyrets skjema. Det var derfor særlige vanskeligheter det året med å få skjemaet innarbeidet. I 1936 gikk det bedre med å få inn oppgavene. En annen grunn til den store representasjon det året er at landnotfisket slo særst godt til akkurat i de distrikt vårt materiale er hentet fra. I 1937 var utbyttet dårlig, særlig i kommunene på Sognekysten. I forhold til hele landnotfisket sør for Stad, blir derfor representasjonen meget lav.

I denne forbindelse må en videre ta i betraktning at det bare er fra Askvoll og Bremanger vi har materiale i alle tre år. Fra Solund mangler oppgjør både i 1935 og i 1937, mens kommunen i 1936 er representert med en fangstverdi på over en halv million kroner.

Den samlede fangstverdi fordelte seg i 1935 med 282,323 kr. på Bremanger og 46,946 kr. på Askvoll. Men da er ikke bare vintersild, men også verdien av forfangstsild og sommersild regnet med. I Askvoll, hvor dette var gitt særskilt opp, skyldtes således 41.3% forfangstsild og 26.3%

sommersild; bare 32.4% av fangstverdien var resultat av årets ordinære vintersildfiske.

Det er mulig at denne ulike sammensetning av fangstverdiene på forskjellige fiskesorter har forbindelse med en ulike lang *fangsttid*. Det ville selvsagt vært av overordentlig stor betydning å få disse forhold nærmere belyst, men materialet inneholdt ikke flere opplysninger på dette punkt.

Som *fellesutgifter* gikk det med gjennomsnittlig for alle lag 2.2% av fangstverdien i 1935, 3.8% i 1936 og 10.4% i 1937. De lave prosentall i 1935 og 1936 må dels sees i sammenheng med den forholdsvis store fangstverdi, dels kan det, i alle fall for 1935, ha tilknytning til den omstendighet at fellesutgiftene har vært mindre under fisket etter forfangst-sild og sommersild.

Det har ikke lyktes å bringe helt på det rene hva fellesutgiftene består av. Men først og fremst må det antas å være utgifter til losjifartøyets og motorgavlens drift, vesentlig brenselolje og smøreolje. I de fleste originalskjemaer er det imidlertid også satt tildels betydelige beløp under posten «andre fellesutgifter» for noen lags vedkommende *med*, men for de fleste *uten* opplysning om hvorvidt dette er utgifter til felles proviant. Vi tror at en på grunnlag av skjemaene må kunne gå ut fra at en ikke ubetydelig del av felles-utgiftene er utgifter til proviant. Andre poster av vesentlig betydning inneholder da fellesutgiftene etter vår oppstilling ikke.

Ser en fellesutgiftene i sammenheng med fangstverdien blir det klart at de ikke har vært så dominerende som en finner det under mange andre driftsformer. De skaper i det hele tatt neppe noe problem for landnot-fiskerne.

Etter at fellesutgiftene var trukket fra, ble det igjen til fordeling mellom losjifartøy, mannskapet og nota med gavlbåter når hele materialet sees under ett, 97.8% i 1935, 96.2% i 1936 og 89.6% i 1937. Herav fikk losjifartøyet 5.1% i 1935, 9.7% i 1936 og 10.1% i 1937, mannskapet henholdsvis 44.8, 42.8 og 38.7% og nota med gavlbåter henholdsvis 47.9, 43.7 og 40.8% av fangstverdien. Dette er hele materialet sett under ett, men en finner ingen vesentlig avvikelse om en går til hver enkelt kommune.

Den forholdsvis lave andel til losjifartøyet i 1935 må — på samme måten som de relativt lave fellesutgifter — kunne forklares med et betydelig hjemmefiske etter forfangst-sild og annen sommersild. Det kan i alle fall *tenkes* at man under den driften har vært mindre avhengig av å ha losjifartøy med.

Når losjifartøy benyttes, får det — enten det eies av notrederiet eller av andre — en avtalt godtgjørelse som varierer med fangstens størrelse. Den sats det skal regnes etter, er gjenstand for akkordering i hvert enkelt tilfelle. Etter de opplysninger vi har kunnet få gjennom materialet og fra annet hold, skulle det i de fleste tilfelle dreie seg om 10 prosent av fangstens verdi.

Det som er igjen når både fellesutgifter og fartøypart er gått fra, pleier en vanligvis dele likt i en mannspart og en redskapspart. Dette er jo også det hovedinntrykk en får etter tabell 2.

Nå er det imidlertid ofte slik at det fra mannsparten går enkelte lotter til motorgavl. Hvor det har vært opplysning om disse forhold har vi under bearbeidelsen skilt gavl-lottene ut fra mannsparten og lagt den til i neste gruppe. Derfor blir i tabellen den andel som faktisk falt på not og gavl-båter som regel litt større enn den faktiske mannspart.

Den gjennomsnittlige lott pr. mann for hele materialet sett under ett ble 402 kroner i 1935, 382 kroner i 1936 og 97 kroner i 1937. For hver kommune særskilt var størrelsesordenen mellom årene omtrent den samme. Lotten var nemlig for Bremanger henholdsvis 445 kroner, 428 kroner og 105 kroner, og for Askvoll henholdsvis 229 kroner, 184 kroner og 93 kroner. Gjennomsnittslotten i Solund i 1936 var 695 kroner pr. mann, altså betydelig høyere enn i Bremanger og Askvoll. Til gjengjeld kan man kanskje gå ut fra at resultatet for Solund var dårligere enn i de to andre kommuner både i 1935 og i 1937.

Notrederienes utgifter.

Når fangsten er delt på den måten vi nå har beskrevet, har notbruket (rederiet) visse utgifter til vedlikehold og liknende å ta hensyn til, før parthaverne kan få den del av årets utbytte som de i egenskap av redskapseiere har rett til.

Tabell 1. *Utbyttefordeling for landnotlag i Sogn og Fjordane.*

	1935	1936	1937
Materialet omfatter en samlet fangst på kr.	329 269	1 064 934	140 376
I alt ble det fisket med landnot for kr.	3 921 815	4 079 740	1 038 000
Materialet i pst. av samlet landnotfangst..	8.4%	26.1%	13.5%

1935.

	Bremanger		Askvoll	
Antall lag	18		5	
Antall mann	293		74	

	Kr.	%	Kr.	%
Samlet fangstverdi	282 323 ¹	100.0	46 946 ²	100.0
Herfra <i>fellesutgifter</i>	4 748	1.7	2 447	5.2
Igjen til deling	277 575	98.3	44 499	94.8
Av dette faller på				
Losjifartøyet	13 385	4.7	3 279	7.0
Mannskapet	130 471	46.2	16 921	36.1
Not og gavl-båter	133 729	47.4	24 299	51.7
Gjennomsnittlig mannslott ..	445	—	229	—

1936

	Bremanger		Solund		Askvoll	
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
Antall lag	18		17		43	
Antall bruk	—		78		72	
Antall mannslotter ...	257.75		340		596	
Samlet fangstverdi....	260 475 ³	100.0	540 234	100.0	264 225 ⁴	100.0
Herfra fellesutgifter ...	12 893	3.0	15 910 ⁵	2.9	11 437	4.4
Igjen til deling	247 582	97.0	524 324	97.1	252 788	95.6
Av dette faller på						
Losjifartøyet	25 370	10.0	51 668	9.6	26 707	10.1
Mannskapet	110 300	42.4	236 328	43.7	109 435	41.4
Not og gavlbåter ..	111 912	44.6	236 328	43.8	116 645	44.1
Gjennomsnittlig mannslot.....	428	—	695	—	184	—

1937,

	Bremanger		Askvoll	
	Kr.	%	Kr.	%
Antall lag.....	16		27	
Antall mannslotter	199,5		361,5	
Samlet fangstverdi	53 384 ⁶	100.0	86 992 ⁷	100.0
Herfra går fellesutgifter	5 624	10.6	8 939	10.3
Igjen til deling	47 760	89.4	78 053	89.7
Av dette faller på				
Losjifartøyet	5 679	10.6	8 575	9.9
Mannskapet.....	20 897	39.1	33 445	38.4
Not og gavlbåter.....	21 184	39.7	36 033	41.4
Gjennomsnittlig mannslott ..	105		93	

¹ Uoppgitt hvor meget av dette som var sommersild.

² Herav forfangstsild 19 421 (41.3%)

sommersild 12 359 (26.3%)

Tils. 31 780 (67.6%)

³ Herav antagelig for sommersild minst kr. 6 092, for laks kr. 2 400, tils. kr. 8 492 (3.3%).

⁴ Herav for sommersild minst kr. 10 648 (4.0%).

⁵ Herav slepeluter kr. 4 819.

⁶ Herav på sommersild minst kr. 12 831 (24.0%).

⁷ Herav for sommersild minst kr. 3 557 (4.1%).

Tabell 2. *Notrederiets årsoppgjør. Bremanger.*

	1935		1936		1937	
Antall notlag som materialet omfatter	18		18		16	
Samlet fangstverdi kr.	282 323		260 475		53 384	
	Kr.	Pst. av red. brt.	Kr.	Pst. av red. brt.	Kr.	Pst. av red. brt.
Gjennomsnitt pr. lag:						
Fangstens verdi (brutto)	15 685	—	14 471	—	3 336	—
Av dette tilfalt rederiet for not og for gavlåter ¹	7 433	100.0	6 508	100.0	1 348	100.0
Rederiets utgifter: ¹						
Utgifter i alt	3 981	53.6	3 948	60.7	1 217	90.3
Spesifikasjon:						
Nye notdeler	901	12.1	1 178	18.1	333	24.7
Tråd og liknende	31	0.4	128	2.0	27	2.0
Tau, dregger og presenning ..	152	2.0	247	3.8	50	3.7
Lønn for vølingsarbeid og andre vedlikeholdsutgifter på nota	65	0.9	86	1.3	37	2.7
Barking og henging (tørking)	370	5.0	316	4.9	112	8.3
Leie av motorgavl og vedlikehold av egen motorgavl ...	227	3.1	192	2.9	91	6.8
Vedlikehold og innkjøp av småbåter	35	0.5	211	3.2	24	1.8
Leie av nothus eller vedlikehold av eget nothus	104	1.4	76	1.2	60	4.5
Baslott og førerlott	111	1.5	18	0.3	8	0.6
Andre utgifter vedrørende driften	176	2.4	44	0.7	7	0.5
Avskrivning	1 809	24.3	1 452	22.3	468	34.7
Netto-overskudd	3 452	46.4	2 560	39.3	131	9.7
Overskudd før avskrivning	5 261	70.8	4 012	61.6	599	44.4
Samlet redskapsverdi ved begynnelsen av året	uopp-gitt		10 410		8 730	
Avskrivning i prosent av redskapsverdien	—			13.9		5.4

¹ Alt vedrørende løsjifartøy er holdt utenfor.

For en av kommunene — Bremanger — var det gitt meget fyldige opplysninger for alle lag også på dette punkt. I tabell 3 har vi derfor kunnet gjengi notrederiers årsoppgjør for 18 notlag i 1935 og 1936 og for 16 notlag i 1937.

Vi har i denne tabellen regnet ut *gjennomsnittstall* med utgangspunkt i den samlede fangstverdi på 282,323 kr. i 1935, 260,475 kr. i 1936 og 53,384 kr. i 1937. I gjennomsnitt pr. lag ble fangstens bruttoverdi 14—15 tusen kroner i de to første år og litt over 3 tusen kroner i 1937. Herav fikk rederiet for not og gavlbåter en andel som er beregnet til 7,433 kr. i 1935, 6,508 kr. i 1936 og 1,348 kr. i 1937.

De samlede utgifter beløp seg til nær 4,000 kroner i 1935 og 1936, men bare 1,217 kroner i 1937, altså en nedgang til tredjeparten, som fordelte seg over de fleste utgiftsposter. Men til tross for at det medgikk et betydelig mindre beløp i 1937, slukte omkostningene det aller meste av rederiets inntekt, nemlig hele 90%, mot ca. 54% i 1935 og ca. 61% i 1936.

Denne store variasjon i det beløp som medgikk til omkostninger er det i grunnen ikke så vanskelig å finne en forklaring på. I motsetning til de rene driftsutgifter og proviantutgiftene er rederiets utgifter for en vesentlig del ikke faste, de er avhengige av fangstbeløpet.

Nye notdeler må det jo anskaffes år om annet for å holde nota vedlike. Hvor mye man skal gjøre hvert år, beror imidlertid for det første på slitasje i året, og slitasjen avhenger ofte av fangstmengden. Det kommer med andre ord an på hvor mye nota har vært brukt. Men ofte er det nok slik at man innretter seg med reparasjonene etter hva fisket har gitt i utbytte, slik at man setter best i stand etter en rik sesong.

Således også med den største omkostningspost: *avskrivning på redskapsutstyret* (landsskattelovens § 44 c) omfattende både verdiforringelse, som skyldes tidens tann, og verdiforringelse som følge av utidsmessighet.

Det ser ut som om man i stor utstrekning har søkt å skrive mye av i de gode år, og ligningsmyndighetene har høve til å variere avskrivningsprosenten innen forholdsvis vide grenser. Regnet i prosent av redskapsverdien ved begynnelsen av året utgjorde avskrivningene 13.9% i 1936 og 5.4% i 1937. Likevel kom avskrivningene i 1937 til å utgjøre hele 34.7% av rederiets *fangstinntekt* mot i 1936 22.3% og i 1935 24.3%. I 1935 kunne utgiftene ikke sammenlignes med redskapsverdien, da verdiansettelsene ikke fantes i materialet.

Nest etter avskrivning og utgifter til nye notdeler er det *barking og henging (tørrking)* av not som har mest å si. Det medgikk til denne omkostningsart gjennomsnittlig 370 kr. i 1935, 316 kr. i 1936 og 112 kr. i 1937 eller henholdsvis 5.0%, 4.9% og 8.3% av rederiets inntekt.

Rederiets *nettooverskudd* ble 3,452 kr. (46.4%) i 1935, 2,560 kr. (39.3%) i 1936 og 131 kr. (9.7%) i 1937. I tabellen er også tatt med en beregning over overskuddets størrelse når en ikke regner med avskrivning.

4. DRIFTSØKONOMISK STATISTIKK FOR VINTERSILDFISKET 1940

Innledning.

Før sesongen 1939 tok til ble det fra Næringsavdeling II i Strukturoversikten gjort henvendelse til Fiskeridirektøren med anmodning om assistanse med å få satt i gang driftsøkonomiske undersøkelser for den sesong som da var forestående. Det ble imidlertid ikke noe av dette arbeid før våren 1940, og denne første undersøkelse gjelder for sesongen 1940 (vinteren 1939/40).

Utdeling av skjemaer ble i samråd med Fiskeridirektoratet foretatt av Noregs Sildesalslags avdelinger i Ålesund, Bergen, Haugesund og Egersund i forbindelse med oppgjør for sesongen. Det ble herunder tatt hensyn til at en ønsket å få med både gode og dårlige resultater. En la også an på å finne frem båtlag hvor en kunne vente å få pålitelige oppgaver. Fiskeridirektoratet har samlet oppgavene inn og vært behjelpelig med kontroll av oppgavene. Strukturoversikten har utarbeidet og bekostet skjemaer og bearbeidet det innkomne materiale. Under kontrollen av de innkomne oppgaver og utarbeidelsen av nærværende oversikt har oppsynssjef Håkon Vikses hjelp og råd vært til stor nytte.

Undersøkelsen i 1940 bygger på 135 driftsoppgaver avgitt av fiskere på grunnlag av det oppgjør som ble foretatt etter endt sesong. Det kom inn i alt 155 oppgjør, men 20 av disse måtte holdes utenfor, da de ikke var tilstrekkelig utfylt. I alt var det delt ut ca. 1,000 skjemaer. Det er således også relativt sett svært få som har fulgt henstillingen om å sende inn driftsoppgaver.

Av forskjellige helt ekstraordinære grunner er arbeidet blitt så forsinket at det neppe lenger har krav på den interesse som det ellers ville hatt. Den vesentlige årsak til forsinkelsen ligger antagelig i den omstendighet at fiskerne ikke fikk sluttoppgjør for fangsten før ut på høstparten. Det er dessuten mulig at enkelte oppgavegivere har ment at undersøkelsene var av mindre interesse etter de inntrufne ekstraordinære forhold. Alt i alt må undersøkelsen for sesongen 1940 sies å være mindre vellykket.

Det kom som nevnt bare inn et lite antall oppgaver og bare et fåtall av disse hadde gitt helt uttømmende spesifikasjoner. I tabellene har vi derfor bare tatt med de aller groveste postene i utbyttedelingen. Av omkostningene er det bare utgiftene til olje m. v. som har kunnet medtas for alle redskapsgruppene. Redskapsutgifter under sesongen er bare satt opp for snurpenotlagene. Noe beløp til amortisasjon og renter for redskapskapitalen er ikke tatt med, heller ikke noe til vedlikehold av skrog og maskin, men en må selvsagt være klar over at en vesentlig del av disse utgiftene faktisk ofte blir betalt av rederiets inntekter på vintersildfisket. Dette kan en imidlertid ikke få gjort noe med før en har årsregnskap fra rederiene.

Undersøkelsens omfang.

Tabellene bygger som nevnt på oppgaver for i alt 135 båtlag hvorav 35 drivgarnslag, 52 settegarnslag, 16 lag med kombinert driv- og settegarn og 32 snurpenotlag. Drivgarnslagene fisket i alt 83,456 hl til en salgsverdi av kr. 498,703, gjennomsnittspris kr. 5.98 pr. hl, settegarnslagene hadde fisket 34,189 hl, verdi kr. 186,168, pris kr. 5.45, de kombinerte garnlag 29,357 hl, verdi kr. 175,909. Fra landnotlag foreligger ingen oppgaver. I alt hadde de fartøyer som undersøkelsen omfatter, fisket 442,653 hl til en samlet verdi av kr. 2,671,359. Gjennomsnittsprisen for alle under ett blir således kr. 5.90 pr. hl. I disse verditallene som går ut på å sammenligne gjennomsnittsprisene er ikke regnet med eventuell fraktgodtgjørelse og «lossepenge» til mannskapet. De gjennomsnittlige fangstverditall som er ført opp i etterfølgende tabeller omfatter imidlertid også disse godtgjørelser. Etter oppgaver i Noregs Sildesalslags beretning ble det i alt under sesongen fisket opp 4,395,673 hl til en samlet verdi av kr. 28,482,313 (hvilket svarer til en gjennomsnittspris av kr. 6.48 pr. hl). Materialet skulle etter dette representere 10.1% av vintersildfiskets mengdeutbytte og 9.4% av verdien.

Deltakelsesstatistikken for vintersildfisket er som kjent meget svak, da deltakerne nord for Stad ikke har vært innmeldt til oppsynet. For 1940 foreligger den heller ikke komplett ennå. Etter oppsynssjef Håkon Vikses beretning var tallene for deltakelsen *sør for Stad* følgende:

	Antall lag fartøyer	Antall mann
Snurpenot	250	4 358
Kombinert snurpenot-landnot	98	1 449
Landnot	347	1 265
Drivgarn	573	4 207
Settegarn	835	4 196
Kombinert garnfiske	216	1 294
I alt	2 319	16 769

Foretatte prøver viser at disse tallene sikkert er noe for lave. I tillegg til denne deltakelsen kommer de lag som bare var med nord for Stad. Det riktige tall for deltakelsen nord for Stad er det imidlertid vanskelig å fastslå. Alle de snurpenotlag som deltok nord for Stad antas også å ha vært med sønnafor. Landnotfiske foregår ikke nord for Stad. Settegarnfiske er så ubetydelig at vi i denne beregning kan se bort fra det. En må imidlertid gå ut fra at det har vært en hel del drivgarnlag som bare fisket nord for Stad og således ikke er kommet med i deltakelsesstatistikken sør for Stad. Dersom en ser bort fra denne svakhet kan det på grunnlag av deltakelsesstatistikken sør for en Stad settes oppfølgende representasjonsprosenter, som imidlertid gjengis med alle forbehold. Dersom de faktiske deltakelsestall er større enn angitt i statistikken, hvilket vi holder for sannsynlig, blir representasjonsprosenten lavere.

Materialet i prosent av alle deltakende:

	Lag	Mann
Snurpenot	12.8%	14.6%
Drivgarn	6.1%	6.8%
Settegarn	6.2%	6.3%
Kombinert garnfiske	7.4%	8.2%
Landnot.....	0.0	0.0
Alle	4.0%	6.2%

Kontroll av oppgavene.

For 115 av de innkomne skjemaer ble det til kontroll innhentet oppgaver fra Noregs Sildesalslags avdelingskontorer over samlet utbetaling. Det viste seg å være meget god overensstemmelse. Bruttofangstopp-gavene må derfor antas å være riktige.

Til kontroll har en videre fått utlånt skjema for vedkommende fartøys innmelding til oppsynet sør for Stad. Innmeldingen praktiseres bare for de fartøyer som deltar sør for Stad og også der unnlater enkelte å melde seg. Det foreligger derfor ikke innmeldingsskjema for alle de fartøyer som er med i undersøkelsen. Så langt som det har vært mulig har en imidlertid jamført innmeldingsskjemaets oppgave over redskapsutrustningen med det som er angitt i driftsoppgavene. Det har også vært mulig å supplere driftsoppgavene noe med disse innmeldingsoppgavene.

Dessuten kan bemerkes at hvert enkelt skjema nøye er gjennomgått før videre bearbeidelse ble foretatt. Under denne gjennomgåelsen ble som nevnt 20 skjemaer sjaltet ut, enten fordi de var ufullstendig utfylt eller fordi oppgavene ikke ble funnet rimelige.

I det følgende vil bli behandlet de viktigste resultater for hver enkelt redskapsgruppe.

Snurpenotfiske (Tabell 1.).

Fartøyene er delt i to grupper, a. dampfartøyer (i alt 23) og b. motorfartøyer (i alt 9). Gjennomgåelsen av oppgavene viser at det bare er de større fartøyer som er kommet med. Dette kommer også til uttrykk i den gjennomsnittlige lengde i fot som er satt opp i tabellen. Disse gruppene er forskjellige når det gjelder gjennomsnittsstørrelse, men bemanning og redskapsutrustning er omtrent den samme. Den gjennomsnittlige brutto fangstverdi på dampfartøyene var kr. 60,713, (høyeste kr. 93,242, laveste kr. 16,257), på motorfartøyene kr. 46,008 (høyeste kr. 78,076, laveste kr. 17, 245).

Utbyttedelingen på snurpefartøyene foregår i samsvar med fastsatt tariffavtale. Avtalen som gjaldt under sesongen 1940 var fastsatt i voldgiftsdom 27. januar 1939. *Bemanningen* er i denne avtalen fastsatt til 16 mann inklusive notbas og bestmann. Dertil kommer maskinbemanning: maskinmester og maskinassistent (fyrbøter), stuert og skipper. Samlet besetning blir således med få unntak 20 mann pr. fartøy.

Fra den samlede *fangstverdi* skal etter avtalen fratrekkes stuerthyre (kr. 52.— pr. uke), salgavgifter, landslott, telefon, telegrammer og eventuelt assurance av fangst og proviant. Disse utgifter er i tabellen kalt «fellesutgifter».

Det gjenværende beløp (delingsfangsten) skal etter avtalen deles prosentvis på følgende måte:

Når bruttofangsten er på	Båter over 103 fot		Båter under 103 fot	
	Mannskapet %	Rederiet %	Mannskapet %	Rederiet %
Inntil kr. 40 000	29	71	30	70
Over kr. 40 000, inntil kr. 60 000	30	70	31	69
Over kr. 60 000	31	69	32	68

På mannskapet falt etter tabell 1 kr. 18,305 i gjennomsnitt pr. fartøy på dampfartøyene, og kr. 14,065 på motorfartøyene, hvilket svarer til en gjennomsnittlig brutto mannslott på henholdsvis kr. 1,159 og kr. 879 og for alle under ett kr. 1,076. Fra dette går utgifter til felles proviant.

Tilbake som gjennomsnittlig nettolott (faktisk utbetaling) pr. mann på dampfartøyene ble da kr. 1,015 og på motorfartøyene kr. 719. Vi har imidlertid ikke materiale til å dømme om hvorvidt dette gir et helt ut riktig bilde av forholdene for hele snurpeflåten. På snurpefartøyene anskaffes som regel all proviant for fellesregning. Proviandutgiftene har etter vår oppgave dreiet seg om halvannet hundre kroner pr. mann, noe varierende med driftstiden.

Alle andre utgifter ved fisket, som utgifter til bunkers, vedlikehold av redskaper under fisket, hyrer, lønninger og ekstralotter må dekkes av rederiets part i fangst. Det samme gjelder rederiets øvrige utgifter til vedlikehold av skrog og maskin. Spørsmål om disse utgifter ble imidlertid ikke tatt med i skjemaet, da det ikke er mulig å vite hvor meget av dem som direkte kan tilskrives dette spesielle fiske.

Til *bunkers m.v.* på dampfartøyene (kull) medgikk kr. 6,950 (11.4% av fangstverdien) og på motorfartøyene (brenselolje) kr. 4.187 (9.1% av fangstverdien). Som kjent var den prisstigning for kull som hadde funnet sted til sesongen 1940 atskillig større enn stigningen i oljeprisene. Dette torde være en av grunnene til at skilnaden i bunkersutgiftene var så vidt forskjellig i sammenligning mellom de to gruppene. Noe helt sikkert kan imidlertid ikke uttales om dette. Flere av dampfartøyenes rederier hadde nemlig, etter hva vi har fått opplyst, forutsett prisstigning og kjøpt inn kull til gammel pris. Av den grunn fikk de antakelig forholdsvis lave bunkersutgifter. Nøyere gjennomgåelse av de enkelte oppgaver synes også å tyde på dette. Som redskapsutgifter under fisket er satt opp gjennomsnittlig kr. 4,149 på dampfartøyene og kr. 2,398 på motorfartøyene. Til hyrer, lønninger og ekstralotter som fartøyet (rederiet) må utrede av sin andel av fangsten, medgikk gjennomsnittlig henholdsvis kr. 9,860 og kr. 8,038. Etter tariffavtalen er rederiene bundet til følgende hyrer:

Bestmann som regel kr. 60. — pr. uke + 1 lott. Maskinassistent, tidligere kalt fyrbøter, kr. 165. — pr. måned og fri kost (etter 2 års fartstid kr. 175. — pr. måned og fri kost.) Fyrbøter kr. 160 pr. måned og fri kost. Rederiet betaler også hyre til skipper og maskinist og i flere tilfelle spesielt vederlag i form av «ekstralotter» til skipper, maskinist, notbas og bestmann, ettersom forholdene tilsier. Utgiftsposten er imidlertid ikke nærmere spesifisert i oppgavene.

Drivgarnfiske (Tabell 2).

Materialet er delt i to grupper: a og b. Gruppe a omfatter 22 fartøyer hvor mannskapet holder selve garna, fartøyet (rederiet) kabelen samt stjerner og blåser, gruppe b 13 fartøyer hvor rederiet holder hele redskapsutstyret. Gjennomsnittlig fangstverdi var noe over kr. 14,000 i begge gruppene. Dette ga i gruppe a en lott pr. mann *med* redskap på kr. 1,212 (høyeste 2,449, laveste 538) og i gruppe b en lott pr. mann *uten* redskap på kr. 660 (høyest kr. 1,190, lavest kr. 201). Fra lotten i gruppe a går deretter i virkeligheten de utgifter til vedlikehold og nyanskaffelse av redskaper som hver mann hadde særskilt. Oppgavene rakk ikke til for å gi noe fullstendig bilde av hvor store disse utgiftene var. «Mannslotten» i gruppe a inneholder i virkeligheten også et vederlag for redskapenes innsats i bedriften. Forskjellen i gjennomsnittlig manns-

lott i de to gruppene blir ca. 550 kr. Dersom en kan gå ut fra at forholdene for fiskerne i de to grupper under drivgarn var de samme, bortsett fra det forhold at mannskapet i gruppe a også fikk redskapslott, så kan en gå ut fra at forskjellen motsvarer redskapslott. Vi vet imidlertid ikke hvor stor del av denne som medgikk til redskapsutgifter og hvor meget som ble levnet redskapseieren som netto. Det er ikke i noen av gruppene regnet med utgifter til proviant. Eventuell felles proviant kommer derfor også til fratrekk i de lottene som er ført opp i tabellen. De samlede utgifter til brenselolje var gjennomsnittlig pr. fartøy kr. 821 i gruppe a og kr. 921 i gruppe b, hvilket svarer til henholdsvis 5.7 og 6.5% av fangstens bruttoverdi. I gruppe a ble disse utgifter trukket fra som fellesutgifter, i gruppe b har dette bare delvis vært tilfelle, beløpet er derfor større enn det som for gruppen er ført opp som fellesutgifter.

Settegarnfiske (Tabell 3).

De 52 settegarnfartøyene som er med i undersøkelsen, er delt i tre grupper, a, b og c, jevnfør tabellen. Gruppe a inneholder 17, gruppe b 7 og gruppe c 28 fartøyer. Gjennomsnittlig fangstverdi var henholdsvis kr. 3,347, kr. 4,488 og kr. 3,577. Dette ga mannslotter på henholdsvis kr. 515, kr. 402 og kr. 283. Høyeste lott var henholdsvis kr. 738, kr. 596 og kr. 652, laveste kr. 196, kr. 169 og kr. 48. Gjennomsnittslotten i gruppe a på kr. 515 reduseres i virkeligheten med det som hver mann må betale i nyanskaffelser og vedlikehold av redskaper, på samme måte som på drivgarnfartøyene. Først når disse utgiftene er trukket fra, kan det foretas en reell jamføring med lottene i de øvrige grupper. Fra alle de lottene som er ført opp i tabell 3, går dessuten det meste av provianteringsutgiftene. Bare i meget få tilfelle er utgiften til felles proviant med i fellesutgiftene. Da imidlertid oppgavene også på dette punkt var noe mangelfulle, har det antakelig ikke vært mulig å skille dem helt ut, men den feil i gjennomsnittslotten som oppstår av denne grunn, blir neppe større enn ca. 10 kroner.

Til *brenselolje* m. v. medgikk i gruppe a gjennomsnittlig kr. 293 (8.8% av fangstverdien), i gruppe b kr. 317 (7.1%) og i gruppe c kr. 267 (7.5%), altså omtrent det samme i alle gruppene. Heller ikke for settegarnfartøyer har en funnet å kunne foreta noen sammenstilling av tallene for redskapsutgifter.

Kombinert garnfiske (Tabell 4).

16 av de fartøyene som er med i undersøkelsen drev både drivgarnfiske og settegarnfiske i sesongen. Driftsresultatene er satt opp i tabell 4, de ble som en ser, omtrent de samme som for de «rene» drivgarnfiskere, med gjennomsnittslott i gruppe a på kr. 1,146 pr. mann *med* redskap og i gruppe b på kr. 688 pr. mann *uten* redskap.

Tabell 1. *Snurpenotfiske 1940.*

I alt	a.		b.		Alle	
	Dampfartøyer		Motorfartøyer			
1. Antall fartøyer	23		9		32	
2. « mann	461		175		636	
3. Herav lottakere	364		144		508	
4. Samlet fangstmengde hl.	228 601		67 050		295 651	
5. Samlet fangstverdi kr. ...	1 396 401		414 074		1 810 475	
<i>Gjennomsnitt pr. fartøy</i>						
6. Fiskets varighet, døgn ...	83		87		84	
7. Fartøyets lengde, fot ...	108		91		103	
8. Antall mann	20.0		19.4		19.9	
9. Herav lottakere	15.8		16.0		15.9	
10. Redskapsverdi i alt ¹ kr. ...	23 382		22 200		23 144	
11. Herav snurpenøter kr. ...	18 043		17 667		17 938	
12. Notbåter ² kr.	4 859		4 433		4 739	
13. Herav 1 lettboat kr.	110		100		108	
14. Fangstmengde hl	9 939		7 450		9 239	
	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto
15. Fangstverdi (brutto- fangst)	60 713	100.0	46 008	100.0	56 577	100.0
16. Fellesutgifter ³	942	1.6	807	1.8	904	1.6
17. Delingsfangst	59 771	98.4	45 201	98.2	55 673	98.4
18. Herav til fartøyet m/redskap	41 476	68.3	31 198	67.7	38 585	68.2
19. Herav til mannskapet ...	18 305	30.1	14 065	30.5	17 113	30.2
20. Gjennomsn. bruttolott pr. mann	1 159	—	879	—	1 076	—
21. ÷ Fellesproviant pr. mann	144	—	160	—	149	—
22. Gjennomsn. nettolott ...	1 015	—	719	—	927	—
23. Av de samlede utgifter var utgifter til bunkers (kull, olje m. v.)	6 950	11.4	4 187	9.1	6 173	10.9
24. Redskapsutgifter <i>under fisket</i>	4 149	6.8	2 398	5.2	3 656	6.5
25. Hyrer, lønninger, ekstra- lotter ⁴	9 860	16.3	8 038	17.5	9 347	16.5
26. Disse utgifter tilsammen.	20 959	34.5	14 623	31.8	19 176	33.9

¹ Da sesongen tok til.

² En med og en uten motor.

³ Stuerthyre, havnepenger, telefon- og telegramutgifter.

⁴ Utenom stuerthyren.

Tabell 2. *Drivgarnfiske 1940.*

	a.		b.		Alle	
	Mannskapet holder garn ²		Fartøyet holder alle redskaper			
<i>I alt:</i>						
1. Antall fartøyer	22		13		35	
2. « mann	171		113		284	
3. Herav lottakere	170		109		279	
4. Samlet fangstmengde hl .	52 630		30 826		83 456	
5. Samlet fangstverdi kr. . .	315 414		183 289		498 703	
6. Annen inntekt ⁷ kr.	1 050		2 031		3 081	
7. Inntekt i alt kr.	316 464		185 320		501 784	
<i>Gjennomsnitt pr. fartøy:</i>						
8. Fiskets varighet, døgn ..	79		80		80	
9. Fartøyet lengde, fot.	49		53		50	
10. Antall lottakere	7.7		8.4		8.0	
11. « garn	53		66		58	
12. Samlet redskapsverdi ³ kr.	3 960		6 115		4 761	
13. Fangstmengde hl	2 392		2 371		2 384	
	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto
14. Fangstverdi	14 385	100.0	14 255	100.0	14 337	100.0
(bruttofangst) (7 : 1)						
15. Fellesutgifter	1 201	8.3	379	2.7	896	6.2
16. Delingsfangst (14 ÷ 15) ..	13 184	91.7	13 876	97.3	13 441	93.8
17. Herav til fartøyet	3 854	26.8	8 331	58.4		
18. Herav til mannskapet.	49 330	64.9	55 545 ⁶	38.9		
19. Bruttolott pr. mann ¹ (18 : 10)	1 212	—	660	—	991	—
20. Av de samlede utgifter var utgifter til brenselolje m.v.	821	5.7	921	6.5	858	6.0

¹ Før hver enkelt manns særskilte redskapsutgifter var betalt.

² Fartøyet holder kabel, stjerner og blåser.

³ Garn, kabel, stjerner og blåser.

⁴ Med redskap.

⁵ Uten redskap.

⁶ Av beløpet var kr. 52 «lossepenge» til mannskapet.

⁷ Lossepenge og fraktgodtgjørelse.

Tabell 3. *Settegarnfiske 1940.*

	a.		b.		c.		Alle	
	Mannskapet holder garn		Fartøyet holder alle redskaper		Det gis særskilt redskapslott			
<i>I alt:</i>								
1. Antall fartøyer	17		7		28		52	
2. « mann	84		36		146		266	
3. Herav lottakere	84		36		145		265	
4. Samlet fangstmengde hl.	10 360		5 495		18 334		34 189	
5. Samlet fangstverdi kr.	55 667		31 173		99 328		186 168	
6. Andre inntekter ¹ kr.	1 235		244		835		2 314	
7. Inntekt i alt kr.	56 902		31 417		100 163		188 482	
<i>Gjennomsnitt pr. fartøy:</i>								
8. Fiskets varighet, døgn	39		49		42		42	
9. Fartøyets lengde, fot.	40		41		39		40	
10. Antall lottakere	4.9		5.1		5.2		5.1	
11. Antall garn	37		40		37		37	
12. Samlet redskapsverdi kr.	2 365		2 920		2 441		2 473	
13. Fangstmengde hl	609		785		655		657	
	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto
14. Fangstverdi (bruttofangst) (7 : 1)	3 347	100.0	4 488	100.0	3 577	100.0	3 625	100.0
15. Fellesutgifter	371	11.1	388	8.6	258	7.2	313	8.6
16. Delingsfangst (14 ÷ 15)	2 976	88.9	4 100	91.4	3 319	92.8	3 312	91.4
17. Herav til fartøyet	452	13.5	2 050	45.7	433	12.1	657	18.1
18. — redskapene	—	—	—	—	1 412	39.5	760	21.0
19. — mannskapet	2 524	75.4	2 050	45.7	3 174	41.2	1 895	52.3
20. Bruttolott pr. mann ¹ (19 : 10)	515	—	402	—	283	—	372	—
21. Av de samlede utgifter var utgifter til brenselolje m.v.	293	8.8	317	7.1	267	7.5	282	7.8

¹ Før hver enkelt manns eventuelle redskapsutgifter var betalt.

² Med redskaper.

³ Uten redskaper.

⁴ Lossepenge og fraktgodtgjørelse.

Tabell 4. Kombinert sette- og drivgarnfiske 1940.

	a.		b.		Alle	
	Mannskapet holder garn		Det gis særskilt redskapslott			
<i>I alt:</i>						
1. Antall fartøyer	11		5		16	
2. « mann	76		30		106	
3. Herav lottakere	76		29		105	
4. Samlet fangstmengde hl .	21 923		7 434		29 357	
5. Samlet fangstverdi kr. . .	129 128		46 781		175 909	
6. Andre inntekter ⁴	1 155		683		1 838	
7. Inntekt i alt kr.	130 283		47 464		177 747	
<i>Gjennomsnitt pr. fartøy:</i>						
8. Fiskets varighet, døgn . .	82		69		78	
9. Fartøyets lengde, fot . . .	47		44		46	
10. Antall lottakere	6.9		5.8		6.6	
11. Antall garn	78		51		75	
12. Samlet redskapsverdi kr.	5 495		4 978		5 333	
13. Fangstmengde hl	1 993		1 487		1 835	
	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto	Kr.	Pst. av brutto
14. Fangstverdi (bruttofangst) (7 : 1)	11 844	100.0	9 493	100.0	11 110	100.0
15. Fellesutgifter	722	6.1	514	5.4	657	5.9
16. Delingsfangst	11 122	93.9	8 979	94.6	10 453	94.1
17. Herav til fartøyet	3 213	27.1	3 078	32.4	3 171	28.5
18. Herav til redskapene . . .	—	—	1 911	20.2	597	5.4
19. Herav til mannskapet . . .	7 909 ²	66.8	³ 3 990	42.0	6 685	60.2
20. Bruttolott pr. mann ¹ (19 : 10)	² 1 146	—	³ 688	—	1 013	—
21. Av de samlede utgifter var utgifter til brenselolje m.v.	591	5.0	511	5.4	566	5.1

¹ Før hver enkelt manns særskilte redskapsutgifter var betalt.

² Med redskap.

³ Uten redskap.

⁴ Lossepenger og fraktgodtgjørelse.

Opprinnelig var det utarbeidet en tabell som ga tallene for hver enkelt familie, men denne er ikke tatt med her. GMG.

5. UNDERSØKELSE AV FORBRUKET TIL 20 FISKER- OG SMÅBRUKERFAMILIER I GILDESKÅL I NORDLAND

Hvordan undersøkelsen kom i stand.

Under en samtale med konsulent Oscar Sund i Fiskeridirektoratet ble det nevnt at vi under arbeidet med strukturoversikten ofte hadde ønsket å ha oversikt over de vanlige fiskerhusholdningers viktigste utgiftsposter. Konsulent Sund henviste oss til handelsbestyrer Paaske Nordvik, Kvarnes i Salten, og etter en del korrespondanse erklærte denne seg villig til å sette opp en oversikt for en del familier som var medlemmer av forbruksforeningen der på stedet. Det ble for anledningen utarbeidet et spesielt skjema, som gjengis som bilag til denne oversikten. Til forklaring av skjemaet og fremgangsmåten ble det gitt følgende momenter som rettledning ved utfyllingen:

«1. Bare slike familier kan tas med som kjøper så godt som alt utenom sin egen produksjon hos Dem; særlig viktig er dette for alminnelige husholdningsvarers vedkommende, de som er merket med x i marginen på skjemaets annen side. Hvis De antar at *det kjøpes noe vesentlig hos andre eller det kjøpes meget kontant som ikke kommer med i Deres bøker*, bes det anmerket ved siden av i en rubrikk som er satt opp for slike anmerkninger. Hvis De kan anslå et omtrentlig forbruk for de enkelte varer for slike tilfelle, vil det være utmerket.

2. Jeg har tenkt meg at skjemaet kan benyttes som sammendrag når hele ekstraheringen er ferdig. (Ett skjema for hver familie). Selve ekstraheringen av detaljene har jeg tenkt meg foretatt på de store tabellark som sendes med, og slik at de varer og varegrupper som er oppført i skjemaets side 2, skrives opp i hver sin rubrikk i de store tabellark. For hver familie summeres tallene for hver enkelt vare eller varegruppe for hele året og summene føres opp i sammendragsskjemaet.

3. Det er av stor betydning å få både mengde og verdisum for hver vare (eller varegruppe). Da det vel kan hende at i enkelte tilfelle bare

er innført varens beløp i kroner, ikke tilsvarende mengde, tillater jeg meg å anmode om at De anslår eller beregner den tilsvarende mengde ved hjelp av Deres kjennskap til prisene og ved hjelp av de tilfelle hvor både mengde og verdi foreligger for samme vare.

4. De med x merkede varer er særlig viktige. De andre varer kan sløyfes, hvis De mener at det vil koste for meget arbeid, men i alle tilfelle vil *summen av det totale kjøp i året* være av stor betydning (det første punkt på side 2 i skjemaet).

5. Hvis De antar at det kan bli det samme enten De bruker 1938 eller 1939, er det ikke nødvendig at samme år brukes for alle familier. Det år som materialet er best for, blir hovedsynspunktet. Antagelig svinger ikke forbruket alt for meget fra år til år av de viktigste varer.»

Herr Nordvik sendte tilbake 20 godt utfylte skjemaer som alle gjelder for kalenderåret 1938.

Det mest betryggende ville ha vært om materialet hadde foreligget slik at de enkelte familiers kjøp av de enkelte varer kunne ha vært ekstrahert av handelslagets bøker. Dette viste seg imidlertid ikke mulig, slik som forutsatt under planleggingen. Det var nemlig bare i få tilfelle brukt kontobøker. Herr Nordvik opplyste at ca. 80% av omsetningen var kontantkjøp og kontantkjøpet førtes ikke på bok med spesifikasjon av varenes art.

Når utfyllingen av skjemaene likevel ble mulig, så skyldes dette følgende spesielle forhold:

1. Stedet ligger temmelig isolert og forbruksforeningen har en liten, begrenset kundekrets.
2. Bestyreren er forretningens eneste funksjonær og får et inngående kjennskap til hver enkelt families levemåte og innkjøp i laget.
3. Beløpet for hver families samlede kjøp er nøyaktig kjent, da dette ligger til grunn for utdelingen av bonus.
4. Forretningen kjenner også til samlet kjøp i året av de forskjellige varer. Sammenholdt med vareopptellingen kan da årets salg beregnes.

Fordelingen av foreningens samlede salg av de forskjellige varer på hver enkelt familie er foretatt skjønnsmessig etter at det lille som ikke-medlemmer har kjøpt er trukket fra. (Det som ikke-medlemmer kjøper, blir nøyaktig bokført). Ved denne skjønnsmessige ansettelse er det ikke regnet med noen fast antatt forbruksmengde pr. husholdning, pr. familie eller pr. forbruksenhet. Det er under hele dette arbeidet tatt spesielle hensyn til hver enkelt familie.

Under *verdiberegningen* er anvendt gjennomsnittspriser for hele året. Herr Nordvik opplyser at han gjennomgikk alle fakturaer som vedrørte varer medtatt i skjemaet. Det viste seg da at en del priser hadde vært helt konstante gjennom året, og ellers var prisbevegelsen svært liten.

Som det vil sees, gis det på skjemaets 1. side en del opplysninger om familiens størrelse, besetning og produksjon på egen gård og en del opplysninger om fiskedriften. Alle disse oppgaver er, etter hva herr Nordvik opplyser, hentet fra ligningsoppgavene, men det er foretatt en del korrigeringer for å komme noe nærmere til de faktiske forhold. Oppgavene over hvor mange personer over 15 år som var kvinner, er innhentet som tilleggsopplysning. Den var nødvendig under omregningen til forbruksenheter.

Materialet.

Antall forbruksenheter er regnet etter den amerikanske skala:

	Menn	Kvinner
Under 4 år	0.15	0.15
Fra og med 4 til og med 6 år	0.40	0.40
—«— 7 —«— 10 «	0.75	0.75
—«— 11 —«— 14 «	0.90	0.90
15 år og over	1.00	0.90

Undersøkelsen omfatter i alt 20 familier (husholdninger) med 107 personer, som er beregnet å utgjøre 88.40 forbruksenheter. Gjennomsnittlig antall familiemedlemmer pr. husholdning var 5.35, gjennomsnittlig antall forbruksenheter pr. husholdning 4.42. Disse husholdningene var således noe større enn de arbeiderhusholdninger som er med i Statistisk Sentralbyrås undersøkelse for 1927/28. (Se tabell 3).

I *tabell 1*¹ er det for alle familier under ett også regnet gjennomsnitt pr. familie, pr. person og pr. forbruksenhet. En har herunder ordnet varene etter deres art, men anmerket særskilt det som skyldes produksjon fra egen gård. I *tabell 2* har en regnet ut forbrukets prosentvise sammensetning. *Tabell 3* gir en sammenligning mellom vår undersøkelse og de husholdningsregnskaper som Statistisk Sentralbyrå har samlet inn for 1927/28 og *tabell 4* sammenligning med en undersøkelse foretatt av lægene Karl Evang og Otto Galtung-Hansen m. fl. i årene 1935—37.

Representasjonen.

Vi har ikke under innsamlingen av dette materialet tatt sikte på å få opplysninger som er representative for fiskerbefolkningen i alle henseender. Mange fiskerfamilier lever antakelig under helt andre forhold enn disse 20 som vi har husholdningsoppgaver fra. Det kan likevel sies at disse familier representerer en type som er meget alminnelig. Materialet kan derfor

¹ Opprinnelig var det utarbeidet en tabell som ga tallene for hver enkelt familie, men denne er ikke tatt med her. GMG.

Tabell 1. Forbruksoppgaver fra 20 familier i Gildeskål 1938. Gjennomsnitt.

	Pr. familie		Pr. person		Pr. forbruksenhet	
	kg	kr.	kg	kr.	kg	kr.
Samlet kjent forbruk..	—	1 551.90	—	290.07	—	351.11
Herav matvarer	3 838.5	1 183.30	717.5	221.18	868.4	267.71
Spesifikasjon:						
Kjøttmat i alt (også hermetikk)	106.4	147.30	19.9	27.53	24.1	33.33
Herav egen produksjon	78.8	106.20	14.7	19.85	17.8	24.03
Flesk i alt ¹	13.8	17.85	2.6	3.34	3.1	4.04
Kondensert melk og fløte	—	1.75	—	0.33	—	0.40
Fersk melk ¹	1 390.1	278.00	259.81	51.96	314.51	62.89
Margarin	66.1	86.25	12.4	16.12	15.0	19.51
Smør ¹	23.65	63.70	4.42	11.91	5.3	14.41
Fett	2.9	3.10	0.5	0.58	0.6	0.70
Ost	9.3	10.85	1.7	2.03	2.1	2.45
Mel alle slags	675	171.15	126.2	31.99	152.8	38.72
Herav egen produksjon	14	2.80	2.6	0.52	3.2	0.63
Gryn alle slags også ris	55.0	24.95	10.3	4.66	12.4	5.65
Poteter ¹	807.5	72.65	150.9	13.58	182.7	16.44
Egg ¹	23.9	28.60	4.5	5.35	5.4	6.47
Fisk ¹	483.5	96.70	90.4	18.08	109.4	21.88
Raffinade	20.1	15.15	3.7	2.83	4.5	3.43
Farin	75.2	48.95	14.1	9.15	17.0	11.07
Sirup	66.8	21.80	12.5	4.07	15.1	4.93
Kaffe	19.4	46.80	3.6	8.75	4.4	10.59
Tobakk og snus	—	47.75	—	8.92	—	10.80

¹ Egen produksjon

være til god veiledning ved bedømmelse av levevilkårene for en ikke ubetydelig del av fiskerbefolkningen.

Husholdningsoppgavene er hentet fra en bestemt bygd i Gildeskål i Nordland, et distrikt hvor kombinasjonen av småbruk og fiske er alminnelig. Av de 20 husholdninger som er med i undersøkelsen, hadde 18 eget hus med jordvei. Alle disse dyrket poteter og hadde husdyr. Gjennomsnittlig for hele materialet (20 familier) var det 2.1 storfe, 3 sauer og/eller geiter og 4.3 høns. På 3 av disse småbrukene ble det dyrket en del korn, men ikke tilstrekkelig til å dekke melforbruket til vedkommende husholdning. De 2 familier som ikke hadde egen jordvei, kjøpte gårdsprodukter av stedets produsenter.

Tabell 2. Forbruksoppgaver fra 20 familier i Gildeskål 1938. Prosenttall.

	Forbruket av de enkelte matvarer (regnet i kroner) i % av	
	a. Samlet kjent forbruk	b. Samlet kjent matvareforbruk
Samlet kjent forbruk	100.00	—
Herav matvarer	76.25	100.00
Spesifikasjon:		
Kjøttmat i alt, også hermetikk.....	9.49	12.45
Herav egen produksjon ¹	6.84	8.98
Flesk i alt	1.15	1.51
Kondensert melk og fløte	0.11	0.15
Fersk melk ¹	17.91	23.49
Margarin	5.56	7.29
Smør ¹	4.11	5.38
Fett	0.20	0.26
Ost	0.70	0.92
Mel, alle slags	11.03	14.46
Herav egen produksjon ¹	0.18	0.24
Gryn alle slags, også ris	1.61	2.11
Poteter ¹	4.68	6.14
Egg ¹	1.84	2.42
Fisk ¹	6.23	8.17
Raffinade	0.98	1.28
Farin	3.15	4.14
Sirup	1.40	1.84
Kaffe	3.02	3.95
Tobakk og snus	3.08	4.04

¹ Egen produksjon.

Skjemaets spørsmål om deltakelse i fiske var også besvart. Det viser seg at 19 familieforsørgere deltok i lofotfisket. Bare 1 deltok i finnmarksfisket, 4 i fetsild- og småsildfisket og 7 i andre fiskerier; for de flestes vedkommende var oppgitt heimefiske, 1 var med på bankfisket ved Bjørnøya og Spitsbergen, 1 på kveitegarnfiske og 1 på flyndrefiske. På spørsmålet om det ble fisket stadig, slik at familien til enhver tid kunne forsynes med fersk fisk, ble det for 4 svart nei og for 16 at det bare ble fisket delvis. 4 av fiskerne hadde motorbåter sely, de øvrige 16 hovedpersonene har således vært henvist til åpne båter, dersom de ikke har vært med som mannskap hos andre.

Det viste seg at ingen av familiene skar torv til brensel. 16 fikk tilstrekkelig av ved fra eget bruk, 4 familier hadde bare en del av det de trengte av brensel.

Tabell 3. Brukte mengder av matvarer. Husholdningsregnskapene 1927—28 sammenliknet med vår undersøkelse 1938.

	Arbeiderfamilier 1927/28		Våre under- søkelse 1938
	Oslo	Bergen	Gildeskål
Antall familier	44	42	20
Antall forbruksenheter pr. familie	2.98	4.09	4.42
	kg	kg	kg
Kjøtt og fløsk	55.62	34.11	27.1
Fisk	33.03	68.16	109.4
Melk og fløte	210.07	179.11	314.5
Smør	3.54	1.37	5.3
Margarin og fett	24.50	25.35	15.7
Ost	9.54	6.81	2.1
Egg	11.49	5.57	5.4
Brød	106.39	132.76	156.0
Mel, gryn	24.80	16.02	
Poteter	98.84	79.85	182.7
Grønnsaker	20.72	12.59	0
Frukt, bær	26.67	16.02	0
Sukker	25.35	21.80	21.5
Kaffe	5.92	6.69	4.4

Lægene Karl Evang og Otto Galtung Hansen m. fl. foretok en husholdningsundersøkelse i deler av årene 1935—37 for 18 familier i Lødingen (Nordland) og 5 familier i Bjarkøy (Troms). Nedenfor er deres resultater sammenliknet med nærværende undersøkelse.

Tabell 4. Sammenligning med andre undersøkelser. Forbruk i gram pr. forbruksenhet pr. dag.

	1935—37		1938
	Lødingen	Bjarkøy	Gildeskål
Antall familier	18	5	20
Kjøtt (og kjøttmat)	49.0	54.8	65.8
Flesk	2.2	3.2	8.5
Fisk	289.1	236.7	299.7
Melk og fløte	549.0	487.3	861.6
Smør	1.4	6.6	1.5
Margarin og fett	63.3	66.1	42.7
Ost	8.1	13.9	5.8
Egg	4.6	12.2	14.8
Brød og bakverk	47.7	29.3	452.6
Mel og gryn	424.4	350.3	
Poteter	413.1	355.1	500.5
Sukker	60.1	55.2	58.9
Kaffe	12.8	6.2	12.1
Sirup	22.6	32.2	41.4

Skjema brukt til undersøkelsen av forbruket til 20 fisker- og småbrukerfamilier i Gildeskål.

Familie nr.

Familiens (husholdningens) størrelse (antall personer)

Vennligst oppgi her alder for barn under 18 år ved utgangen av 193 :

Har familien eget hus? Har den jordvei?

Dyrkes korn? Dyrkes poteter? Har den husdyr?

I tilfelle, hvilke og antall storfe sauer og geiter svin høns

Får familien tilstrekkelig fra bruket til å dekke hele sitt forbruk av Kan De angi tilnærmedesvis familiens forbruk fra egen produksjon i 193 :

Mel. kg

ja/nei

Kjøtt? kg

Melk? liter

Smør? kg

Poteter? kg

Egg? kg

Selges der noen mengder av betydning av gårdens egen produksjon av ovennevnte produkter?

Kjøper familien noe vesentlig av nedenstående produkter fra stedets produsenter, slik at kjøpet hos Dem ikke gir det samlede forbruk?

Kan De i tilfelle tilnærmedesvis angi de mengder og verdier som det dreier seg om?

Kjøtt	Poteter	Smør	Melk	Egg
..... kg kg kg liter kg
..... kr. kr. kr. kr. kr.

Kjøper familien også hos andre kjøpmenn på stedet eller andre steder, slik at Deres oppgaver av den grunn blir ufullstendige?

For hvilke varer antar De at Deres oppgaver blir ufullstendige?

Kjøper familien fiskevarer?

Hvor meget omtrent antar De at familien har brukt av fisk av egen fangst? kg.

Fiskes det stadig, slik at husholdningen så godt som alltid kan forsyne seg med fersk fisk?

Spises fisk flere ganger daglig?

Har vedk. fisker motorbåt?, lengde i fot.

Deltok han i 1939 i Lofotfisket? Finnmarksfisket?

Fetsild- og småsildfisket? Andre fiskerier?

Drives tilvirkning til salg?

Har familien andre inntekter av betydning enn fiske?

Familie nr.

SAMLET INNKJØP I ALT 193. var kr.

Hvor meget herav er tilnærmelsesvis kjøpt til fiskeutstyr (for båt og redskaper)? . . . kr.

Hvis De antar at husholdningen kjøper noen av disse varer hos andre enn Dem, bes det bemerket i denne rubrikk:

	Kg	Kr.	
x Kjøttmat i alt (også kjøtthermetikk).....
x Flesk i alt
Fisk i alt.
x Melk, nysilt (liter)
x Melk, annen (liter)
Fløte (liter).....
x Kondensert melk og fløte
x Smør
x Margarin
x Fett
x Ost.....
Egg
x Mel, alle slags
x Gryn, alle slags, også ris
x Brød
x Poteter
Erter og bønner (også hermetiske)
Grønnsaker.....
Hvilke er de viktigste i mengde?.....
Frisk frukt og bær
Hvilke er de viktigste i mengde?.....
Svisker, rosiner, tørret frukt og hermetisk frukt
x Raffinade
x Farin
x Sirup
x Kaffe
Tobakk og snus
Sigaretter, sigarer
Bekledning, sysaker etc.
Skotøy og lærvarer
Har familien elektrisk lys?
Kjøp av kull	hlkr.
koks.....	««
ved	favner«
torv	hl«
petroleum	liter« Hvor meget her-

av antas å gå til båten?

Samler familien torv selv?

Har den ved fra eget bruk?